

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük azon vidéki előfizetőinket,
kiknek előfizetése április elsején lejárt,
hogy előfizetésüket minél előbb szíveskedjenek megújítani,
nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

Nikita halálharcza.

Budapest, április 2.

Skutari bombázását a legutóbbi hírek szerint abbahagyták, de egyben közlik a táviratok, hogy az ostromot holnap folytatják. Még most a bizonytalanság homálya borít mindent. Lehet, hogy a montenegrói táviratok csak arra valóak, hogy megtéveszszék a világot és az általános roham elrendelésével fait accomplit teremtenek, vagy akarnak teremteni a hatalmaknak. De akárhogy áll a dolog, a flottademonstrációban résztvevő osztrák-magyar csatahajók már Antivari elé érkeztek. A koczka el van vetve.

Nikita úgy tesz, mintha fittyet hányna az összes hatalmaknak. Azt a látszatot kelti ez a halálszántás, mintha a fekete hegyek kicsiny királya vabankot játszana, mert most már mindegy neki. A bolgároknak sikerült bevenniük Drinápolyt; ha Nikita királynak nem sikerül Skutarit bevennie, odahaza éri a legnagyobb veszedelem. Ko-

ronája lehullik; dinasztíája megdől. Így hát mindent elkövet, amit emberileg elkövethet, hogy egy nagy haditett dicsőségével fejezze be a háborút. Ha ebben a hatalmak a mozgósított eszközökkel megakadályozzák, arra hivatkoznak, hogy igenis szembe mert szállni a nagyhatalmakkal, de a tuleróval szemben tehetetlen volt. Talán ez a vakmerő kockázat expiálja őt népe előtt.

Ez azonban csak külső látszat, semmi más. Akármilyen hősiességben akar Nikita feltűnni népe előtt, ekkora kockázatba még sem merne belemenni emberi számítás szerint. Mert nagyon is jól tudja, hogy az együttes flottademonstráció a legkomolyabb dolog s könnyen megeshetik, hogy kicsiny országát is végveszedelembe döntené, ha csakugyan szembeszállna a nagyhatalmakkal.

Mégis szembeszáll. Mégis kihívja maga ellen a haragvó végzetet és daczal válaszol a hatalmak fenyegető akciójának. Ez nem a végső elszántságnak eredménye, mert ez már az osztelenségnek, a tébolynak szimptomája volna. Hányire nem esztelen Nikita király; ennyire nem tébolyodott kormánya és hadvezetősége sem. Montenegróban rajongnak a hősiességért, de azért nem akarják megásni állami existenciájuk sirját.

Kell, hogy reményük legyen; kell, hogy bizzanak valamiben. Nem istenben, aki nem avatkozik a népek háborúiba, de igenis a szláv óriásban, Oroszországban, amely, akárhogyan leplez-gessék is, ott áll a kis Montenegró háta mögött.

Pedig Oroszország mindent elkövet, hogy annak a látszatát elhárítsa, mintha ő volna Montenegrónak advocatus diaboli. Franciaország részt vesz az együttes flottatüntetésben és szövetségese, Oroszország, formailag nem kifogásolja Franciaország akcióját. Ez azt a hiedelmet akarja kelteni, hogy harmoniában akar maradni Oroszország Európával. De azért maga Oroszország absztrahálja magát a demonstrációtól; nem küld hadihajót a montenegrói vizekre. Ez a tartózkodás fényt vet Oroszország eltitkolt szándékaira.

Vagy nincs-e Czettinjében egy orosz tábornok két más orosz magasrangú tiszttel együtt, aki pénzzel és tanácsal támogatja Oroszország részéről a montenegrói hadjáratot? Nem is titok már, mindenki, aki csak némileg be van avatva, tudja, hogy abban a pillanatban, amikor ez a muszka tábornok beszüntetné az utalványozást Montenegró számára hadi czélokra, Montenegró tehetetlen tetemmé válna; ki-

Melódiák.

— Változatok g-mollban. —

Irtá: Gáspárné Dávid Margit.

Egy ócska üvegeszekrény polezán pillantottam meg mindkettőjüket, iféltve őrzött, csöndes, meghitt alkonyórán.

Csöndes, meghitt alkonyórán, amikor a Duna felől biboros aranyalástba burkolva tért nyugvóra a nap és széles aranyász csillogott a Duna tükörén.

Ócska, huros hangszer mind a kettő, muzumba való csakugyan a Mária Antoinette aranyhuros hárfája és Czinka Sándor, a nagy fejedelem Rákóczi Ferenc hű czigányának a hegedűje.

És a nap aranyalástja mind szürkébb lett, a Duna már csak ködszerűen csillogott, minden olyan mesészerű volt, levendulaillat terjengett a levegőben és dallamos melódiák esendültek fel, bus, elmúlt idők panaszos, megtört akkordjai.

S az aranyhúrfa zengeni kezdett és a festett pástrolánykák, mintha megelevenedtek volna.

— Ismersz-e még? — esendült fel egy lány hang és a kis osztrák hercegleány hófehér ujjai megpendítették az aranyhúrfa húrjait. Akkor még Mária Antónia volt a neve, s mikor a francia udvar ragyogó termeibe vezették, a bábuját kereste, a kis „Autrichienne”, a kis „osztrák”, akinek idegen voltát ellensége, a francia nép, soha megbocsátani nem tudta és nem is akarta. Idegen maradt mindvégig, a szép, hajporos frizurájú, gyöngéd vonású francia királyasszony, saját

otthonában. Hányszor áztatta keserves könnyével az aranyhúrfa húrjait, hányszor tépte le tehetetlen megaláztatásának kinjában az égszínkék szalagot, amely az aranyhuros hangszert ékítette . . .

Édes danájú böcsődal esendül. Csitt, hallga! A királyasszony hárfakiséret mellett altatja a kis trónörökös, a „dauphin” . . . És a hárfa ujjongó hangokba csap át, Wersaillesben pástrolánykák mulattatják az udvarhölgyek az unatkozó királyasszonyt. De a szép királyné ajkán fáradt mosoly ül, az udvarhölgyek tűnődve néznek össze.

— Jöjjön hát Vestris, a nagy tánczos. És Vestris, a Nagy Opera ünnepezt művésze jő . . .

Az aranyhúrfa csapongó jókedvvel zeng, csábító, bódító keleti melódiák ujjongnak a húrjain. S a trianoni pástrolánykák pirosarkos cipellői ide-oda toppannak a lány fiúban, s a varkőcsös, csipkés, gavallérok bókolva, unott bábmossolylyal az ajkukon surrannak ide s tova . . .

Már leng a sötét árnyék a mulató udvari nép fölött, már hangzik a fölzsabadult nép diadaléneke messzi — nagyon messzi . . .

De mind közelebb hangzik a himnusz, a szabadság örök éneke. És fölesendül egy kődös hajnalon utoljára az aranyhúrfa mély, panaszos bugásu zengése.

Ott-ott a „Temple”, a börtön egy zugában egy elborult szemű, őszhajú asszony pengeti a hárfát, az aranyhuros, amely az élet dalát zengte egykoron ragyogó aranytól. bi-bortól, bársonytól ékes királyi termekben. Mária Antoinette bucsúzik az élettől. S lenn Páris utcáin tovább dalolja az élet dalát, a

kifosztottak, a hontalanok tömege, akik belát-egyért, hanem nekik is élniük kell emberhez méltó életet, mert a nap, amely ránk süt, mindnyájunké, éppúgy, mint a föld, amelyet taposunk, mindnyájunk életet adó anyja és örök pihenőhelye mindenkori.

Az aranyhúrfa mind halkabban zeng és túlharsozja egy siró, kacagó, bársonyosan puha, majd meg szilajul fölesattand hang, a Czinka Sándor hegedűje.

Tizenhat esztendő! Im már folydogálnak, Mióta kenyerét eszem bujdosásnak!

Szól a nóta, sir a nóta, a nagy fejedelem hegedűsének húrján, millió magyar ember sóhajta, menydörgés támad, milliónyi magyar ember szive dobogása, tengerárja zudul, huszmillió magyar szemből köny hull — ne vednek pusztá hallására, nagyságos fejedelem, nagy Rákóczi Feencz.

Czinka Sándor hegedűje, csak sir, sir az ócska szekrényben és egyszerre megérinti valaki a vállamat.

— Álmodom?

Egy félénk hang megszólít. Furosán ejti a szavakat és mégis oly édesen hangzik ez az ősmagyar beszéd.

Megfordulok, hát egy Rákóczi-korabeli vitéz áll előttem. Kopott, gyűrött a ruhája, sárga eszímája csupamerő sár, mintha messzi vándorutról jönne.

— Kigyelmed is a menetef nézi?

Lenézek az ablakon, hát lenn a Duna partján hatalmas csapat kigyózik végig.

— Beniczky Gáspár vagyok, — mondja halk hangon a vitéz. A nagyságos fejedelem bizodalmas belsőembere. Iródedék volnék, sző-

repülne belőle a lélek és önmagába összeomlana.

De ott áll igenis Montenegró háta mögött Muszkaország, amely minden szláv törzsnek bálványa. Sziklaszilárdan bizik Nikita ebben a bálványban és hiszi, hogy az ő nagy szorultságában, a mikor Skutari bevételére nézve életkérdéssé válik, Oroszország hirtelen levelet az álarcot és nyíltan melléje áll akkor is, ha ezzel szembekerül a hatalmakkal. Ez az a remény, amely Nikitát oly végtelen vakmerővé és elszánttá teszi.

S nem számítható ki, hogy mire fog még fejlődni ez a vakmerő provokálás. Mert még nem egészen világos Franciaország szándéka sem. Igaz, hogy résztvesz a flottatüntetésben. De ez még nem azt jelenti, hogy — ha kenyértörésre kerül a sor — véglegesen cserben hagyja szövetségét. Oroszországot. Az Antivari elé rendelt francia hadihajókat vissza is lehet rendelni. S ki tudja, ha a válság pillanatában Oroszország levelet az álarcot, nem fog-e a francia hadihajó is megfordulni. A diplomácia utjai kifürkészhetlenek.

Már pedig, miután Oroszország a nagy demonstrációban részt nem vesz, szándékát eléggé világosan árulja el. S nem lehetetlen, hogy ez a flottatüntetés kiinduló pontja lesz egy óriási konfliktusnak, amely tüzzel-füsttel töltheti el Európát s olyan események szülője lehet, amelyeket emberileg kiszámítani képtelenség.

Ala jacta! Montenegró minden esetre elvetette a kockát. Mert a flottademonstráció kezdetét vette és Skutari ostromát mégis folytatják. A robbanó szerek most már összehalmozódtak. Ki tudja, hogy a roppant feszítő erőnél fogva, mely azokban foglaltatik, mikor fog az explozió megbemenni. S ha elpöföldni fog, ki tudja, mit fog rombolni

ták, hogy nem milliók élnek és dolgoznak gyenkezik a vitéz. (Mintha a pennaforogtatás oly nagy szégyen volna!) Kigyelmednek olyan sápe van, hát azért fordulok kigyelmedhez, egynémely kérdéssel.

A vitéz körültekint, hogy nem hallja-e senki a szavát.

— Messziről jövök, gyalogszerrel. *Rodostóból.* Előre küldött a nagyságos fejedelem, hogy vegyem tekintetbe, vajjon boldogabb-e most a magyar, mint akkor, a régi időkben? Mondja meg kigyelmed, boldogabbak-e most, mi magyar véreink, mint kétszáz esztendővel előtte?

— Nem tudom, jó vitéz.

— De, hisz nem is lehet másképp. — mondja hevesen Beniczky Gáspár. Csupa fény és ragyogás körülünk minden. Tündérpaloták emelkednek az ut során, zászlók lobognak s mi pompás ruhájuk és szépek az asszonyok! De hát szóljon már, ugy-e boldog most a magyar?

— Hagyjuk a jelent.

— Beszélj inkább a multról, Gáspár vitéz. Mesélj a csudaszép időről, a hőszerető daliás kuruczokról, mesélj a legszentebbről, *Rákóczi*ról.

Gáspár vitéz csak bólint a fejével.

— Ugy-ugy, jól mondád, a legszentebb ő, *Rákóczi*. Jer velem, megmutatom neked a mulakat. Mig a menet ideér, visszatérünk.

Beniczky Gáspár karonfogott s vagy száz lépésnyit haladtunk előre, midőn hirtelen sötétség borult reánk. Gáspár vitéz megragadta a kezem.

— Csitt! csendesen. *Ez a kuruczok éjszakaija.*

— Nézz oda . . .

és összetörni. Hogy Nikita kicsiny országával elsőnek fog légberöplni, az minden emberi számítás szerint valószínű, ha ugyan az utolsó pillanatban Nikita nem fog, vagy nem akar észre-törni.

Nő a bizalmatlanság.

— Az egész ország a kormány ellen. —

— *Hírek a politika világából.* —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, április 3.

A miniszterelnök a véderőkérdés erőszakos megoldását azzal okolta meg, hogy a monarchia létérdeke sürgette a kormányt elhatározásában és az ország megnyugodott a kérdés „elintézése” után. A választójogi törvény keresztül hajszolását pedig azzal okolta meg, hogy ebben a nagy kérdésben *nyugvópont*ra kell jutnia az országnak és azzal vigasztalta a közvéleményt, hogy miként a véderőkérdésben, itt is nyugvópontra fog jutni az ország.

Am a miniszterelnök mindkét kérdésben elszámította magát. A véderőkérdés *nincs elintézve*, ismét napirendre kerül, de az ország körülben sem nyugodott meg eziránt. Egyszerűen az történt, hogy a meddő siránkozás helyét mindenütt fontosabb és életbevágóbb probléma foglalta el: a választójogi problémája és nyilvánvaló, hogy ha az ország nem akarta esztelenül elpocsékolni, megosztani az erejét, egyedül erre koncentrálna minden lelkesedését és küzdelmének egész erejét, nyilvánvaló, hogy nem a véderőkérdés jutott nyugvópontra, hanem a választójogi küzdelem mindennél hatalmasabb erővel indult meg a kormány ellen.

A választójogot illetően azonban még erre a *látzólagos megnyugvásra sem hivatkozhatik a kormány*. Semmiféle szándékos beállítással sem lehetséges konstatálni, hogy nyugalom és megelégedés lépett a felkorbá-

csolt szenvedélyek helyére, hogy megelégedettség és bizalom váltotta fel a kétségbeesést és elkeseredést.

A választójog még szentesítve sincs és máris revíziót sürget nemcsak a parlamenti ellenzék, hanem az ország is. Zemplén-, Abauj-Torna-, Hajdu- és Szabolcs megye, Kolozsvár után ma Arad vármegye törvényhatósági bizottsága volt színhelye a legkeményebb kormányellenes támadásoknak és a legkülömbözőbb társadalmi és gazdasági egyesületek sora emelik fel tiltakozó szavukat az új javaslat antidemokratikus intézkedései ellen. A jelenlegi csendes politikai vízek mélyén ott rejtőzik egy elkövetkező vihar gomolya és nem nehéz megjósolni, hogy amit *Lukács* László nyugvópontnak hitt, a forrongásnak, az elkeseredett bizalmatlanságnak, a népgyűléseknek, a tüntetéseknek lesz a láncolata.

Súlyos felelősség szemet hunyni az események ilyen torlódása előtt. Nem lehet az ország érdekeire hivatkozni annak a kormánynak, amely ellen az egész ország a maga érdekei védelmére száll sikra. Ha nézzük ezt a harcát és összehasonlítjuk a legutóbbi adómozgalommal, azzal az adómozgalommal, melynek ereje elől meg kellett hátrálnia a kormánynak, kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy a választójogi harc még nem érte el tetőfokát, *a választójogi harc*, ha a maga teljes erejében fog megnyilatkozni, *végzetessé válik majd nemcsak a kormányra, hanem arra az egész politikai irányra, melyet a kormány képvisel.*

Merész játék a kormányé és azok, akik még mindig tartják, úgy látezik, nem akarják észrevenni, vagy nem tudják észrevenni, hogy nem partikuláris érdekek szállnak sikra a választójog jegyében a munkapárt ellen, hanem *egy ország ismeri fel, hogy egész jövő fejlődése ennek a harcnak az eldőlésétől függ.* Az adókérdésben majdnem annyian voltak, akiknek érdeke ellen szólt a törvény végrehajtásának felfüggesztése, mint ahányan a végrehaj-

Vaksötét éj van. Az ország határán vagyunk. Egy tüzrakás körül egy csomó ember áll. Bucsuznak a kuruczok. Bucsuzik a nagyságos fejedelem, bucsuzik Rákóczi.

— Csitt! csendesen.

A fejedelem beszél. Orgonaszó, bugó orgonaszó a szava.

Zsolozsma kél ajkán.

— Áldd meg Isten, áldd meg ezt a szegény, szenvedő országot, én magyar hazámat. Aztán térdet hajt és bucsuzól megcsokolja ezt a *mostoha földet*.

Sötét éjszaka borul Nagy-Magyarországra. Számkivetésbe indul Rákóczi Ferenc. Czinka Sándor hegedűje úgy zokog.

„Rejtekben lappangok,
Napfényben nem járok,
Kősziklák közt rakok,
Fészket, mint az sólymok!”

Ezután már így lesz!

Elöl megy a fejedelem, lehajtott fővel, szomorúan ballagnak utána hűséges, bujdosó társai.

A szomorú menet csak megy a maga útján, csupa gyökerét vesztett *szálfa*, a hontalan vitézek serege. Elöl megy a fejedelem . . .

A sötét mennybolton halovány csillag kél. Elkiséri utjukban a bujdosókat. A halványuló, reszkető csillag a veszendő *kuruczok csillaga*. Elöl megy a fejedelem . . .

— Gáspár vitéz, hát most hova fordulunk?

— Jöjjön csak kigyelmed bátran velem. . . . Alig néhány lépés és egy fényesen kivilágított báltermében vagyunk. A versaillesi kastélyban bál van. A napkirály öreg ugyan már, de azért szívesen nézi a trianoni pástortánykák negédes tánczát. Szól a zene, a tü-

kőfényes padló hej de sikos. Azért mégis ügyesen forog a hajporos dámák és udvarnok serege. Lejtik a menettet és gavotteot, bókólnak, keringenek és édeskés mosolylyal szellemes szójátékokat üznek. A fehér parókás vézna udvarnokok közt fel-feltűnik egy-egy mélabus tekintetű, napsütötte arcú, szálás termetű dalia. Csak nem illik reája a czifra módi selyemköntös, csattos cipellő. Hej! nyalka kurucz, mi lett belőled! Hej! Bertóti, Jánoki, Király Ádám, ki hitte volna rólatok, hogy varkőcsba fonjátok valaha lobogó fűrteteket!

Egy oszlophoz támaszkodva áll a számkivetett hős. Nagy Rákóczi is francia köntösbe bujt. Elborult szemmel nézegeti, mint lejtik az *idegen tánczot, idegen király udvarában az ő magyar vérei*. Egyszerre csak tágranyílik a szeme, odaszoritja a homlokát a hűs márványhoz. Ismét otthon van Rákóczi. Nagy-Magyarországban.

A hűs palotán serényen sűrög-forog az étékfogók raja. Felhangzik a nóta.

„Patyolat az kurucz,
Gyöngy az felesége.”

Deli magyar szüzek, karmazsin eszmas vitézek csak járják a tánczot. Cseng-peng a sarkantyujuk, „szép halkkal járják, gyakorta felkiáltván, *három a táncz!*”

Föl-fölsir a tárogató . . . Rákóczi otthon van . . .

Aztán hirtelen fölriad. Mintha álmodt látnának szemei. A francia udvarban *palotát* járnak a számüzött kurucz vitézek. A napkirály gyönyörködve szemléli a daliás vitézeket s fölhangzik a pajkos kurucz nóta. Ujjong a Czinka hegedűje:

tás felfüggesztése végett küzdöttek, mégis eredménytelennel járt a mozgalom, vajjon ezuttal, mikor kétségtelenül oly szerencsétlen ez a választójog, hogy sem konzervatív, sem liberális, sem radikális érdekeket nem elégít ki és egyedül egy párt, a munkapárt létének biztosítását állandósítja, vajjon ezuttal, mikor senkinek sem kell, meddig akarja még magát állítani a kormány azzal, hogy nyugvóponttra jutott az ország. Azt hisszük, a mai politikai szélesed, a szenvedélyeknek rövid időre való lecsillapulása a legszebb alkalom a helyzetet objektív megítélésére és annak a felismerésére, ha nem akar a munkapárt mindent, de mindent eljátszani, ha nem akarja egész programját kompromittálni, magába száll s enged az ország közóhájának.

A létszámemelés megint aktuális. Vajjon a monarchia érdekében mi volna előbbrevaló: megteremteni azt a parlamentet, mely biztosítani tudja és akarja a fellendülést, a megelégedést és a nyugalmat, mely igyekszik emelni Magyarország teljesítőképeségét, vagy vinni tovább az elvertelenedés felé s külpolitikai bonyódalmak előreláthatóan évekig tartó fenyegetőzése közepette állandó belső források szinterévé tenni a monarchia egyik államát. Alig hisszük, hogy a válasz kétséges lenne!

A mai napról politikai híreink a következők:

Aradmegye a kormány ellen.

Arad vármegye törvényhatósági bizottságának tavaszi közgyűlésén az alispáni jelentéssel kapcsolatban nagy érdeklődés közben felszólalt Lázár Zoárd volt orsz. képviselő, a megyei ellenzék egyik vezérfője és éles kritikában részesítette az uralkodó kormányrendszert. Az 1910. évi törvényhatósági bizottsági tagválasztások alkalmával 26 bizottsági tag megválasztása ellen felelőzést élt a vármegye közönsége, mert a választás törvénytelenségek eredménye volt. A közigazgatási bíróság megsemmisítette a választásokat, ezt azonban máig sem publikálta a megye vezetősége. Utána Goldis László dr. megemli-

tette, hogy a sajtó egy részében az a hír terjedt el, hogy az aradmegyei románság már teljesen megbékélt a vármegyével, lepaktált Tisza Istvánnal és a kormánnyal. Ez ellen Arad vármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlési termében tiltakozik. A kormány-párt soraiból egyetlen ember sem akadt, aki a két éles támadással szemben megvédelmezni próbálta volna Tiszát és Lukácsot.

Az aradi ügyvédi kamara Lukács ellen.

Az ország ügyvédsége ismét sorompóba áll, hogy tiltakozzék a kormány politikája ellen és elítélje annak antidemokratikus tendenciáját. Az aradi ügyvédi kamara tegnap Szalay Károly kir. tanácsos elnökletével ülést tartott, melyen dr. Leitner Mihály dévai ügyvéd indítványára tiltakozott a kormány erőszakossága ellen és követeli a választójogi törvény revideálását.

Dr. Leitner az évi jelentés tárgyalása során terjesztette elő indítványát. Az indítvány foglalkozik a választójogi törvényvel, mely nem tartalmazza a választói jognak olyan mérvű kiterjesztését, hogy a választásokon a nemzet valódi akaratát kifejezésre juthasson. A kamara főlkéri az igazságügyminisztert, hogy a választójogi törvény sürgős revíziója érdekében hathatós befolyását érvényesítse.

Mély megdöbbenéssel látja az ügyvédi kamara, hogy immár állandósítva van a magyar országgyűlés képviselőházában a karhatalom melletti törvényalkotás és a törvényes ellenőrzésnek a Házból hatalmi erővel történő eltávolítása és távollátása. A kamara távol áll minden pártpolitikai tekintetektől, de mint a jogszolgáltatás egyik őre és tényezője, föl hívja az igazságügyminiszter figyelmét, hogy az ilyen törvényalkotás alkalmas arra, hogy megtámadja a törvény szentségébe vetett hitet és így mérhetetlen kárát s veszélyére van az igazságszolgáltatásnak és jogrendnek, annál is inkább, mert az olyan törvényhozás, melynél kizárva van az ellenőrző kritika, nem is lehet helyes és észravezető.

Csakis olyan törvényhozás és parlamentarizmus mellett, melynek bázisát nem az erkölcsi, hanem a hatalmi erő képezi, lehetséges az, hogy illuzóriussá vált immár a gyűlékezési és egyesülési jog, sőt a jelenlegi kormányzat megnyírálja a sajtószabadságot is azáltal, hogy a neki nem tetsző hírlapok elárúsítását korlátozza és hogy a

kolportázs-jogot a 48-as sajtótörvény szelleme ellenére kiadott rendeletekkel megszorította. Az aradi ügyvédi kamara a parlamentarizmus meghamisítása, az erőszakos törvényalkotás és közszabadságnak megnyírálása ellen felemeli tiltakozó szavát.

Vajda Iván Leitner javaslatának kettéválasztását óhajtja. Elfogadja ugyanis a választójogról, a sajtószabadságról és a gyűlékezési jogról szóló részeket, azonban a kormány eljárásának bírálását nem. Atya Aladár Leitner indítványát pártolja. Parecz Béla, a munkapárt alelnöke, szólalt fel ezután. Ő is hajlandó elfogadni stílárius változtatásokkal Leitner javaslatának a választójogról, a sajtó- és gyűlékezési szabadságról szóló részét. Szavazásra került a sor, amelynek során a tagok nagy többsége elfogadta Leitner javaslatát. Az eredményt a kamarai tagok lelkes éljenzással vették tudomásul.

Ujabb függetlenségi győzelem.

Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy a dunáninneni református egyházkerületben főgondnokká a függetlenségi Beniczky Árpádot választották. Most a Tolna-, Baranya-, Somogy megyei ágostai evangélikus egyházmegebe került betöltésre a felügyelői tiszta, mely Szeniczey Géza halálával üresedett meg. A megüresedett tisztségre ketten pályáztak. A kölesdi kerület munkapártjának elnöke, Sas László és a függetlenségi Mechwart Ernő. A munkapárt minden követ mozgató, hogy jelöltjének a győzelmet biztosítsa és az egyházi választásba nyíltan belevitték a politikát. Am minden igyekezetük ellenére sem tudták jelöltjüket behozni, különösen mert igen sokan megütöközéssel utasították el a politikának az egyházi kérdésekbe való bevitelét. Mechwart Ernő nagy szótöbbséggel győzött.

A szövetkezett ellenzék ülése.

A húsvéti szünet után a szövetkezett ellenzék új lelkesedéssel és felrissült munkakedvvel fog a harcra. A legközelebbi teendőik megbeszélésére a szövetkezett ellenzék választójogi bizottsága e hónap 8-án, kedden délután 11 órakor a néppárt helyiségeiben ülést tart.

A Kossuth-pártból.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt körhelyiségében az est folyamán a párt számos képviselő és kültagja járt fenn. A vezetőség részéről Déry Zoltán és Sághy Gyula alelnökök voltak ott. A párt vidékről érkezett tagjai beszámoltak a kormány és a mai kormányzati rendszer elleni hangulatról, mely mind nagyobb és nagyobb területet foglal el az országban. Örömmel konstataáltak a dunavecsei választókerület polgárságának a függetlenségi eszmék mellett való lelkes kitartását és Benedek Sándor államtitkár kerteskerületének kudarcát. A párt tagjai közül vasárnap is többen el fogják kísérni a szövetkezett ellenzék pártok Kossuth-párti jelöltjét, dr. Plathy Györgyöt a kerületbe és a választásra is leutaznak Dunavecseire.

Déry Zoltán itthon.

Déry Zoltán, a Kossuth-párt alelnöke, ki hosszabb időt töltött Marostordában, ma visszaérkezett Budapestre, ahol tanácskozni fog az ellenzék vezetőivel.

Déry—Khuen találkozója.

Dr. Pályi Ede, a „B N.” felelős szerkesztője a következő nyilatkozatot tette közlé:

Külföldi utamról haza érkező átúntam a Khuen—Déry találkozás nyilatkozatait. Ki kell jelentenem, hogy a találkozás előzményeinek, a treuga deinek, a pártközi béke ötletének szerzője és minden helyen első portálója csakugyan én vagyok. Vállalom érte a felelősséget és viselem érte az összes következményeket. De ami a márczius 15-iki Khuen—Déry találkozást illeti, erre vonatkozólag kijelentem, hogy ennek az összejövételnek az eszméje —ellenkezéleg az időközben napvilágra jött hírekkel — nem ölem és még kevésbé gróf Khuen-Héderváry Károlytól ered. Ennélfogva gróf Khuen-Héderváry Károly természet-szerűleg nem hívhatta meg Déry Zoltánt a jel-

„Csinom Palkó, Csinom Jankó
Csontos kalabérom!”

Néget ér a táncz. A vitézek összebujnak. Körülfogják Rákóczi s úgy lesik ajkáról a szót, amely mindnyájuknak a lelkébe van írva.

És Rákóczi szól:

— Menjünk innen, én édes véreim. Sikos föld ez nagyon, elesuszik rajta a kurucz vitéz lába.

És megindulnak, folytatják kálváriájukat. Elöl megy a fejedelem. Szomoruan, le-hajtott fővel ballagnak utána, hűséges bujdosó társai . . .

Gáspár vitéz a karomra támaszkodik. Rekedt a hangja, könyes a szeme, amikor megszólal:

— Talán már vissza is térnénk. Szomoruan nagyon.

— Nem, nem, menjünk.

— Hát Isten neki, induljunk.

— Rövid az út, hamar megjárja az ember Álomországot.

A Márványtenger partján, Rodostóban vagyunk.

Zugnak-bugnak a tenger habjai s a kurucz vitézek úgy hallgatják, mintha távol Magyarországról, az édes, szenvedő hazáról mondanának bus regét. A fejedelem most is ott ül közöttük. Ott vannak mindnyájan a tengerparton a hűségesek. A fejedelem lábához telepedett Mikes Kelemen, az édesszavu költő, akinak „nem volt eevéb oka a hazájából kibujdosni, csak az, hogy nagyon szerette a fejedelmet.”

Ott ül Czinka Sándor is cigánybandájával, akik a számkivetésbe is követték a nagy-

ságos fejedelmet, hogy el-elhuzzassák a kedvenc notáit:

„Haj! Rákóczi, Beresényi,
Vitéz magyarok vezéri!”

— Azt, azt huzzad, azt a régit, azt az igazit.

És fölzokog a tárogató hangja. Czinka Sándor hegedűje halkán kíséri. A fejedelem meg csak dudolja magában:

Őszi harmat után,
Nagy hegyeknek ormán,
Fujdogál a hideg szél,
Fujdogál a hideg szél . . .

Zölderdő harmatát,
Piros csizám nyomát,
Hóval lepi be a tél,
Hóval lepi be a tél.

A Márványtenger habja csak zug-bug.

Beniczky megéri a vállamat:

— Ime, ott lenn a menetben halad a nagyságos fejedelem. Párduczbörkaczagány földi hiboröltözötét, kincseterő csillagos forgó szoritja nyusztrémes kalpagján a fekete kőcsagtollat.

Jobbról a hős Zrinyi Ilona, balról a csuda-szép Csáky Krisztina. Mögöttük beláthatatlan sor. Beresényi Miklós, Zay Lőrincz, Vay Ádám, Jánki, Boné, Sibrik Miklós, mindmind.

. . . Beniczky Gáspár is rohan utánuk:

— Jövök már, jövök már, én édes véreim!

. . . Czinka Sándor hegedűje némán hever az üvegsekretyben, füttyül lenn a gőzhajó sípjá, villamos csilingel s a Duna sötéten mered rám. Álmodtam csupán, elfeledett melódiaik esendültek a fülembé. Jó éjszakát, Rákóczi! kuruczok csillaga jó éjszakát.

zeit találkozásra, sem én nem tehettem és nem is tettem olyan értelmű kijelentést, amelyből a meghívás tényére következtetni lehetett volna. Megengedem, hogy a nyilatkozók részéről jóhiszemű és vetlen tévedés foroghat fenn, de ezzel szemben kecskülsravámmal erősítem meg az általam fent elmondottak igazságát. *Dr. Pályi Ede*, a „Budapesti Napló“ felelős szerkesztője.

A Désy-pör az ítélőtáblán.

Holnap délelőtt tanácsülésben foglalkozik az ítélőtábla a Lukács—Désy pörrel. A tárgyaláson nem lesz jelen a védő, dr. Vásonyi Vilmos, mert a Rómába küldött távirat már nem érte el és így helyettese dr. Fábán Béla látja el a pör teendőit.

Vásonyi megjelenésére tudniillik nincsen szükség, mert a védőnek a tárgyaláson nincs aktív szerepe. Ugyanis a bünvádi perrendtartás 400. szakaszának 6. és 7. pontja értelmében az esetre, ha a törvényszék ítélete ellen alaki semmisségi okok jelentettek be, a tábla nyílt tanácsülésben dönt afelől, vajjon a törvényszéki ítélet megsemmisítendő-e anélkül, hogy az ügyben rendes táblai főtárgyalás tüzessék ki? Ugyanokan nyílt tanácsülés dönt akkor is, ha a bizonyítás kiegészítésének szüksége merül fel. Ilyen esetben a táblai tanácsülés egyszerűen megsemmisíti a védelem újabb meghallgatása nélkül a törvényszék ítéletét, vagy pedig a bizonyítás kiegészítését rendeli el. Esetleg maga folytatja le a bizonyítást egy újonnan kitűzendő táblai főtárgyaláson, vagy pedig kiküldött bíró útján eszközli a bizonyítás kiegészítését. Az esetben, ha a nyílt tanácsülés nem látja a megsemmisítést, illetve a bizonyítás kiegészítését indokoltnak, akkor kitűzi a táblai főtárgyalást, a melyre meghívást kap természetesen a védelem is és itt aztán elbíráltatnak az anyagi és alaki okok is. Ezen az esetleges újabb tárgyaláson a védelemnek jogában áll megindokolni újlag is a bejelentett semmisségi panaszokat és a tábla a vád és védelem meghallgatása után hoz végzet, vagy ítéletet, aszerint, hogy a bizonyítás kiegészítését rendeli-e el, vagy pedig a törvényszék ítéletét megváltoztatja vagy helybenhagyja.

A parlamenti őrség.

Pavlikot és rendőreit a legközelebbi ülésükben már a „törvénybe“ iktatott parlamenti őrség fogja felváltani. A honvédség rendeleti közölnének szombati száma valószínűleg közölni fogja már parancsnokuk és tisztjeik nevevezését. A legénység kiválasztása mult szombaton történt meg. A legénység a parancsnokon és három tisztén kívül 48 palotafőrmesterből és 6 palotafőrmesterből áll és be van osztva 3 tisztiszolgá. A meghirdetett pályázatra körülbelül ötszázan jelentkeztek illetékes csapatparancsnokságuk útján a honvédelmi miniszternél. A pályázatokat a minisztériumban átvizgálták s megfelelő megjegyzések kíséretében átküldték a képviselőház elnökségéhez. Itt történt ezután a kiválasztás, amelynél a főszempont az volt, hogy lehetőleg képzetesebb s intelligensebb elem választassék ki. Az, aki bármely vétség miatt a csapatnál már büntetve volt, eleve kizárattott. A pályázók közül száz embert választottak ki s ezeknek szombaton személyes bemutatkozásra kellett megjelenniük a képviselőházban, ahol a honvédelmi minisztérium kiküldöttei s a Ház elnöksége kiválasztotta a szemre is megfelelő ötvennégy embert. Az őrség a parlamentben fog tanyázni és kioktatásukat valószínűleg Pavlik rendőrfelügyelő fogja végezni.

A szociál-demokratapárt kongresszusát elhalasztották.

A szociáldemokrata párt rendszeresen április 15-én, vagy legkésőbb a pünkösdi ünnepek alatt szokta megtartani kongresszusát. A politikai helyzetre való tekintettel azonban a pártvezetőség a párt-szervezetek elé azt a javaslatot terjesztette, hogy a husvétől elmaradt országos pártkongresszus őszre halasztassék. A pártvezetőség ezen javaslatát, úgy a fővárosi bizalmiférfi testület, mint a vidéki városok párt-szervezetei tudomásul vették, úgy hogy a pártvezetőség ma délután tartott ülésében az idei pártkongresszusnak őszre való egybehívását határozta el.

Hadihajók készenlétben.

— Korlátozzák a monarchia akció-szabadságát. — Még egy, utolsó békekíséret lesz. — Franciaország is részt vesz a flottademonstrációban. — Montenegró még mindig ellenszegül. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 2.

Mindjobban kivilágosodik, hogy Montenegró erős vágyakozása Skutari iránt nem egyéb zsarolási manővernél. Mert ma már megpendült az európai diplomáciában az az eszme, hogy Montenegrót Skutariért más várossal kárpótolják. Szóval Montenegró csak valamit akar s e czélből a legjobb zsarolási manővernek tartja Skutari ostromát.

Pedig, ha a hatalmak most nem tudják egy csapásra megszüntetni ezt a féktelen és elbizakodott balkáni elszántságot, akkor az utolsó idők legnagyobb kudarcza éri az európai diplomáciát. És elvész a nagyhatalmi tekintély és felborul egy kicsit az európai egyensúly is.

Erről az európai egyensúlyról ma szenzációs cikket ír a „Westminster Gazette“ s ebből a cikkből érdekesen domborodik ki Anglia álláspontja. Ez az új álláspont a mai nap szenzációja. Azt fejtegeti, hogy meddig mehet a monarchia, mit szabad és mit nem szabad s arra a megállapodásra jut, hogyha a monarchia tovább menne a flottademonstrációnál, — amire nincs felhatalmazása — úgy ez jogot adna Oroszországnak a beavatkozásra s máris felborul az európai egyensúly.

A flottademonstrációhoz Franciaország is hozzájárult s így négy nemzet hadihajói állanak indulásra készen. Még egy utolsó békekíséret lesz, de eközben már ágyúcsöveket szegeznek Antivárinak.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Az elbizakodott Montenegró Montenegró ellenszegül Európának.

Laibach, április 2. A „Szlovenec“ montenegrói forrásból jelenti: A montenegrói kormány Skutari iránt véglegesen döntött és ragaszkodik eddigi álláspontjához. Montenegró minden áron hatalmába keríti Skutarit, még ha az áruló Európa kezét montenegrói vérbe mártaná is.

Az elutasító válasz.

Cetinje, április 2. (Hivatalos.) A montenegrói kormány a nagyhatalmak képviselőinek a következő választ adta:

— A királyi kormány, mihelyt a hatalmak megállapodtak Albánia északi és északkeleti határa dolgában, fentartja magának a jogot, hogy szövetségeseivel tanácskozzék. Ami a Skutari és a megszállott területeken folyó harcok megszüntetését és a megszállott területek kiürítését illeti, a kormány — legnagyobb sajnálatára — nem tehet eleget a hatalmak kívánságának, tekintettel arra, hogy a harc a szövetségesek és Törökország között folyik. A hatalmak különben a háború kezdetén ünnepiesen kijelentették a szövetségesek előtt, hogy katonai operációikat semmi tekintetben sem fogják akadályozni és megőrzik semlegeségüket. Ami a Montenegrónak átadandó területek mohamedán és katolikus lakosságának védelmét illeti, a királyi kormány kiemeli, hogy a területek megszerzésére az egyedüli jogczim csak a szövetségesek és az ottlomban birodalom között kötendő békeszerződés lehet. A katolikus és muzulmán lakosságot illetőleg kijelenti, hogy azok a montenegrói

törvények védelme alatt állanak, melyek leg-hathatósabb biztosítékai vallási és polgári jogaiknak, vallásukra és nemzetiségükre való tekintet nélkül.

Kárpótlás Montenegrónak.

Berlin, április 2. Csakugyan felmerült az a terv, hogy Skutariért Montenegrót más területtel kárpótolják. Az eszmét az orosz kormány penditette meg és Párisban helyesléssel találkozott.

Belgrád, április 2. Skutari ostromáról azt jelentik, hogy az egyesült szerb-montenegrói sereg az erődök gyűrűjéből két sort már meghódított. A montenegrói gyalogság alig 200 méter távolságban a főerőtől földszanczot hányt és az árokban várja a szuronyrohamot. A török tüzérség már alig viszonzza az ágyuzást. Belgrádban azt hiszik, hogy két napon belül meghódítják Skutarit és városszert a nagy a készülődés az örömnünnepre.

Skutari ostroma.

Kattaró, április 2. Skutari elestét minden órában várják. A város ellen az általános ostromot, mely négy nap óta — rövid megszakításokkal — tart szakadatlanul, tegnap is egész napon át folytatták. A szerbek és montenegróiak megszállták a kis Bardagnolt, a Brdicánál levő hadállásaikat pedig a törökök már hélfőn kénytelenek voltak kiüríteni. A Tarabos török helyőrségét — hir szerint — már elválták. Ugyanott a legtöbb ágyú elhallgatott, vagy azért, mert nincs lőszer, vagy pedig azért, mert a törökök ezeket az ágyúkat leszerelték. A ezerb ágyúk tüze ismét teljes erővel irányul a város ellen, melyben nagy tüzek pusztítanak. Az ostromlottak az ágyuzást már csak nagyon gyengén viszonzózzák. A törökök elkecseregett ellentállásuk daczára is, kénytelenek voltak visszamenni.

Bécs, április 2. Délután érkezett információ szerint Skutari bombázását egyelőre abbahagyták. Holnap azonban ismét bombázzák a várost, amikor újabb szerb csapatok megérkezését várják.

Európa büntető expedíciója.

A flottatüntetés.

Bécs, április 2. Az együttes flottatüntetésben résztvevő osztrák-magyar hadihajók már Antivári előtt állanak. Mára várják oda az olasz hadihajókat is. Az angolok hajórajja szintén utban van.

Páris, április 2. A Figaro jelenti: A tegnapi minisztertanács elhatározta Franciaország hozzájárulását a Montenegró elleni flottatüntetéshez, mert a Londonból, Pétervárról, Rómából és Berlinből érkezett információk szerint a válság késleltetése nem engedhető.

Egy francia csirkálójó, mely jelenleg Athén közelében tartózkodik, parancsot kapott, hogy menjen azonnal Korfuba és ott csatlakozzék ahhoz az angol hajórajhoz, mely résztvesz a flottatüntetésben. Azt hiszik, hogy az orosz hivatalos politikának az a pálfordulása, melynek következtében Franciaország mégis csak résztvesz a flottatüntetésben. Szaszonov személyes közbelépésére vezethető vissza. Szaszonov állása azonban — úgy látszik — épp e sikere következtében — megrendült.

Róma, április 2. A nemzetközi tüntető-flotta parancsnokságát, mint rangban legidősebb, az angol admirális veszi át.

Azt hiszik, hogy a tüntetés már ma megkezdődik, bár még minden hadihajó nem érkezett meg a montenegrói vizekre.

Róma, április 2. A Messagero jelenti Brindiziből mai kelettel: Az *Amiraglio di Saint Bon* páncélos hajó és a *Francesco Ferruccio* páncélos cirkáló ideérkeztek. A két hajó Albánia partjai felé készül, hogy résztvegyen a Montenegro elleni flottademonstrációban.

London, április 2. (Reuter.) Franciaország késznek nyilatkozott, hogy a flottatüntetésen való részvételre hadihajót küld ki. Franciaország ez elhatározása Oroszország helyeslésével találkozhat.

Pétervár, április 2. A P. t. ü. értesülése szerint tekintettel a londoni nagyköveti konferencia által elhatározott flottatüntetésre, Oroszország, mely a flottatüntetésen nem vesz részt, az intézkedés nemzetközi jellegére való tekintettel és tekintettel arra, hogy azon francia és olasz hajók is részt vesznek, amellyel foglalt állást.

Utolsó békekísérlet.

Bécs, április 2. A csatahajók elindulásával egyidejűleg több hatalom még kísérletet tesz arra, hogy Montenegrot engedékenységre bírja. Pétervári jelentés szerint Szaszonov külügyminiszter utasítást adott a csetinjei és belgrádi orosz követnek, hogy a montenegrói és szerb kormányt figyelmeztessék arra, hogy Oroszország számít Szerbia és Montenegro engedékenységre. A csetinjei hírek szerint nincs sok remény arra, hogy Montenegrot gyors engedékenységre lehessen bírni. Már nem is maga Nikita, hanem Martinovic miniszterelnök parancsol Montenegroban. Martinovic, aki egyuttal a Skutari előtt álló seregek parancsnoka is, vezetője a katonai pártnak és élénk összeköttetésben áll az orosz páncélosokkal. Ő volt az, aki a legutóbbi háromórás minisztertanácsban Nikitát a békés állásponttól eltérítette és parancsot adott Skutari ostromának folytatására.

Az utolsó felszólítás

Róma, április 2. A félhivatalos lapok értesülése szerint a nemzetközi flotta a vezényleti viszonyok rendezése után a montenegrói vizeken valószínűleg még ma föl fogja szólítani a montenegrói kormányt, hogy záros és rövid határidő alatt vonja vissza csapatait Skutari mellől. Ha a montenegrói kormány ennek a fölhívásnak nem engedelmessékedik, ami eddigi viselkedése után valószínű, akkor a flottatüntetés azonnal megkezdődik. Egészen bizonyos, hogy a flottatüntetés nem fog csupán Antivári és Dulcigno kikötőjének elzárására szorítkozni, hanem csapatokat is partra fognak szállítani, hogy Montenegrot kényszerítsék a hatalmak egyhangú akaratának respektálására.

Az angol alsóházban.

London, április 2. Az angol alsóházban Alden liberális azt kérde, hány napot engedtek a hatalmak Szerbiának és Montegrónak, hogy a megszállt albán területekről kivonuljanak és vajjon a két ország elfogadta-e a hatalmaknak a kivonulásra vonatkozó kívánását. Ackland kifejti, hogy határozott időtartamot nem állapítottak meg. A második kérdésre nem kell válaszolnia, minthogy Skutari ostromát megújították. A hatalmak flottatüntetését határozták el, hogy határozatuknak érvényt szerezzenek és hogy meggátolják azt, hogy Montenegro hatalmába kerítsen egy várost a lakosság akaratára és a hatalmak határozata ellenére. A hatalmak vagy részt vesznek a flottatüntetésen, vagy jóváhagyják azt. Korfuban két hadihajó áll készen, hogy a flottatüntetésen részt vegyen, mielőtt a többi hatalmak készen állanak arra.

A monarchia és Oroszország

Mit szabad a Monarchiának?

London, április 2. A Westminster Gazette szenzációs cikket közölt, amely minden valószínűség szerint az angol kormány felfogását tükrözi vissza a külügyi helyzetről és azt mutatja, hogy mennyiben számíthat Ausztria-Magyarország Anglia részéről helyeslésre vállalkozásában.

— A nagyhatalmak nem tűrhetik el, hogy Montenegro egymaga vagy Szerbiával együtt ujjat húzzon egész Európával. A flottatüntetés nem fogja expedíció követni Montenegro belsejébe, de ha szüksége mutatkoznék, hogy Antivárit vagy Dulcignot megszállják a nemzetközi csapatok, hogy zálogul tartsák Skutariért, akkor ez a lépés is meg fog történni. Az egész akciónak jelentősége abban áll, hogy formális megegyezés jött létre az osztrák-magyar monarchia és Oroszország között Albánia határainak megjelölése körül, de maga az akció határa nincs megállapítva. Anglia arra számít, hogy tekintettel arra a veszedelmes hangulatra, amely Ausztria-Magyarország és az orosz birodalom között tagadhatatlanul fennáll, az osztrák-magyar monarchia szigorúan alkalmazkodni fog a kapott felhatalmazáshoz, amely ezidőszereint csak a flottatüntetésre szól, de tovább nem terjed. Minden egyéb előnyomulás, amelyet Ausztria-Magyarország e kereteken túl felhatalmazás nélkül a saját felelősségére végrehajtana, jogot és alkalmat adna Oroszországnak, hogy visszanyerje akciójának szabadságát és könnyen meqzavarná az európai harmóniát. Ezt tudja Montenegro s ezért szegül a monarchia ellen.

London, április 2. A Reuter-ügynökség értesülése szerint diplomáciai körökben azt hiszik, hogy Montenegro esetleg mégis eleget fog tenni a hatalmak kívánásainak. Az a kérdés, hogy ha a flottatüntetés nem vezetne eredményre, milyen lépések teendők, feltételes esetre vonatkozik és így vita tárgyát nem képezheti.

A semlegesség megsértésével vádolják a monarchiát.

Bécs, április 2. A Südslavische Korrespondenznek jelentik Belgrádból:

A szerb kormány jogosulatlanul tartja az osztrák-magyar monarchiának azt a követelést, hogy a szerb csapatokat haladéktalanul vonja vissza Albánia megszállt vidékeiről, holott a hadjárat még nincs befejezve. Az egész balkán-szövetség úgy fogja fel ezt a követelést, mint a semlegesség elvének flagrns megsértését. A szerb kormány még az erre vonatkozó diplomáciai jegyzék átnyújtása előtt hajlandóságát jelentette ki arra, hogy a háboru befejezése után visszarendeli csapatait Albániából, de a balkán szövetségek nem tudják megérteni az okát, hogy miért követeli Ausztria-Magyarország, már most a csapatok visszavonását, holott Albánia határai még nincsenek véglegesen megállapítva és a viszonyok Albániában éppen nem rendezettek.

Oroszország mérsékeli magatartását.

Szófia, április 2. Élénk feltűnést keltett az a pétervári jelentés, hogy a dumában meg fogják interpellálni a kormányt, mert a fővárosi rendőrség oroszokkal megakadályozta a bolgárok mellett rendezett tüntetéseket Drinápoly bevételé alkalmából és kozákok kancsúkával verték szét a népet s közben egy úszó és löbbő nő meg is sebesült. Ugy történt a dolog, hogy a tüntetők a bolgár követség elé vonultak s lelkesen éltették Bulgáriát, mire megjelent Bobesev bolgár követ és beszédet intézett a közönséghez. Drinápoly bevételét úgy dicsőítette, mint az egész szlávság diadalát és főleg Orosz-

ország győzelmét. A szerb követ, aki szintén jelen volt, Bobesev után szónoklatot akart intézni a tüntetőkhez, de e pillanatban lovasrendőrök és kozákok nyargaltak elő s irgalmatlanul szétkergették a sokaságot, amelynek sorában tisztek is voltak. A közönség felhábordottan kiáltotta a rendőröknek:

— Osztrák zsoldosok!

Figyelemreméltó ma az orosz sajtónak Bulgáriához intézett felszólítása, hogy óvakodjék olyan kérdés felvetésétől, amely Oroszországra nézve kellemetlen lehet és ne erőszakolja az előnyomulást Konstantinápoly ellen. Különösen jelentőségteljes a félhivatalos Rjecs mai cikke, amely félreérthetetlenül az orosz katonai párthoz van intézve s nyugalomra int.

Magyarazzák Oroszország álláspontját.

London, április 2. A külföldön elterjedt ellentétes hírekkel szemben a Reuter-ügynökség megállapítja, hogy Oroszország magatartása a Montenegro elleni eljárás dolgában kezdettől fogva teljesen világos volt. Mindig az volt a nézete, hogy a közös flottatüntetés megfelel a montenegróiak érdekének is, mert megszüldíti a király pozícióját. Egyébként már az egész idő alatt mindenki tudta, hogy Oroszország könnyen érthető okokból nem fog hajót küldeni.

A vezérkari főnök a királynál.

Bécs, április 2. Hötzendorfi-Conrad vezérkari főnök ma délelőtt tíz órakor kihallgatáson volt a királynál Schönbrunnban. Az audiencia majdnem egy teljes óráig tartott.

KÜLFÖLD.

A дума Szaszonov ellen. A birodalmi дума egyik bizottságban Szaszonov és helyettese, Neratov jelenlétében az oktobrista Janovszki azt indítványozta, hogy annak jeléül, hogy a birodalmi дума helyteleníti Szaszonov politikáját, ne szavazza meg a külügyi költségvetést. Szaszonov az indítvány megtétele után haragosan távozott az ülésből.

Titkolják a német hadügyi intézkedéseket. A Norddeutsche All. Ztg. pártkülönbség nélkül felszólítja a német sajtót, hogy a jövőben a hadsereg fegyverkezésére és felszerelésére vonatkozó újításokról és találmányokról, továbbá az egyes speciális csapatok gyakorlatozásáról ne írjon. Utal az angol példára, ahol e tendenciával elérik azt, hogy eltakarják a külföldi figyelmétől azokat a dolgokat, amelyeket különben sokan tudnak. Ez pedig csakis a hazai sajtó titoktartása mellett történhetik meg.

EGYHÁZAK.

(A munkácsi püspök körútja.) Husztról jelentik: Papp Antal munkácsi görög-katolikus püspök megvalósítani akarván programját, hogy t. i. maga fog ellátogatni mindazokba a helységekre, hol a katolikus hitélet megrendült és nemcsak közreműködni fog azon, hogy a lelkeség buzgalommal igyekezzen bizalmát és hitéleti ragaszkodását visszanyerni, hanem annak végrehajtása fölött állandóan őrködni is fog. A püspök ez okból április 5-én Husztra érkezik és innen Huszthoronyára megy a Szent Bazil-rend monostorába, hova az összes vidéki papok érkeznek. A püspök már előzőleg rendeletet adott ki népmisék tartására és az első misszió Boronyán lesz április 5. és 7-ik napján. Hasonló missziók lesznek husvétig több községekben is. A város és a hatóságok a püspök érkezéséről hivatalos értesítést nem kaptak, mert a püspök most nem mint dignitárius érkezik, hanem mint lelkiatyja, ki jó példával akar előjárni. A püspök ezen elhatározását egy a hatóságok, mint a papság igen helyesnek találják, mert azt hiszik, hogy ez hatékony eszköz lesz szima leküzdésére.

Küszöbön a béke.

— Törökország elfogadta a hatalmak békefeltételeit. — Holnap válaszol a Balkán-szövetség. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 2.

A balkáni béke minden vélemény szerint már igen közel van. Csataldzásánál még folynak ugyan az ellenségeskedések, de ezek már alig változtathatnak a békekötés sima menetén. A hatalmak közvetítő javaslatát Törökország elfogadta, a Balkán-szövetség pedig holnap adja át a választát s ebben fog hozzájárulni a hatalmak békejavaslatához. Bulgária egyszerre igen engedékeny magatartást tanúsít s ez még inkább fokozza a békekötés esélyeit. Mai táviratainkat itt adjuk:

A békekezdés.

London, április 2. A Reuter-ügynökség jelenti: A választjegyzéket valószínűleg holnap fogják megkapni a szövetségesektől a Balkán államok fővárosaiban akkreditált követek. Hír szerint a választervezet, amióta a szófiai kormány az athéni, belgrádi és cetinjei kabinetekkel közölte, csupán egész csekély módosítást szenvedett. Bulgária ahelyett, hogy mint várták, Drinápoly eleste után fokozná igényeit, a valóságban újabb koncessziót tett. A hatalmak iránt való tiszteletből ugyanis lemond a Szárosz—Midia határvonal követeléséről és hajlandó az Európa által javasolt Enosz—Midia vonalat elfogadni, azzal a kis változtatással, hogy Enosz helyett tőle két mérföldnyire keletre legyen a határ végpontja. E változtatásnak kizárólag topográfiai, földrajzi és természeti okai vannak. A szövetségeseknek a választjegyzékben való állásfoglalása a hadikárpótlás, illetve hadisarc dögében kiszivárgott hír szerint hajlandók elfogadni a hatalmak álláspontját, amelyek elvben a hadikárpótlás, illetve hadisarc mellett vannak, ennek nagyságát és részleteit azonban később kívánják megállapítani. Balkán körökben amellet vannak, hogy a szövetségesek válaszában kifejezésre juttató mérséklet alkalmas a gyors békekötés biztosítására.

Holnap válaszol a Balkán-szövetség.

Belgrád, április 2. Hír szerint a szövetséges balkáni államok a hatalmak mediációs javaslatára holnap adják át válaszukat a követeknek.

Törökország orosz protektorátus alatt?

Frankfurt, április 2. Konstantinápolyból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak: Komoly török politikusok felvetették azt a kérdést, vajjon nem volna-e a legegyszerűbb a mostani helyzetben, ha Törökországot az orosz birodalom protektorátusa alá helyeznék. Diplomáciai körökben nem nagyon bizakodnak benne, hogy a béke hamarosan létrejöjjön. A balkán szövetségesek ismét azt kezdik hangoztatni, hogy a békét Konstantinápolyban fogják diktálni. A legelőzékenyebb Szerbia, a legmakacsabb pedig Görögország.

Nagykövetek Berchtold grófnál.

Bécs, április 2. Husszeim Hilmi basa bécsi török nagykövet tegnap látogatást tett gróf Berchtold külügyminiszternél és hosszabb beszélgetést folytatott vele a hatalmak békekezdéséről tárgyában. Délben Giers orosz nagykövet is beszélgetett gróf Berchtolddal.

A harcztéren.

Bécs, április 2. A „Pol, Kor.“ konstantinápolyi jelentése szerint katonai személyiségek a Csataldza környékén folyó harcoknak nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget. Döntő következményü, komoly összeütközésekre csak akkor kerülhet a sor, ha a Drinápoly ostrománál használt nehéz ütegeket a csataldza vonalra szállították, hogy a török erődítések ellen rohamot intézhessenek. Ez tiz-

tizenkét nap eltelté előtt alig lesz lehetséges. Ez alatt pedig az általánosan uralkodó vélemény szerint alkalmasint sikerül a békekötés alapjaira vonatkozóan megegyezni. E várakozások ellenére Konstantinápoly környékén megteszik a katonai intézkedéseket az ellenség idáig való előnyomulásának megakadályozására. Híre jár, hogy az „Egység és Halaadás“ bizottsága Konstantinápoly muzulmán lakosságát fel akarja fegyverezni, de a hadügyminiszter ezt az intézkedést fölöslegesnek mondta, mert a fővárosban és környékén levő haderő minden eshetőségre elegendő. A Perától körülbelül egy órányira fekvő Kiatane közelében nagyszámu katonabarakot állítottak fel.

A szerb-bolgár viszály.

Belgrád, április 2. Majdnem kizárólag azok az ellentétek foglalkoztatják a közvéleményt és a sajtót, amelyek Szerbia és Bulgária között a hadidicsőség miatt keletkeztek.

A Maly Journal ma azt írja, hogy az orosz császár Drinápoly bevétele alkalmából gratuláló sürgönyt intézett Péter királyhoz s elismerte benne a szerb hadsereg hősiességét.

Egy másik helyen feltűnő betűkkel közli az idézett lap, hogy a szerb főhadiszálláson nagy az izgatottság a tisztek és a legénység között Bulgária viselkedése miatt, amely határozottan ellenséges Szerbia irányában. Bolgár katonai körökben újabb azt híresztelik, hogy Uszkübbe elsőknek a bolgár csapatok vonultak be.

Szláv tüntetések Csehországban.

Josephstadt, április 2. Drinápoly bevétele alkalmából a cseh lakosság utcai körmeneteket rendezett és hazafias dalokat énekelve ültette a szerb és a bolgár hadsereget. A tüntetéseken cseh katonák is résztvettek s ezért a helyőrségi parancsnok három napi kaszárnyafogságra ítélte az egész legénységet, a város környékén pedig őrszemek vannak felállítva, hogy a katonák ne mehessenek ki a városból.

TÁVIRATOK.

Az orosz дума ülése.

Pétóvár, április 2. A birodalmi дума mai ülésén a belügyminiszterhez intézett sürgős interpellációt tárgyalt, mely a pétóvári rendőrségnek márczius 30-án tanúsított magatartásával foglalkozik, mikor is a szlavofil kongresszus résztvevőivel szemben erőszakosan járt el. A kormány tagjai közül Malakow belügyminiszter van jelen. Szlavenska nacionalista indokolja az interpelláció sürgős-ségét. Malakow miniszter azzal védekezik, hogy a kormány tüntetéseket, melyek utcai botránygyújtás fajúlnak, nem tűrhet. Igéri a szigorú vizsgálatot. Puriskevics szélső jobbpárti kijelenti, hogy az ily intézkedésekkel azt akarják igazolni, hogy Oroszország uralkodója felhívására bárhová kész elmenni s többek felszólalása után Rodicsor a tüntetések ellen szól, miért is a nacionalisták indítványára öt ülésnapra kizárták.

A tripoliszi harcok.

Páris, április 2. A „Matin“ távirata szerint a tripoliszi arabok az olaszokat Gárián mellett megtámadták és véres harcban megverték, úgy hogy az olaszok kénytelenek voltak megerősített hadállásaikat kiüríteni. Az olaszok vesztesége ötszázharminc halott és nyolcszáz sebesült. Az arabok az olaszokat még egy másik ponton is megverték.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonszáma 7-88.

A kiadóhivatal telefonszáma 7-06.

Eltették György királyt.

— Görögország gyásznapja. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 2.

Schinas áldozatát, György görög királyt, ma temették el nagy fönnyel és pompával. Az udvar, a külföldi képviselői és a görög nemzet impozáns részvételével és fájdalommal kísért utolsó útjára a jobb sorsra érdemes uralkodót, aki akkor esett el trónjától, amikor végre sokat zaklatott uralmának első nagyobb sikerét, a balkánháború adta gyümölcsöket nyujthatta volna át országának.

A temetésről Athénből táviratozzák, hogy már a kora hajnali órákban óriási néptömeg lepte el azt az utvonatát, amelyen a temetési menet végigvonult. Nyolcz órakor felvonultak a csapatok, amelyek sorfalat állottak. Tíz óra tájban a székesegyház előtt egybegyűltek a hivatalos személyiségek.

Konstantin király, a királyi család tagjai, valamint a külföldi fejedelmi személyek tíz órakor érkeztek a székesegyházba, ahol 50 érsek és püspök mondott gyászimát. A templomot a mindonfelől érkezett koszorúk ezrei töltötték meg. Az istentisztelet után a menet elindult az Alkotmányterre. Elöl katonai csapatok vonultak, azután katonai zenekarral a kerfui dalárda. Utánuk jött Mosopulos tábornok a vezérkari tisztekkel. Egyházi lobogók és szentképek alatt haladtak a főpapok nagy számban. Ezután a Szent Laura klastromban őrzött függetlenségi lobogót vitték. Tisztek vitték ezután az elhunyt király érdemrendjeit.

Az ágyutalpat, amelyre a koporsót helyezték, tengerészkatona vitték. Mellette gárdatisztek haladtak. A koporsó után vezették az elhunyt király kedvenc lovát. Ezután Konstantin király, a királyi család hercegei és a külföldi fejedelmi személyek haladtak. Udvari fogatok következtek ezután, amelyekben Olga királyné, Mária nagyhercegné, Mária és Helena hercegnők, továbbá Alice és Helena hercegnők ültek. Majd a kormány tagjai, a kamar elnöke, a diplomáciai kar, az idegen hadseregek és flották képviselői, külföldi papi személyiségek és a községek képviselői haladtak. Katonai csapatok zárták be a menetet.

Az egész utvonat mentén egybegyűlt nagyszámu közönség tiszteletteljes csöndben fogadta a menetet. A pályaudvarra érkeztek a hercegek vitték a koporsót a vasuti kocsiába. Ugyanazon vonaton foglaltak helyet a királyi család tagjai, a külföldi fejedelmi személyek, valamint az udvari méltóságok. A menet felvonulása alatt az ütegek és a külföldi hadihajók a szokásos diszlovéseket tették. 101 ágyulövés hirdette, hogy a királyt eltették.

Holnap az egész országban gyászistentiszteletek lesznek. Az utóbbi napokban óriási számmal érkeztek koszorúk, többek között a királyi család tagjaitól, a külföldi uralkodóktól, a francia köztársaságtól, a diplomáciai kar tagjaitól, stb.

Konstantinápolyból jelentik: Az orosz nagykövetség kápolnájában ma gyászistentisztelet volt György görög király lelkiüdvéért. Az istentiszteleten jelen voltak az orosz nagykövet, a nagykövetség személyzete, az orosz főkonzulátus, a diplomáciai kar, a külföldi tengerésztisztek és az ökumeniai patriarchátus képviselői. A külföldi missziók és hadihajók félárbczra becsatották lobogóikat.

Belgrádból jelentik: György görög király temetése alkalmából a székesegyházban gyászistentisztelet volt, amelyen a király képviselőiben Pál herceg, továbbá a kormány, a diplomáciai kar tagjai, a polgári és katonai hatóságok fejei és nagyszámu közönség voltak jelen.

Bécsből táviratozzák: A görög király halála alkalmából délelőtt a görög templomban ünnepélyes gyászistentisztelet volt, melyben 8 felső képviseletben Károly Ferencz József főherceg vett részt. — Triestből táviratozzák: Ma délelőtt az itteni gör. mel. templomban ünnepély volt

György király emlékeztére. A kikötőben horgonyzó összes görög hajók félárbozra eresztették a zászlót. — Szófiából táviratozzák: A György király emlékeztére adott gyászistentiszteleten Cyrill herceg és kísérete, valamint kíséretével a királyné is résztvett. Ma délelőtt a görög templomban a kormány, a diplomáciai kar, az udvar képviselői, valamint a görög kolónia jelenlétében requiem volt György görög király emlékeztére.

Pesti komédiák.

A közlekedési rendőrség.

(Ma kezdte meg működését a budapesti közlekedési rendőrség. A polgári ruhás rendőrök vigyáznak a villamosra, a kalauzok és bérkocsisok udvariasságára és a gépjárművekre.)

Prutykai (magából kikelve megy az utcán, megállít egy szembejövő urat. Fuldadozva, lihegve megszólítja): Bocsnatot uram . . . Nem látott valahol egy közlekedési rendőrt? Nem tudom miről lehet megismerni és megkülönböztetni a mérsékelt égöv alatt található, közönséges ember-fia-hordó és bekísérő rendőröktől.

Az ur: Hogy miről lehet megismerni? Arról, hogy civilruhában van. *(A faképnél hagyja.)*

Prutykai (bambán utána néz, megvakarja a fületövit): Ettől ugyan sohasem ismerem fel, melyik a rendőr, melyik a békés polgár. Hopp! *(Egy fiatalemberhez.)* Pardon uram! Hogyan ismeri föl ön a polgári ruhában járó közönség soraiban a polgárruhás közlekedési rendőrt?

A fiatalember (megáll, végignézi): Mit akar tőlem? Rébuszokat ad fel? *(El akar menni, de visszafordul.)* Különb . . . könnyen felismerheti . . . A rendőr az ordít, akár polgári, akár egyenruha van rajta. *(Elsiet.)*

Prutykai: Közönség! *(Elballag és keresgél az emberek között. Az egyik utcasarkon nagy a népcsofolyás. Az egész forgalom fennakad. Prutykai adatolakszik.)*

A civíl: Kuss! Most én beszélek! Én közlekedési rendőr vagyok. Én ellenőrzöm a közúti forgalmat, tehát az ut közepén hajtani és megállni tilos. Mért állott meg?

Kocsis: Kérem detektív ur ön . . .

A civíl: Nem vagyok detektív!

Kocsis: Tekintetes fogalmazó biztos ur, instálom . . .

A civíl: Nem vagyok fogalmazó!

Kocsis: Nagyságos főkapitány ur, azért állottam meg, mert ez a villamos kalauz gorombán rámkialtott a villamosról.

A civíl: Hallotta kalóz? Mért volt goromba? Nem tudja maga azt, hogy a kalóznak udvariasságnak kell lennie?

Kalauz (vigorog): Igen ám, de csak a közönséggel! Tessék megnézni a szabályzatot, közlekedési rendőr ur. Már pedig a kocsis nem utazó közönség, hanem kocsis.

A civíl (előkapja a zsebéből a szabályzatot és átfutja): Az argyélussát! Igaza van. A kalóznak csak az utazóközönséggel kell udvariasan bánni. *(Rámordul a kocsisra.)* Zistenit kendnek! Azért panaszkodik nekem? Mi? — Villamos, hajtson tovább! *(A villamosok megindulnak. A civíl nekiesik a kocsisnak.)* Maga dísző! Még maga beszél? Hiszen ez a fuvaroskocsi sáros és piszkos.

Kocsis: Hátha egyszer sáron jövünk által!

A civíl: És ez a rudas ló, itt! Ez nem egészséges! Ez a ló sovány és kedélybeteg! Már pedig nekem a szabályzat szerint arra kell vigyáznom, hogy: *(olvassa a könyvből)* a kocsik kifogástalan állapotban kerüljenek forgalomba és egészséges lovakat fogjanak előlük. Már pedig ez a ló beteg!

Kocsis: Igen! Nagyravágyó. Rendőr szeretne lenni! *(Közé csap a lovának és a nevető közönség sorfala között elvágtat.)*

A civíl (tragikomikus képpel néz szét s hogy

presztízst fenntartsa, elkiáltja magát): Oszolni! *(Elsétál.)*

Prutykai (végre melléje fűközik): Alászol-gája, közlekedési rendőr ur. Igen kérem, sziveskedjék velam eljönni a Pacsirta-utca 27. második emelet 16. szám alá.

A civíl: Mért, mi van ott?

Prutykai: Most csal meg a felségen egy díjbírközőval!

A civíl: Mi közöm nekem ehhez? Nekem. a közlekedési rendőr vagyok!

Prutykai: Éppen azért. Tessék megakadályozni ezt a közlekedést.

A civíl: Ez nem az én dolgom.

Prutykai: Tessék kidobni azt a díjbírközőt.

A civíl: Hagyjon békét! Most megyek és ellenőrzöm a gépjárműveket.

Prutykai: Éppen azért kérem: tessék eltávolítani azt a gépjármű embert, aki a hátam mögött hozzám jár.

A civíl: Marha! Forduljon meg, akkor az orra előtt megy s nem a háta mögött! *(Otthagya.)*

Prutykai (keservesen): Mi a csudának hát az a közlekedési rendőrség, ha a kocsis tisztántartására vigyáz, de a családi élet tisztántartására nem!?

Fakir.

UJDONSÁGOK.

A legszomorubb tragédia.

* * *

Ma temették el a görög királyt.

Olyan különös, olyan furesa ez a mondat, amint a távirat rideg, hideg szavaiból is összeverődik és keményen felénk kiáltja: ma temették el a görög királyt. Ön-kénytelenül keressük a dátumot, megnézzük százszor és százszor, a kétség folyton kinez. Ma, csak ma csukódott volna be a kriptá kapuja a görög király mögött? A tragédia, a legborzasztóbb királytragédia utolsó fejezete után ilyen későn tehetünk csak pontot?

Pedig így van, csak vissza kell emlékezni. Az ünnepégek, a gyászszertartások máig húzódtak, ma aztán vége mindennek.

Másfél hét: ennyi mindősze. Másfél hét és mégis olyan messze távolodott tőlünk ez az esemény, mintha évezadokat toltak volna közbe. A feledés csunya, mindig riasztó köde kék felhőbe vonta már a holt király halálát, az emléke csak úgy sir vissza, mint a sok csak félig hihető legenda. Az alakja is megvilul, a szavunk is elhalkul, csak úgy tudunk beszélni róla: volt egyszer egy király, akinek szép, gyönyörű álmokat hozott a képzőlet. Már ott állt, hogy minden valóra váljon, az ábrándok testet öltsenek és akkor — a kívánságok mindig gyilkosok — jött valaki, kibugygyant a vére . . . Ennyi, így . . . Az egész történet mintha elmosódott volna már, rajta van az idők patinája, mikor is történt, a dátum, az év, az esztendő, alig jut eszünkbe: anno 1913 . . . Pár nap csak, ami elvált az etől a dátumtól, pár nap, de addig mi minden történt . . . Jó sokáig pihent az idő, s most egyszerre sobes iramba kapott. Hét mértföldes csizmával járt, csodákat teremtett. A térképen a színfoltok idege-sek lettek az ágyudörgéstől, ide-oda szaladgáltak, megállapodni még se tudtak. A harezmezőkön gyönyörű vérrózsák nyílnak, a hatalmuknak még se elég, még többet akarnak szakítani, hogy dicsőséggel, diadallal vonják a fejük fölé . . . Milliók remegnek, félnek attól, hogy gyilkosoknak születtek, viszik őket a háboruba, embertársaikat gyilkolni.

Ma temették a görög királyt. Ma, amikor már elfelejtették a tragédiáját is, pedig ez a legszomorubb tragédia.

(p. ö.)

Művész-sors.

* * *

Debreczen város híres vendégfogadója: az Arany Bika: felett kongatják a halálharangot. A régi, híres vendégfogadó falait kikezdi a csákány. Ahogy le-tűntek, kipusztultak a magyar életből a Bika-fogadónak Jókaitól is többször megörökített tipikus vendégei: — nagy földes urak, kemény civívisek, agyafurt kuppeczek, most a vén falakra is sor kerül. Lebontják az Arany Bikát, hogy modern szállót építsenek helyére. Ilyen szállóházra valóban nagy szüksége is van már a palotásan épülő modern Debreczennek, eddig tehát örömmel fogadhatjuk a debreczeni híres szállóház megújítását. A tragikum másrésről szövődik a lebontásra ítélt öreg falak köré.

Az Arany Bika fogadó lebontásával ugyanis nem közönséges értékű műemlék is elpusztul s nem közönséges művész-tehetség tragédiája jutott el az utolsó felvonáshoz. Az Arany Bika emeleti dísztermének évtizedek óta legkedvesebb, legbecesebb díszei voltak azok a bájos, eredeti magyar nagy falfestmények, melyeken egy zseniális, fiatal festő annak idején, a régibb debreczeni életből „örökített“ meg színpompás jeleneteket.

A debreczeni kétágu nagytemplommal téli jelenetet ábrázolt az egyik falfestmény, másikon a Hortobágy-pusztát varázsolta fel gémes kutjával, csikósbojtárjával, méneivel együtt. Volt még ott aranyugaras, aranykalászos arató csoport is, azután a híres debreczeni cigányok muzsikájánál mulató „nagyvásári“ társaság. Mirkovszky, a lengyel származású, fiatal piktör a leggyönyörűbb, legtisztább ősmagyar világból merített ezen a négy falfestményén. Szinte élnek az alakjai, ragyogó s meleg levegője a halott művész képeinek. Mert alighogy befejezte bájos alkotásait a zseniális Mirkovszky, sok-sok esztendővel ezelőtt meghalt fiatalon. Most az öreg Bika falaival együtt porba omlanak, megsemmisülnek, örökre elenyésznek érző lelkéből fakadt leggyönyörűbbi remekei is. . .

Hát nem megható, nem elszomorító tragikus művész-sors ez?

M. P.

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, április 3. Róm. kath.: Richárd pk. hv. — Protestáns: Richárd. — Görög-ország (március 21): Jakab az ifj. — Zsidó: Veadar 25. — A nap két reggel 5 óra 37 perczkor, nyugszik délután 6 óra 30 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 40 perczkor, nyugszik délután 3 óra 9 perczkor. — Múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező utca 8) nyitva 9—4-ig. — Földtani Múzeum nyitva 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Rath Múzeum nyitva 10—4-ig. — Szechenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Tanszer Múzeum nyitva 9—7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig, vám- és tarifaosztálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig. — *Képtárak:* A Műcsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—5-ig, belépődíj 1 korona. — A „Kéve“ művészeti egyesület kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-től fél 6-ig, belépődíj 1 korona. — Ligeti Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára nyitva 10—2-ig. — A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj 1 korona. — Gustav Klimt és a Bund Oesterreichischer Künstler kollektív kiállítása a Művészházban (Szeffli-utca 4., a volt gróf Zichy-múzeumban, nyitva 10—5-ig, belépődíj 1 korona.

— **Nemzetközi orvosi kongresszus.** Az idei nemzetközi orvosi kongresszust ez év őszén Londonban tartják meg, ahol nagy előkészületeket tesznek a világ minden részéből odaseregülő vendégek fogadására. A kongresszus elnöksége a magyar csoport szervezésére dr. Grósz Emil udvari tanácsost, orvosgyógyászatunk kiváló professzorát kérte fel.

— **A pápa állapota.** A beteg pápa állapota felől aggasztó hírek érkeznek. A milánói *Corriere della Sera* jelentése szerint a pápa a péntekről szombatra virradó éjjelen elájult és csak oxigénbefeccskendezésekkel lehetett eszméltre téríteni. — Környezetében nem titok, hogy a pápa állapota komoly. Különös aggodalmat kelt az, hogy nem annyira kimondott betegségéről van szó, mint inkább fel nem tartózható elerőtlenedéséről. A római jelentések sem a legkedvezőbbek. Arról a hírről, hogy a pápa jobban van és zárandokokat is fogadott, most a következő részleteket közlik: A pápa elé azért bocsátották azt a néhány száz francia és németalföldi zárandokot, hogy a pápa állapotáról elterjedt kedvezőtlen híroknak utját vágják. E pápai fogadás lefolyása igen megható volt. Kézzel tizenkét óra előtt megnyiták a szárnyas ajtókat és a pápa megjelent a küszöbön. Lassu léptekkel halad el a zárandokok előtt s kezét fölemelve, *fátyolozott hangon mondott*

— *Az Ég áldását kérem rátok és szereteteitökre.*

A zárandokokat *fájdalmasan érintette* a pápa megpillantása. A pápa *sápadt*, fejét féloldalra hajtja, *keze reszket* és szeme mintha minden fényt elvesztette volna. Környezete azonban azt mondja, hogy a pápa *tökéletesen meg fog gyógyulni.* Mára kitűzött pápai kihallgatásokról lemondottak.

— **Katonák és a mozi.** A mozi jelentősége rég felülemelkedett már a népet szórakoztatott játékok sorából. Az eddigi diadalai közül egyik legérdekesebb sikere az, hogy a czopfos osztrák katonai körök is behódoltak a mozi előtt. Bécsi jelentés szerint katonai főhadvezetőségünk a mozi katonai oktató eszközül akarja felhasználni. Ezeket a mozielőadásokat kizárólag katonák részére rendeznék, hogy a katonákat szemléltető képek segítségével is bevezessék a katonai dolgokra. Az előadásokon bemutatnák a király arczképét, a tábornokokat, különféle harcztéri mozdulatokat, fegyverhasználatot, az egyes fegyvernemhez tartozó csapatokat és végül az idegen államok katonaságát. A tervek szerint minden ezred kapna egy kis mozikészüléket, amelyeket a katonai iskolákban állítanának fel. Itt rendeznék a katonai mozielőadásokat.

— **Pierpont Morgan holtteste.** Római jelentés szerint Pierpont Morgan holttestét ma Nápolyba vitték, ahonnan Newyorkba szállítják. *Trubeczkoj* orosz szobrászművész, akinek neve gróf *Tolsztoj* mellszobra és *III. Sándor* császár álló-szobra révén vált ismeretessé, tegnap megcsinálta Morgan halotti maszkját. — *Íomából* jelentik: *Morgan* holttestét ma délután vitték a szállodából a pályaudvarra. Utközben hatalmas tömeg állott sorfalat. A koporsón négy gyönyörű koszoru ékeskedett. Az egyiket a német császár küldötte. A koporsót egy francia kikötőbe viszik és onnan Newyorkba szállítják.

— **Magántisztviselők sztrájkja.** A komáromi Fried Kálmán és fia cég, amely egyike az ország legnagyobb fakeskedő cégeinek, husvétra is berendelte alkalmazottait dolgozni, mivel ezek ezt megtagadták, az egyik tisztviselőnek felmondott. A cég többi alkalmazottai *szolidaritást vállaltak kollégájukkal és követelték a fölmondás visszavonását.* Kedden benyújtották memorandumukat, amelyben ezenkívül a vasárnapi munkaszünet betartását, a munkaidő megrövidítését, a fizetések rendezését és a felmondási idő szabályozását kérték. A válasz erre az volt, hogy a cég ha úgy tetszik, minden vasárnap berendeli alkalmazottait. Erre a válaszra a cég alkalmazottai ma sztrájkra léptek.

— **Leégett polgári iskola.** Nyitráról jelentik: A verből polgári iskola ma éjjel teljesen leégett. Az iskolatermek beszakadtak, a taneszközök mind elvesztek s a falak is beomlottak. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Orvosi körökből.** Dr. Kelen István karlsbadi fűrdőorvos, a Budapesti Újságírók Betegpénztárának karlsbadi orvosa rendelését megkezdte.

— **Tűz egy üveggyárban.** Lesonczról jelentik: A farkasvölgyi üveggyárban tegnap tűz pusztított. A tulajdonképpeni gyárépületet megmenették. A kár tizezer korona, mely biztosítás útján megtérül. A tűz oka ismeretlen.

— **Gróf Andrássy Dénes végrendeletének tárgyalása.** A nagyelkü emberbarátnak, gróf Andrássy Dénesnek a végrendeletét semmiféle oldalról meg nem támadták. A végrendelet végrehajtója, *Sulyovszky* István királyi tanácsos, az elhunyt főúr volt jószágkormányzója, e hó első felében Budapestre jön és a fővárosban az összes érdekelteket egybehívja a végrendelet tárgyalására. Hogy a hagyaték miből áll, azt még biztosan nem tudni, mert a hitbizomány állagában a negyven éven át történt beruházás több milliót tesz ki, s ezeket a beruházásokat most új leltározás alapján fogják felbecsülni.

— **Hogy bánik a kerületi elöljáróság a nyugdíjasokkal?** A hivatalos élet nyugdíjas, kiérdemelt öregeinek, hogy nyugdíjukat felvehessék, itt Budapestben a kerületi elöljáróságon kell előbb igazoltatni nyugtáikat. A IX. kerületi elöljáróságnál, a földszinti 10. számú helyiségben verődnek össze minden hó elején ezek a leginkább elgyengült öregek. A szűk kis szobácskában sokszor kétszáz öreg férfi és asszony tolong, szorong vegyesen, mert itt ülőhely sincsen, ahol megpihenhetnének, míg az illetékes tisztviselők elé bejuthatnak. Egy hozzánk beküldött pamaszos levél szerint április elsején is így történt ez, megismétlődött az életveszélyes tolongás. 8—2-ig tartanak itt a hivatalos órák, de elmúlt egy óra is, még mindig nem jelentkeztek az illetékes hivatalnokok. Áprilist jártattak a szegény nyugdíjasokkal. Végül is, miután jelentést tettek az elöljáróságnál, jött egy helyettes hivatalnok, kit egyszerre százan is körülfogtak, mire ez a tollat lecsapva, úgy hagyta ott az összehajszolt sokaságot, mint szent Pál az oláhokat. Ujabb láрма, tolongás támadt, míg végre jött egy másik helyettes s a hivatalos eljárás megindult, a nyugtákat azután kint az udvaron, szabad ég alatt — szerencsére nem volt eső — kiki átvehette. Így tréfált meg két hivatalnok néhány száz kiérdemült honpolgárt, kik hosszú szolgálat után nyugdíjállapotba kerültek s kiket *öreg napjaikra* hivatalos körök embertelenül megkínóznak. — Aztán merje valaki azt állítani, hogy társadalmi viszonyainkból a humor kivészett!

— **Az öreg cseléd kitüntetése.** A földmívelésügyi miniszter *Sálamon* Jánost, aki *Botka* Lajos zalaujfalu gazdaságában a legnagyobb becsülettel 37 év óta szolgált, mint erdős, 100 koronával és elismerő okirattal jutalmazta meg. A jutalom átadása szép ünnepély keretében folyt le, melyen a környék egész ura népe, gróf *Batthyány* Pál országgyűlési képviselővel az élén, megjelent. Az ünnepély a parkban megtartott szentmisével kezdődött, ezután *Malatinszky* Lajos, a zalaszentgróti járás főszolgabírája adta át a miniszter jutalmát. *Szentmihályi* Dező nagybirtokos pedig az ünnepeltet köszöntötte, míg a földesur családjának jutalmát *Botka* Andor szolgabíró adta át s vázolta *Sálamon* János érdemeit. Az ünnepélyt a kastélyban lakoma, a cselédség részére pedig népmulatság fejezte be.

— **Tifuzjárvány Szegeden.** Szegedről jelentik: A felsőközponti tanyákon a tifuz járvány-szerűleg lépett fel, mely a lakosságot rémülettel tölti el. A veszedelem oka a rossz és egészségtelen ivóvíz. A központi kutak vize tele van bacillus-sal és a templom mellett lévő felsőtanyaiak közös kutja szintén fertőzött, mert a száj- és körömfájás állatokat szintén innen itatják. Csóka Ferenz városi vegyész már a múlt évben megvizsgálta a tanyai kutakat és a legrosszabb véleményt mondta róluk. A tanyai lakosság kérte a várost, hogy furasson ártézi kutat, a hatóság azonban a kérést elutasította azzal, hogy nincs arra való pénz. A felsőtanyán legutóbb tíz tifuzos megbetegedés történt.

— **Öngyilkosság a szállodában.** Fiuméből jelentik: *Sárosi* Kapeller Oszkár, előkelő sárosmezei család sarja ma este nyolcz órakor a Hotel Európában levő lakásán mellbelötte magát. Az öngyilkosságot a szálló személyzete vette észre és azonnal mentőkért és a rendőrségért telefonáltak. A hatóság kiküldöttjei megállapították, hogy *Kapeller* sérülése könnyebb természetű. A rendőrség több levelet talált, amelyeket lefoglalt. A levelek gróf *Wickenburg* István fiumei kormányzóhoz voltak címelve, akit arra kért, hogy juttassa el azokat a család tagjaihoz. Az életuntat a kórházban ki akarták hallgatni, de semmiféle felvilágosítást nem adott, mindössze annyit kért, hogy hívjanak papot hozzá. Az inspekcziós rendőrtisztviselő jelentést tett a kormányzónak, aki azonnal intézkedett, hogy az említett leveleket a címzeteknek kézbesítsék. A rendőrség megállapította, hogy *Sárosi-Kapeller* ma este érkezett Budapestre. Tárczájában számos magánlevelet is pénzt találtak.

— **A banktitkár tragédiája.** Budapest előkelő társadalmát még mindig érthető izgalomban tartja *Havas* Ernő dr. tragikus sorsa. Az Agrárbank eltűnt fiatal titkárjának, dr. *Havas* Ernőnek sorsa ma is ismeretlen, ma sem tudtak nyomára jönni a rejtélyes titoknak. Délben nagy gyorsasággal terjedt el Budapesten az a hír, hogy a Riviéra egy rejtett helyén megtalálták dr. *Havas* Ernőt, a barát-nőjével együtt. Ez a hír azonban valótlannak bizonyult. A család tagjai ugyanis azt táviratozták ma is Budapestre, hogy *Havas* Ernőt nem találják, pedig párisi detektívek kutatnak utána. Dr. *Fellner* Frigyes, a bank igazgatója kapott táviratot a családtól. A távirat beszámol arról, hogy az eltűnt banktitkárt Monte-Carlo körül sem találják. A rejtélyes ügynek érdekes újabb eseménye, hogy ma távirat érkezett a Leszámitolóbankhoz, az eltűnt *Havas* Ernő édesatyjától, *Havas* igazgatótól. Az igazgató kéri, hogy küldjenek utána huszezer koronát táviratilag Nizzába. Az első pillanatban ebből arra következtettek a bankban, hogy a nizzai rendőrségnek bizonyára sikerült valami nyomra akadni s talán váltságdíjat kell fizetni a fogva tartott fiatal emberért, aki lehet, nemzetközi gonosztevők kezébe került. De ez a feltevés is elesett, mert erről semmi újabb hír nem jött, s alig lehet hinni, hogy csak huszezer korona váltságdíjat követelnének abban az esetben, ha csakugyan életben lenne és fogva volna a fiatal *Havas*. Egyelőre váltságdíjat senki sem kér, hiába fizetné azt már szívesen az aggódó család. — Lapzártakor értesülünk, hogy a főkapitányság késő éjjel Nizzából táviratot kapott, amely szerint dr. *Havass* Ernő holttestét a tengerből kifogták. A távirat nem tesz említést arról, hogy öngyilkosság, baleset, vagy büntény történt-e.

— **Közlekedési rendőrség Budapesten.** Teljes csöndben új közrendészeti intézmény kezdte meg ma a működését a fővárosban. Megszervezték a közgazgatási rendőrséget. Az persze jellemző mi ránk, hogy minden intézményünk, úgy ez is kised formában látott napvilágot. Az új rendőri szervezet egyelőre tizenhat emberből áll. A kis testület három csoportra oszlik.

Az első csoport hivatása a közúti forgalom ellenőrzése. A főváros területén közlekedő villamos vasutak rendjére vigyáz. A második csoport ellenőrzése alá tartoznak a lőfogatu járművek, és pedig a társaskocsik, a teherszállítók, a számozatlan magánfogatok, a két- és egyfogatu bérkocsik. A legkisebb szabálytalanságról vagy visszaélésről nyomban jelentést tesznek. A harmadik csoport a géperejű járművek közlekedését ellenőrzi. A magánautóbuszok, teherfuvarozó gépkocsik és a júniusban meginduló autotaxik forgalmára vigyáznak. Legfőképp az a hivatásuk, hogy figyelemmel kísérjék a szabályrendeletben megállapított sebesség megtartását, a kocsik és számtáblák megvilágítását.

— **A fiumei munkásmozgalmak.** Fiume munkásnépe izgalmas napokat él mostanában. Egyik sztrájk a másikat váltja fel. Ma reggel a szabad kikötő területén a munka megindult. A kikötőmunkások munkába álltak abban a reményben, hogy a munkát elvállaló munkáscsapatokkal fölmerült ügyük alkalmas módon rendeződni fog. Az egynapos munkaszünetelés tekintélyes anyagi kárt jelent, mert tegnap a fiumei kikötőben 27 gőzös és több vitorlás tartózkodott, amelyek közül egy sem tudta a be- és kirakodó munkát végezni. Alighogy befejeződött ez a mozgalom, egyidejűleg új mozgalom tört ki. A magyar fémkohó és vegyipar tecsinei telepén tegnap háromszáz-harminczöt munkás sztrájkba lépett, mert a gyár vezetősége a napi munkaidőt tíz óráról tízenegyre emelte föl. A munkások memorandumot intéztek a gyárvezetőséghez, amelyben napi kilencz órai munkaidőt kérnek és azt, hogy a fizetést hetenkint adják ki. A memorandum egy példányát átadták báró *Baich* Iván susaki kerületi főnöknek is közbenjárás végett. Fiumei jelentés szerint ma reggel a munkások már nem jelentek meg és így az építés szünetel. A gyár tudniillik még csak majusban lesz készen. A gyár vezetőségében sok belga és német ember van és ezek, a munkások előadása szerint, *gorombán löntök a munkásokkal*, annyira, hogy a bérfizetés alkalmával támadt összeütközéskor a munkások revolverrel fenyegetőztek.

— **Házasság.** Hollenkay János képviselőházi tisztviselő és *Szilgyi* Ilke ma tartották esküvőjüket Bajon.

— Egy részeg gróf a Burgszínházban. A kécsi Burgszínházban tegnap este botrányos jelenet játszódott le a *Vasgyáros* első felvonása alatt Egyúr, aki egyedül ült egy földszinti páholyban, egyszerre *vetkőzni kezdett*. Mielőtt a jegyszedők a páholyba értek volna, hogy kérdőre vonják, az illető már *alsóruhában volt*. A jegyszedők indulatosan megkérdezték, hogy mi jutott eszébe, mire ő azt felelte, hogy *nagyon melege volt*. Kivezeték a páholyból, az előcsarnokban felöltöztették és azután az inspekcziós szobába vitték, ahol az ügyeltes tisztviselő előtt igazolta magát, mint gróf S. A rendőrtisztviselőnek az volt a benyomása, hogy a gróf *ittas és részegségében követte el a dolgot*. Két rendőr a lakására vitte ezután a grótot. Az eset szerencsére az előadás közben történt, amikor a nézőtér el van *sötétítve* és még a szomszédos páholyban ülők sem vették észre. A grótot a rendőrség ki fogja hallgatni és *elmedállapotát is meg fogják vizsgálni*.

— Kapitány ur a korzón. Hatalmas botrányt okozott ma a korzón egy szerencsétlen elmebeteg kapitány. Tizenkét óra felé, amikor legtöbb járőrként sétált a Kossuth Lajos-utcában, egy 86-ik gyalogezredbeli kapitány vonta magára a közönség figyelmét. A kapitány a kezeivel hadonászva ment végig a sétálóknak között és kardjának hüvelyével egyre-másra taszította oldalba a mellette elhaladó hölgyeket. Senki nem merte utját állani s önkéntelenül tért ki mindenki az utjából. Egyesek azonban figyelmeztették a százados viselkedésére a Kossuth Lajos-utca végében posztoló rendőrt, aki elébe állt a tisztnek s illedelmesen felkérte, hogy hagyja abba a lökdöcsést. A kapitány a rendőr látására szörnyű haragra lobbant s magából kikelve ordította: — *Pütyülök az országra, ugysis külföldre megyek, kivándorolok innét!*

A rendőr is, a közönség is nyomban tisztában voltak azzal, hogy a kapitány örült. Mielőtt azonban lefoghatták volna, a százados futásnak eredt és eltűnt a Kossuth Lajos-utca 6. számú ház kapujában. A rendőr utána ment s a házban megtudta, hogy a kapitány ott lakik a III. emeleten s a neve *Erdélyi Elemér*. Nyomban telefonált a térparancsnokságra, ahonnan egy őrnagy és egy törzsorvos ment ki a százados lakására. A katonaoorvos nyomban megállapította, hogy a szerencsétlen katonatiszt megőrült. Erdélyi Elemér a 86-ik gyalogezredben szolgált s néhány nappal ezelőtt nyuudijazták.

— Az elfáradt ember. A mai számunkban már jelentettük, hogy *Visnyei Imre* rovtól multu szélhámos önként jelentkezett a rendőrségen. — Könyezve panaszkolta el szédületes karrierjét. Egyik szélhámoságot a másik után követte el, bejárta ugyszólván az egész világot, de most már vége: *elfáradt*. Megpróbált valamit itthon kezdeni, de nem tudott.

— Öngyilkos akartam lenni. — vallotta ma reggel bünbánóan a rendőrtisztviselő előtt, — mert nem akartam rendőrkézzé kerülni. Tegnap egész este a Dunaparton kóboroltam, de nem volt erőm, hogy tervem végrehajtsam. Két levelet is hagytam a rakodóparton, egyiket a főkapitányságnak, a másikat az édesanyámnak czimezve. Most eljöttem magához, tessék, tegyenek velem, amit jónak látnak. A két levelet a Dunaparton megtalálták. A főkapitányságnak czimzett levélben ez állott:

— Azonos vagyok azzal a *Visnyei Imrével*, aki 1912. november 2-án mint gróf *Vigyázó Sándor* öméltsága irnoka 20.000 koronát ellopott és megszökött. Mivel érzem, hogy esetről-esetre visszaeső tipikus gonosztevő válnék belőlem s mivel tudom, hogy soha nem tudnék megjavulni s nem akarom akasztófán végezni életemet, magam vetek véget piszkos életemnek.

Anyjához írott levélben azt írja, hogy nem volt más választása, mert rendőrkézzé jutni nem akart.

— Munkanélküli munkások gyűlése. A kecskeméti munkanélküli munkások tegnap este hat órakor gyűlést tartottak az iparos-otthon nagytermében, ahol Horváth Ambrus beszélt a munkanélküliségről, amely Kecskeméten még jobban sújtja a munkásságot, mint másutt, mert a földrengés következményei még mindig érezhetők és Kecskemét ipara és kereskedelme azóta meg van bénítva. A gyűlés kimondta, hogy követeli a földrengési segélyek gyors megállapítását és kifizetését, a városi építkezések sürgős megkezdését, városi munkáslakások építését, az állam által tervekbe vett építkezések megsürgetését és végül a munkanélküliek támogatását a genfi rendszer nyomán, a szakszervezeti segélyek arányában.

— Sikkesztő takarékpénztári könyvelő. Pécsről jelentik: *Szita Józsefet*, a sádsi takarékpénztár volt könyvelőjét 12.000 korona *elsikkasztásának gyanúja alatt letartóztatták*. A csendőrség előtt Szita beismeré, hogy 1906 óta kisebb-nagyobb összegeket oly módon könyvelt el, hogy azokat a maga zsebébe terehcsese. Szitát átadták az ügyészségnek.

— A kuruzsló. Az irgalmasok kórházába tegnap este betárolyogott egy szerencsétlen cselédleány. Görcsök kínozták, majd eszméletlenül összeesett. Amikor magához tért, elmondotta, hogy a Batthyány-téri vásárcsarnokban megszólította őt egy *Vojna* nevű ember. Rövid beszélgetés után így szólt:

— Fiam, maga gyomorbeteg! Jöjjön el Fizekas-utca 17. számú lakásomra, ott majd meggyógyítom.

A leány elment, Vojna pedig fehérszínű port fecskendezett a leány bőre alá. Ettől lett rosszul. A rendőrség Vojnát behozta a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy az öreg könyvkötő-mester rendszeresen foglalkozik kuruzslással. „Hernia” ezímen a maga által feltalált aluminium sérvkötőt árul, majd „Népies fogtömanyag” ezímen fogplombákkal kereskedik. Azonkívül egy fehérszínű port és egy kenőcsöt árul, amely állítása szerint kilenczvenkilencz betegséget gyógyít meg. A rendőrség a kuruzsló ellen megindította az eljárást.

— Halálozás. Özv. bethleni gróf Bethlen Gáborné, bethleni gróf Bethlen Leopoldina, életének 88-ik évében Wienben meghalt Holttestét Nagyterembe szállították, ahol ma délelőtt helyezték örök nyugalomra.

Nánási *Ódát* Gyula életének 66-ik évében elhunyt Hajdunánásor

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Ingyenes kabarét-előadás. A Steinhardt-mulató izléses, csinos télikertjében minden éjjel 12 órakor, közvetlen a reués előadás befejezte után kabarét-előadás kezdődik. Minden belépődíj nélküli láthatók ott nagyszerű tánc- és énekszámok és egész reggelig czigányzene szórakoztatja a közönséget.

x A Párisi Nagy Áruház a pénznek értékét tiszteli meg azzal, hogy egy 10 filléres darabról is elismeri, hogy azon értékes árucikkeket lehet már vásárolni. Nem hiába drágult meg a pénz annyira, ma már a 10 fillér több, mint akár a korona. Csak így lehetséges, hogy a külföldre küldött utazók által a most rendezendő 10 filléres hétre megvásárolt hatalmas árutömegek, amelyek a pénzétől a padlásig megtöltik az egész árucarnokot, sőt másból bérelt ideiglenes raktárakat is lefoglalnak, e héten 10 filléres rekord olesó árban kerülnek előadásra. A Párisi Nagy Áruház nagy feltűnést keltett ingyen- és fehérbete mellett méltóan sorakozik a 10 filléres hét is, amely hivatva van a nép hatalmas rétegeit az Áruház rendszeres vevőköreinek megnyerni.

x Fővárosi Orfeum. A világhírű Asta Nielsen kedden este az utolsó talpalattnyi térig megtelt ház előtt aratott oly példátlanul nagy sikert, aminőre még Budapesten precedens nem volt. A publikum vagy ötvenszer hívta ki és elhalmozta szeretetének minden jeleivel. A nagy tragika mesésen játszott. Rajta kívül az új áprilisi műsor többi száma is csupa szenzáció. A sok külföldi előkelő attrakció között kellemes nyugópont dr. Haáz Istvánnak „Mister Galambos” című, a kivándorlással foglalkozó nagyérdéki kis népszínműve. A világhírű Asta Nielsen csütörtökön, e hó 3-án a rendes délutáni helyárok mellett lép föl a délutáni előadásban, ugyszintén a vasárnap délutánin is. Minthogy a páholyokat és a jobb helyeket három hétre előre foglalja le a közönség, ezelszer a jegyekről előzetesen gondoskodni. Waldmann Imre igazgatónak nagy hálával tartozik a közönség, hogy megszerzte részére azt a ritka élvezetet, hogy a vilg ezidő szerint legnagyobb színésznőjét csodálhassa meg.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az isteni szikra.

(Komédia négy felvonásban. Irta: *Drégely Gábor*. A Magyar Színház mai bemutató-előadása.)

A Magyar Színházban ma este szépen telt nézőtér előtt bemutatották „Az isteni szikra” című darabot, amelyet a színház már hónapokkal ezelőtt hirdetett, amely már két éve vár előadásra, de amelyet mégis csak most hoztak színre. A darab műfajára nézve a komédia elnevezést kapta, négy felvonásra van osztva és a Magyar Színház ügyes és mindenre használható színészei játszzák.

Tudomásul vettük és a közönséggel szemben vállalt újságírói kötelességünknök eleget tettünk akkor, amikor regisztráltuk, hogy „Az isteni szikra” című darabot ma este a Magyar Színházban bemutatották. Egy szóval sem kellene írni többet, mert ennek a darabnak semmi köze a kritikához s éppen úgy, mint ahogy szonglörök produkcióiról, artisták, kuplécnekesek és hüvészek mutatványairól, tiz krajezáros ponyvaregényekről, paprika-Jancsi előadásokról nem referálunk, ugy erről a darabról sem referálhatunk komoly hangon.

Azt kívánják talán, hogy mondjuk el a tartalmát, ezt a naiv mesét? Vagy mélyedjünk el a darab technikájába, amelynél primitívebbet, kezeletlenebbet, átlátszóbbat száz évvel ezelőtt élt német bőhozatgyárosok is túlhaladott álláspontra neveztek? A cselekmény onnan indul ki, hogy egy uralkodó valami lehetetlen ürügyvel meglátogat egy történetíró. S az akezió úgy kezdődik, hogy a szomszéd szobában valaki véletlenül ledönt egy virágvázát. Ha e virágváza nem csörömpölne, akkor a darab akeziója el sem kezdődhetne. A bizonydalom akkor éri el tetőpontját, amikor a színész azért nem meri megcsalni vőlegényét, mert észre veszi, hogy az ott rejtőzik a szoba melletti erkélyen. Ugyancsak ott a szobában, egy függöny mögött rejtőzik a vőlegény apja. Veszik észre, hogy milyen ujszerű ötletek? Valaki eldönt egy vázát, valaki a függöny mögött rejtőzik s ezzel új fordulatot ad az egész akciónak. Hát még mindig nem veszik észre, hogy mennyire a szereplő emberek egyéniségéből, karakteréből, lelkéből, akaratából következnek azok a helyzetek és cselekedetek, amelyekből a darab épül? Az első felvonásban az uralkodó a zongorához ül és játszik. És muszáj, hogy ekkor mindenkinek eszébe jusson a kabaré, az orfeum, a zenebohócok. Hát még mindig nem látjuk, hogy a darabban igaz, élő emberek vannak, akik akarnak, gondolkodnak, cselekednek, vágyakoznak és nem olyan buta véletlenek döntik el a sorsukat mint egy váza feldülése, vagy egy függöny mögött rejtőzés?

De önök, azt hiszem, ezt mégsem veszik észre és szépen el fognak menni a színházba, és amíg önök elmennek a színházba, mindaddig megérdemlik, hogy élelmes szerzők becsapják önöket. Vannak ugyan szerzők (— nem írók, csak darabírók—) akik nem készakarva írják ezeket a naivitásokat, ezeket a primitív és boszantó bábjátékokat, hanem úgy írják, ahogyan az a lelkükből fakad, mert mást nem is tudnának írni. A száz év előtti német posse-k írói, ha megfeszültek, sem tudtak jó és élvezhető vigjátékot vagy bohózatot írni, de amit irtak, azt a közönségnek irták, mert a jó közönség mindent bevett, ami elég alacsony volt ahoz, hogy ne kelljen gondolkodni rajta.

Igaz, majdnem elfelejtettem megmondani, hogy ezt „Az isteni szikra” című darabot *Drégely Gábor* írta, ugyanaz, aki már egyszer készített egy „A szerencse fia” című darabot.

A Magyar Színház két év óta huzta, halogatta ennek a darabnak előadását. Nagyon jól tudta, hogy miért halogatja. De most, — abban a hibében, hogy a szezon vége felé már mindent szabad, — mégis előadta. A színészek, *Báthory Giza*, *Z. Molnár*, *Csontos* és *Réthey* a darabhoz viszonyítva egészen jól játszottak. Látszott, hogy ők maguk is gunyosan és kinosan mosolyognak azokon a naivitásokon és öreg viccekzen, amelyeket el kell mondaniok

Balassa Emil.

(*) Néopera. Ma este a Sevillai borbély Almaviva gróf szerepében lépett fel *Jadlowker*, a Néopera nagy sikert aratott vendége. Partnere ez alkalommal *Alfermann* Mária volt Rozina szerepében. Mindkettőjüket lelkesen ünnepelte a közönség. A színház külömben ez alkalommal adta először *Rossini* dalművét a recitativókkal.

(*) **Ligeti Miklós szobrai.** Fialat művészeink az utóbbi időkben mind gyakrabban teszik meg azt, amit Manet cselekedett, mikor a szuronyok rohama elől a csendes Argenteuilbe menekült. Manet a magányos visszavonultságban ismerkedett meg a fény értékeivel és megalapította az impresszionizmust. A mi művészeink a közvélemény és a kritika viharai elől vonulnak magányba, tanulnak, dolgoznak és kis idő múlva új értékekkel gazdagodva, művészetükben kiforrva jelennek meg ismét a küzdőporondon. Az ilyen művészekhez tartozik *Ligeti Miklós* is, kinek az Ernst-muzeumban rendezett gyűjteményes kiállítását ma délelőtt nyitotta meg a kultuszminiszter megbízásából *Náray-Szabó* Sándor államtitkár. Ligeti kora fiatalágában lett népszerű, Anonymus-szobra fővárosunk plasztikai díszei között az első helyen áll. Azután éveken át nem hallott magáról a fiatal művész. Csak annyit tudunk róla, hogy dolgozik. Munkásságának produktumait most változatos kiállítás keretében viszi nyilvánosság elé. A változatoság nemcsak a szoborművek tárgyra, a kompozíciók témájára értendő, hanem az anyagra is: márvány, bronz, fa, terakotta, színes cserép, váltakoznak s ezáltal kissé egyenetlen, stilustalan is a kiállítás, mely azonban minden bizarrságával és rendszertelenségével is jól hat és már azért is érdekes, mert csupa plasztikai művet tartalmaz. A szobrok, akár a kisplasztikai alkotásokat, akár a monumentálisabb műveket vesszük, — Ligeti Miklós művészetének igen nagy és jelentős fejlődéséről számolnak be. Kitűnő formáérzék, a plaszticitás törvényeihez való szigorú alkalmazkodás, nobilis artizátlum jellemző a kiállítás minden darabjára. Az anyagot a téma szerint szereti megválasztani: két sikerült bibliai csoportját fekete márványba faragta, a kisplasztikai dolgokat bronzban vagy cserépben tudja csak elképzelni. Portréi fehér márványból készültek. Van közöttük néhány valóban kitűnő darab, így például gróf *Andrássy Aladár* büszkéje vagy *Hegedüs Gyula* pompásan megkomponált feje. A legérdekesebbek azok a szobor-arczképek, melyek Ligeti kereső impresszionista-törekvéseiről számolnak be. Ezek bronzok és legsikerültebbek közöttük *Vecsey Ferenc* álló alakja és *Gabrilovits Ossip* zongorázó képe. Igen finomak és artizátlusok Ligeti apró, nippes dolgai is, színes fayence-holmik, melyeken magyaros motívumok dominálnak. Ezek a kis műalkotások hamarosan népszerűek lesznek és aligha csalódunk, amikor azt állítjuk, hogy az ország határain túlra is el fogják vinni jeles művészeink hírnevét. Az érdekes kiállításon látható *Fémes-Bécs* Vilmosnének egész sorozat művészi himzése, melyek meleg színeikkel és artizátlus hatásukkal vonják magukra a figyelmet és előreláthatólag nagyon meg fogják örvendeztetni a művészi kézimunka lelkes kedvelőit. (cs. a.)

(*) **A Képzőművészeti Társulat ülése.** Az Országos Képzőművészeti Társulat ma báró *Forster* elnöklésével ülést tartott. Báró *Forster* elnök üdvözölte *Haussmann* Alajost és *Bruck* Miksát, a Művészeti Egyesületnek 25 éves fennállása alkalmából, mint az egyesület elnökét és igazgatóját. *Jankovich* Béla vallás- és közoktatásügyi minisztert, aki hivatalbalépéséről értesítette a Társulattól, a választmány a Társulat nevében melegen üdvözölte. A kultuszminiszter ezenkívül bejelentette, hogy a régi Mücsarnok épületét megveszik a Társulattól, tanszermuzeum részére. A választmány gróf *Andrássy* Dénes és *Sulyovszky* 2 és félmillió végrendeleti hagyatékáért meglehetősen megfontolt a családnak. A választmány elfogadta az alapszabálymódosítást, mely a választmány tagjait 48-ról 60-ra emeli fel; hat új művésztaggal és hat laikus taggal lesz több. A költségvetést és zárszámadást teljes egészében elfogadták.

(*) **Lovagias ügyek Szegeden.** A szegedi színházi bizottság botrányos ügyeivel kapcsolatban lovagias afférek is keletkeztek. Sz. *Szigethy Vilmos* városi levéltáros hosszabb közleményt helye-

zett el egy budapesti lapban a szegedi színházi bizottság dolgairol és éppen nem szimpatikus világlátásban mutatta be *Wildner Fülöp* személyét. Erre *Wimmer* egy szegedi lapban aljas orvtámadásnak minősítette a közleményt. *Szigethy* megbízta dr. *Márki Imre* és dr. *Polgár Sándor* segédekkel, hogy provokálják *Wimmer*t. A megbízottak *Wimmer*t fölkeresték, aki azonban kijelentette, hogy elégtételt nem ad, de föntartja szavait, segédek nem is nevezett meg. *Márki Imre* és *Polgár Sándor* megbízatásuk eredményéről jegyzőkönyvet készítettek és átadták megbízójuknak, *Szigethy*nek, aki azt lekötözte egyik helyi lapban. *Wimmer* újabb nyilatkozattal felelt, azt állítván, hogy a segédek jegyzőkönyve nem felelt meg a provokálás tényleges lefolyásának. *Szigethy* segédek provokálták *Wimmer*t, aki azonban most is csak azt felelte, hogy nem ad elégtételt. Ezenkívül még egész csomó lovagias ügy támadt a botrányval kapcsolatban, melyek arra indították a város vezetőségét, hogy legközelebbi közgyűlésen erőlesen lépjen fel és véget vessen ezeknek az afféreknek.

(*) **Elhalasztott hangverseny.** A Nemzeti Zenekari hangversenyét közbejött akadályok miatt április 7-ére, hétfőre halasztották.

(*) **Színházak hírei.** A Nemzeti Színházban holnap, csütörtökön, másodikzer kerül színre új betanulásal *Pailleron* kifűnő vigjátéka: Az egér, amelyben ez alkalommal is *Hetyey Aranka*, *Horváth Paula*, *Lenkey Hedvig*, *Nagy Ibolya*, *Márai Erzsébet*, *Dezso József* fognak játszani. Pénteken a fákljátékot, *Henry Bataille* új színművét adják. Szombaton ötvengyedszer kerül színre *A faun*, vasárnap délután a *Cyrano de Bergerac*, *Rostand* legnépszerűbb színművét adják. Hétfőn klasszikus előadás lesz. *Shakespeare* *Szentiványi* álma-t játsszák *Meindlsohn* kísérő zenéjével. Kedden a *Bizanc*, *Herezeg Ferenc* nagyhatalmú történelmi színműve van műsoron.

Az *Operaházban* holnap, csütörtökön, gyermekelőadásul *Buttykay-Eakonyi* *Hamupipókéje* kerül színre. Pénteken *Sigfried*-et adják *Languard Borghild* vendég-szereplésével. A czimszerepet *Balta Károly* énekli. Szombaton lesz az eladott menyasszony reprize.

A *Népeperában* *Jadlowker Herman*, a kiváló tenorista még csak három estén vendégszerepel. Csütörtökön a *Faust*-ot énekli, mely alakítása Budapesten még ismeretlen; szombaton a *Hoffmann* meséjében lép föl, hétfőn pedig a *Mignon* *Meister Vilmos* szerepében bucsuzik a Néopera közönségétől. A vasárnap délutánra hirdett Denevér előadása elmarad. Péntek és vasárnap este *Ildi és Zerkovitz* operettje, az Aranyos kerül színre, mely a jövő héten éri meg ötvenedik előadását.

A *Párisi színházban* holnap, csütörtökön, az *Elbűvölés*, *Weber* és *Hennequin* boházata kerül színre, amelyet már huszonkét alkalommal játszottak. Holnapután, pénteken, a *Mumus*-t, *Gavault Paul* új vigjátékát ismétlik.

A *Király-színházban* *Kálmán Imre* operettje, a *Czigányprímás*, amely az 50-édek előadása óta is állandóan zsúfoló házakat vonz, hétfőn, e hó 7-én már 75-ödször fog színre kerülni a Király-színházban.

Az *Uránia-színházban* *Fischhof Gyula* törvényszéki írásszakértő a grafológiáról és íráshamisításról holnap tartandó előadása iránt a közönség minden rétegében rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. *Fischhof Gyula* előadását vetített képek kíséretében tartja. Az általános grafológiai részen kívül a legapróbb részletekig kité: mindenre, amit ezen a téren a legújabb tanulmányok felmutatnak. Pénteken *Pekár Gyula* *Napoleon* című darabjának lesz a századik előadása, amely alkalommal maga az illusztris szerző olvas fel.

(*) **Hangverseny.** Az Országos Magyar Zeneegyesület 1913. április 3-án, csütörtökön este hangversenyt rendez a Magyar Tanítók Otthonában. Közreműködnek: *Somogyi Mór*, *Somogyiné B. Carola*, dr. *Pogány Frigyesné*, *Somogyi Adrienne*, *Balázs László*, *Kurucz János*, *Ivánkóczy Radován* és *Diskay József*. Kezdeté fél 8 órakor. — A városi Műcsarnokban a nagy tavaszi irtálaton csütörtökön, április 3-án lesz a második nagyszabású hangverseny, amelyen *Bach* *István* vezetésével a honvédszenekar az alábbi gazdag, változatos műsorf adja elő: 1. *Wagner*: A Lohengrin előjátéka. 2. *Volkman*: III. *Richard* (nyitány). 3. *Weber*: Felszólítás a tánczhoz. 4. *Kienzl*: Ábránd a Bibliás ember cz. operából. 5. *Artot*: Emlékezés *Bellini*-re (hegedűszó, zenekar kísérettel). 6. *Norden* *Leó*: *Berceuse caucase*. 7. *Thomas*: Nyitány a *Mignon*-ból. 8. *Puccini*: Részlet a *Pilangókisasszony* cz. operából. 9. *Wagner*: Kar- és pász-tordal a *Tannhauser* cz. operából. 10. *Nedbal*: *Lusta János* (ballet suite). 11. *Goldmark*: *Bevonulási induló a Sába királynője* cz. operából. 12. *Mascagni*: *Ratelli* *William* (intermezzo). — A kiállítás este 7 órakor nyílik meg, a hangverseny félnyolc tizenegyre tart. — Az Országos Szimfoniai Zenekar vasárnap, április 6-án délelőtt 11 órakor tartja *Kun László* igazgató vezetésével az idényben hatodik ifjúsági hangversenyt. Ez a hangverseny az ideiglenes 32-ik, fennállásuk óta pedig 109-ik koncertjük lesz a szimfonikusoknak.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Kisfaludy-Társaság felolvasó-ülése.** A Kisfaludy-Társaság ma délután öt órakor a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében *Beöthy Zoltán* elnöklésével tartotta meg rendezet havi ülését. Az elnök megnyitóját után *Kozma Andor*, a társaság titkára terjesztette elő a folyó ügyekről

szóló jelentését, majd *Berczik Árpád* rendez tag olvasta fel „A szaktudósítók” című elbeszélését. A tréfás, csillogó humorú elbeszélésben egy szép, fiatal menyecske, ki elvált az urától — de vele titokban kibékült — megtréfál egy képviselőt. A nagy tetszéssel fogadott elbeszélés után *Négyesy László* rendez tag „Árpád-kori kompozíció” címmel tanulmányt olvasott fel. A zajos tetszéssel fogadott felolvasást *Körös Endre* vendégnek műfordítása követte. *Körös Wildenbruch* balladáját, „A boszorkány dalát” fordította pompás magyarsággal. A megrázó balladát *Hegedüs István* rendez tag olvasta fel a közönség nagy érdeklődése mellett. A felolvasó-ülést követő zárt ülésen folyó ügyeket intéztek el, este pedig a tagok a Continental-szállóban társasvacsorára gyűltek össze.

* **A Néprajzi Társaság közgyűlése.** A Magyar Néprajzi Társaság tegnap, szerdán délután tartotta évi közgyűlését a Nemzeti Múzeum dísztermében a tagok élénk részvétele mellett. Báró *Szalay Imre* elnök megnyitó beszédében a társaság mult évi működéséből különösen az ugynevezett folklore-fellows nemzetközi néphagyománygyűjtés szövetkezés magyar osztályának működését méltatta. Az élénk tetszéssel fogadott megnyitó után *Solymossy Sándor* főtitkár terjesztette elő évi jelentését, melyben a társaság mult évi sokoldalú és eredményes munkásságáról adott élénk képet. Az év folyamán elhunyt tagokról való megemlékezés után néprajzi esemény gyanánt jelentette a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának nagyarányú megbővülését. Előterjesztését az egybegyűlt tagok lelkesedéssel fogadták. *Kövecseri Dams Árpád* pénztáros kedvező jelentését a közgyűlés örömmel vette tudomásul. Majd a kisorsolt választmányi tagokat választották meg újra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Zepelin léghajója Bécsben.** A német Zepelin-léghajók közül eddig csak egy lépte át a német határt, nevezetesen a *Hansa*, amely a mult évben Kopenhága fölött repült el. Berlini jelentés szerint a Zepelin-hajók most a nyár folyamán *Friedrichshafen*-ből több külföldi utat tesznek meg. Az egyik léghajó Bécsbe repül, hogy tisztelegjen a király előtt, egy másik léghajó pedig Kopenhágába megy. A repüléseket a német léghajózási társaság rendezi.

© **Katonai pilótáiskola Aradon.** Aradról jelentik: Arad város kulturatanácsnoka, *Kovács Vincze* felkereste az aradi katonai ténparancsnokot, hogy a ténparancsnokság támogatását kérje az aradi pilótáiskola ügyében. A város ugyanis megígérte gróf *Teleki Tibornak*, hogy az aradi pilótáiskola keresztülvitelében támogatja, ingyen telket bocsát rendelkezésére. Most a város hajlandó a katonai pilóták számára is külön épületet és telket adni, de ennek fejében a pilótáiskola támogatását kéri a hadügyminisztériumtól.

© **Lezuhant aviatikus.** *Versailles*-ből jelentik: *Faure* altiszt ma délelőtt nagyobb magasságból lezuhant és szörnyethalt.

Nyílttér.

Előzetesen kiadottokért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szerkesztőség és kiadóhivatal részére

== kerestetik egy ==

hat-hét szobás lakás,
az V. vagy VI. kerületben.

Szives bejelentést elfogad a kiadóhivatal.

Telefonszám: 706.

Telefonszám: 706.

FŐVÁROS.

A tanács veresége.

— Az állatkerti bérletek. — A munkanélküliség enyhítése. — Érdekes interpellációk.

A főváros mai közgyűlése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 2.

Mintha nem is arról lett volna szó, hogy egy jó üzletet a közgyűlés kinek a kezére juttasson, hanem mintha a lét és nemlét kérdése forgott volna kockán: úgy vonultak fel sűrű rajokban a bizottsági tagok a ma délutáni közgyűlésre, mely hivatalosan dönteni az állatkerti vendéglő és kávéház bérlete dolgában. A tanácsnak e kérdésben elfoglalt érthetetlen és makacs álláspontja csak buzdította a Gundel-pártiakat erősebb szervezkedésre és mi sem természetesebb, minthogy ezzel a szervezkedéssel szemben felvonultak a közgyűlésnek azok a tagjai is, akik nem hajlandók a főváros érdekeit a jogosulatlan magánérdekeknek alárendelni. A két párt hosszú, izgalmas és szenvedelmes összecsapásának az lett az eredménye, — amit a közgyűléstől méltán el is várt a közvélemény — hogy a tanács javaslatát elvetették és a Spolarits-Malosik-féle ajánlatot fogadták el, kimondván azt is, hogy ez a határozat csak birtokon kívül felelhető meg. Ezzel a közgyűlési határozattal lezártak ennek a nagy port felvert, sok viszontagságon keresztülment ügynek az aktái. És megtanulhatta belőle a tanács, hogy a jövőben bérleti ügyeket suba alatt elintézni — nyilvános tárgyalás kiadásával — nem lehet.

A mai közgyűlés napirendjén szerepelt a tanácsnak az az ismeretes előterjesztése is, hogy a munkanélküliség rögtöni enyhítésére 50.000 koronát szavazzon meg a közgyűlés. E kérdés kapcsán bejelentette Heltai Ferencz elnöklő főpolgármester, hogy a kereskedelmi miniszter a munkanélküli kereskedelmi alkalmazottak rögtöni segítésére 3000 koronát utalványozott. A főpolgármesternek ez a bejelentése azonban hatást tévesztett és olyan vihart keltett, aminőt az új főpolgármester égése alatt még nem láttunk. Sümegi Vilmos torkaszakadtából kiáltotta:

— Szégyen, gyalázat! Pfuj! Garasokat ad a miniszter egy egész társadalomnak! Gerliczy szegedi bankjának többet adott! Félmillió!

Rácz Dezső belesüvitette az irtózatos lármába:

— Tiszteltetjük a Kormányt! Az elnöki rendreutasításra pedig éppen jegyezte meg: Hát nem tiszteltetjük a kormányt!

Ilyen puszkaporos hangulatban terjesztették elő az interpellációkat, köztük Steinhardt érdekes interpellációját az Adria-palota árkádok építkezése ügyében. A Ruggyantaárugyár telkének garázs czéljaira való felhasználása kérdésében már szótörtés kezdődött a közgyűlés, amikor azt határozta, hogy a korlátozás feloldása ellenében felajánlott 2000 korona évi bért 3000 koronára emeli fel.

A mai közgyűlésről az alábbi részletes tudósítást adjuk:

A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután Heltai Ferencz dr. főpolgármester elnöklésével ülést tartott.

(Az állatkerti bérletek.)

A napirend első tárgya a tanácsnak az állatkerti vendéglő és kávéház bérletére vonatkozó előterjesztése volt. A tanács a pénzügyi bizottsággal szemben, amely a Spolarits-Maloschik-féle ajánlat elfogadását kívánta, a Gundel és Weingrubert-féle régi ajánlatnak elfogadását javasolta.

A tárgyhöz elsőnek Bíró Henrik szólalt fel. Ha a főváros nyilvános pályázatot irt ki az állatkerti vendéglő bérletére, akkor a legelőször ajánlattevőknek kell a bérletet kiadni. A pályázók megbízhatósága ellen nem lehet kifogást említeni. Ha a főváros nem akar nevétségessé válni, el kell fogadnia a legelőször ígért ajánlatot. Ő semmi által sem befolyásoltatja magát, csak a tisztességes közhatalom nyomása alatt áll s ezért ajánlja a legelőször ígért és ennél fogva legkedvezőbb Spolarits-Maloschik-féle ajánlat elfogadását.

Perczel Béla felszólalásában a tanácsnak ami

eljárása ellen kelt ki, hogy nem hozta kellő időben ezt a kérdést a közgyűlés elé. Indotványozta, hogy utasítsa a közgyűlést a tanácsot, hogy a Spolarits-Maloschik-féle utalvány alapján az ajánlattevőkkel a bérleti szerződést azonnal kösse meg.

Bittner János szintén a Spolarits-Maloschik-féle ajánlat elfogadását mellettl szólt fel, míg Gál Károly folytonos nagy zaj közepette pártolta a tanács javaslatát, amely nézete szerint a legjobban megfelel a közönség érdekeinek.

A vita bezárása után az előadó dr. Márkus Jenő reflektált a felszólalásokra, mire az elnök elrendelte a szavazást.

A közgyűlés a tanács javaslatát 126 szóval 93 ellenében elvetette és 131 szóval 52 ellenében elfogadta a Spolarits-Maloschik-féle ajánlatot, egyben kimondotta, hogy a határozat csak birtokon kívül felelhető meg és hozzájárult ahhoz, hogy az eddigi bérletnek a beruházásból nekik járó 80.000 koronát az állatkerti bevételek terhére kiutalványozzák.

(50.000 korona a munkanélkülieknek.)

A napirend másik érdekes tárgya a tanácsnak az az előterjesztése volt, hogy a munkanélküliség rögtöni enyhítésére 50.000 koronát szavazzon meg a közgyűlés. Az ügyet dr. Wildner Ödön tanácsos ismertette.

Dr. Nigrinyi György hosszasan bírálta a tanács előterjesztését s kijelentette, hogy a tanács javaslatát nem fogadja el, mert nem öletszerűen, hanem intézményesen kell ezt a kérdést rendezni.

Gelléri Mór elfogadja a tanács javaslatát azzal a módosítással, hogy a tanács ussítsa a munkanélküliség elleni küzdelem intézményes és állandó folytatására.

Dr. Havass Rezső felszólalása után dr. Szemenyey Korrél beszélt a javaslat mellett igen nagy érdeklődés mellett. Bár a főváros pénzügyi helyzetét nem tartja rózsásnak, erre a szükségre meg kell találni a fedezetet.

A közgyűlés az előterjesztést dr. Wildner Ödön tanácsos reflexiói után elfogadta.

Ennek kapcsán bejelentette az elnök, hogy a kereskedelmi alkalmazottak rögtöni segélyezése czéljából a kereskedelemügyi miniszter ma 3000 koronát utalványozott. Erre a bejelentésre rettentetes lármába tört ki a közgyűlés.

Sümegi Vilmos: Szegednek, Gerliczy bankjának, fél milliót adott! Szégyen! Gyalázat!

Rácz Dezső: Tiszteltetjük a kormányt!

Elnök: A bizottsági tag urat rendreutasíom!

Rácz: Tiszteltetjük a kormányt!

Elnök: Felhívom a bizottsági tag urat, hogy őrizze meg a törvényhatósággal szemben köteles tiszteletet.

Rácz: Hát akkor nem tiszteltetjük! (Derültség.)

Miután a zaj elült, az interpellációkra tértek át.

(Interpellációk.)

Steinhardt Antal, az Adria Biztosító Társulatnak az Erzsébet-téren épülő árkádok palotája ügyében interpellált és hosszasan bizonyítottá ennek az építkezésnek a szabálytalanságát.

Az interpellációra a tanács nevében dr. Hurrer Ferencz tanácsos azonnal megadta a választ. Kijelentette, hogy a főváros a maga hatáskörében minden rendelkezésre álló intézkedést megtett, hogy ezt a szabálytalan építkezést megakadályozza.

Steinhardt Antal kijelentette, hogy bár a tanácsos válasza megnyugtató, mégis azt hiszi, hogy jobb, ha közérdekből nem veszi tudomásul a választ. A közgyűlés 50 szóval 43 ellenében a választ nem vette tudomásul és ennek folytán ez a kérdés a legközelebbi közgyűlés napirendjére kerül.

Polgár Károly a közlekedési mizériák ügyében és különösen amiatt interpellált, hogy nemrégiben állítólag elhullt baromfit árultak a székesfőváros területén. Az interpellációra Folkusházy Lajos tanácsos válaszolt. A választ tudomásul vették.

Dr. Földes Árpád a környékbeli községekben a vasárnapi munkaszünet rendezése tárgyában interpellált. Az interpellációt kiadták a polgármestereknek.

Az utolsó interpelláló Becsey Antal bizottsági tag volt, aki a Kelenhegyi-ut Gellért-téri feljárójának megépítése ügyében interpellált, amit szintén kiadták a polgármestereknek.

(A ruggyantaárugyár telke és kisebb ügyek.)

A napirend folytatódó tárgyalása kapcsán a közgyűlés foglalkozott a Magyar Ruggyanta Áruggyárnak azzal a kérésével, engedjék meg neki, hogy a fővárostól megvevett ingatlanon 1200 négyzetű garázs-épületet emeltesse. Ezért kötelezi magát a ruggyantaárugyár, hogy mindaddig, míg a garázs-épület a telken fenáll, évi 2000 korona használati díjat fizet a fővárosnak. A tanács azt javasolta, hogy a gyár kérelmét teljesítsék.

Benedek Dezső az előterjesztést elfogadja, de a következő módosításokat teszi: A Ruggyantaáruggyár 2000 korona helyett 3000 koronára használati díjat fizessen, vegyék be a szerződésbe, hogy ha a telket bármikor kisajátítanak, a 110 korona vételáron felüli összeg a fővárost illeti és hogy a garázst ezen a területen csak tizenöt évre engedélyezik.

A közgyűlés erre az előterjesztést a módosításokkal egyetemben elfogadta.

A Máv. az angyalföldi állomásból kiágazólag a Hungária-körutig vontató-vágányt kíván vezetni és erre a czélra terület átengedését kérte. A kérdéshez a közgyűlés hozzájárult.

A Budapesti Villamos Városi Vasut a közel-múltban több új relációt iktatott be a forgalomba. Az új relációk menetrendjét és tarifáját ma alapította meg a közgyűlés. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban Vértés Emil azt kérte, hogy a két villamos-társaság lépjen érintkezésbe egymással oly czélból, hogy azok részére, akik a Kossuth Lajos-utczától a Rákóczi-uton át a Klauzál-tér felé igyekeznek, vagyis a városi villamos vonalát is használni akarják, ebben a relációban is átszálló-jegy adjanak ki.

A tanács előterjesztést tett még abban a tekintetben is, hogy a Hűvös László szobrászművész által adományozott Nagy Kristóf-szobrot a Stefánia-uton, a műcsarnok közelében elhelyezzék.

A közgyűlés a tanácsnak ehhez az előterjesztéséhez hozzájárult.

A napirend többi, jelentéktelenebb pontjait vita nélkül fogadta el a közgyűlés.

A közgyűlés negyed kilenc órakor ért véget.

Uj villamosvasúti vonalak. A Budapesti Villamos Városi Vasut r.-t. a Hungária-köruton a Kőbányai-utól a Tomcsányi-utczáig villamosvasúti vonalat akar építeni, a sertésvághódnál pedig végállomást tervez. A miniszter most a közgazgatási bejárást április 22-én délelőtt tíz órára tüzte ki és vezetésével Darányi Ferencz miniszteri segédtitkárt bízta meg. Ugyancsak a Budapesti Villamos Városi Vasut r.-t. Erzsébetfalvától Kispesten át az új köztemetőig, valamint az Óhegy-utczán át az Alkér-utczáig villamosvasutat tervez. A vonal bejárást a miniszter április 24-ikének délelőtt tíz órára tüzte ki és vezetésével ugyancsak Darányi Ferencz miniszteri segédtitkárt bízta meg.

A központi pénztár új igazgatója. Wimmer Antal, a központi pénztár igazgatója nyugalmába vonult. A polgármester ma a nyugalmába vonult pénztárigazgató helyettesítésével rendelkezleg Almády Gyula pénztári aligazgatót bízta meg.

Kiküldetés. Az országos mezőgazdasági munkás- és cselédpénztár budapesti bizottságába tagokul a tanács Laumann József, ifj. Haszmann József, Heuthaler Frigyes és Perczel Béla bizottsági tagokat küldte ki.

TANÜGY.

Egy pedagógus ötvenéves jubileuma. Petrovác József, a kalocsai leányiskolák igazgatója, ebben az évben tölti be pedagógiai működésének ötvenedik esztendőjét. Az érdemes pedagógus már 1863-ban kezdte meg munkálkodását a Kalocsai melletti Foktó, majd Bajszentistván és Obecsze tanítója volt. Innen hívta meg 1879-ben Haynald bibornokérek a kalocsai egyházmegye segédtanfelügyelőjének. 1881-ben az itteni tanítóképző tanára, 1888-ban pedig igazgatója lett. Ő szervezte a kalocsai polgári tanítóképző- és óvónőképző-intézetet. Az utóbbi intézetet az ő tanácsára Zolnorbába helyezte át Csáska érsek. Petrovác József onkmesternői intézetet is létesített, sőt fészkiskolát is szervezett a hatalmas iskolaépületben, amelyben népiskola, polgári leányiskola, két leány-internátus és óvóintézet is van. Ezeknek az intézményeknek az igazgatását maga Petrovác látja el ma is fiatalos munkabírással és páratlan lelkesedéssel. A múlt század hatvanas éveiben a tanító-egyesületek szervezését, majd országos tömörítését ő kezdte meg. Ötven éves munkásságának megünneplésére tisztelői impozáns ünnepséget rendeztek. Az ünnepi szónok Kleiner Lajos káptalani helynök volt és az ünneplők sorában ott volt dr. Horváth Győző segédpüspök is. Csernoch hercegprímás megleghanga levelet intézett a jubilánshoz. A gratulálók között vannak Jankovich Béla kultuszminiszter, Páruy Sándor, gróf Mailáth Gusztáv Károly, Prohászka Ottokár és Boromisza Tibor püspökök is.

Tanügyi bizottsági ülés. Az egyetemes tanügyi bizottság most tartotta dr. Kenessey Béla erdélyi református püspök és Dóczi Imre tiszántúli középiskolai felügyelő elnöklésével ülését. Az

Élően B. Pap István a teológiai akadémiáról, dr. Kun Béla a jogakadémiáról, Fejes Áron a vallásügyi ügyekről, dr. Sárkány Lajos a középiskolákról és Orosz István nyugalmazott tanítóképzőintézet igazgató a népoktatási intézetekről referált. Az ülés tárgysorozatának hetvenhét pontja volt.

EGYESÜLETEK.

(—) A Budapesti Újságírók Egyesületének választmányára a hó 4-én, pénteken délután négy órakor ülést tart.

(—) Az ingatlan- és jelzálogkölcsön-ügynökök országos egyesülete folyó hó 6-án délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését, saját helyiségében (VIII., József körút 8.) A közgyűlést megelőző este az egyesület díszelnöke Fodor Adolf és Jónás Samu választmányi tag felolvasást tart az egyesületi helyiségben.

TÖRVÉNYSZÉK.

Kavarodás egy csüdtömeggyöndnokság körül.

A törvényszéki elnök fiának kirendelése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 2.

A Kobrak-féle cipőgyár részvénytársaság — mint megirtuk — esőbe került. A hat milliós csüdtömeggyöndnokságát a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elnökének, dr. Horváth Ferencnek a fia, dr. Horváth Elemér kapta meg. Ügyvédi és jogász körökben nagy meglepetést és még nagyobb visszatetszést keltett a tömeggyöndnokságnak erősen familiáris látszatot kelte elintézése, mert ehhez fogható „szíros ügy” alig akad tíz évben egyszer, amelyre husz-huszonöt év óta működő öreg, érdemes fiskálisok joggal számíthatnának és imo egy két év óta bejegyzett fiatal ügyvéd pottyant bele — családi összeköttetésénél fogva — a dusan jövedelmező tömeggyöndnokságba.

Nagy felháborodással és idegesen tárgyalják mindenfelé ezt a szokatlanul kiünlős esetet, mert dr. Horváth Elemér még egy folyamatban levő csüdtjét sem fejezte be, máris újabbán rendelték ki, holott több, mint ezer fővárosi ügyvéd évtizedeken keresztül hiába várja, hogy sorra kerüljön.

A tömeggyöndnoki kirendelések mai rendszere már régóta elégedetlenség tárgya az ügyvédek között, mert az minden szabályozás és minden garancia nélkül a protekció és az egváni kedvezés szempontját szolgálja. Dr. Horváth Elemérre, aki egyébként kiváló, jogász és lelkiismeretes ügyvéd lehet, nem lett volna szabad rábíznia ezt a csüdtöt, mert a törvényszéknek figyelemmel kellett volna arra is lenni, hogy a szíros csüdtügynök a családban való elhelyezése látszatát — éppen a törvényszék elnökére való tekintettel — kerülni kell.

A törvényszék folyosóján azt beszélték, hogy egy ügyvéd dr. Horváth Elemérnek ezért a csüdtért kétszáz ezer korona készpénzt ígért. Csoportokba verődve elkeseredetten tárgyalják ezt az esetet, amely a bírói pártatlanságba vetett hit megdöntésére teljesen alkalmas és az ügyvédségnek valósggal arculapadása.

Az országos ügyvédszövetség ebben a konkrét kinevezésben nyilvánuló sérelem ellen erőteljes mozgalmat indít és erőlyesen sikra száll a kirendelések intézményes szabályozása érdekében. Az ügyvédi kar kitünőségei kivétel nélkül elítélően nyilatkoznak és hangoztatják, hogy „régre rendet kell teremteni az ügygyöndnoksági és csüdtömeggyöndnoksági kirendelések körül.”

Dr. Horváth Ferenc törvényszéki elnök kijelentette ugyan, hogy nem ő nevezte ki a füt tömeggyöndnokságát, hanem mikor ez a kinevezés szóba került, az elnöklet az ügyben más tanácselnöknek adta át. Nem ő nevezte ki, viszont a kinevezést nemcsak, hogy meg nem akadlyozta, hanem már eleve hallgatóság és a tanácsból történt távozásával is ahhoz bejegyzését adta!

Dr. Baracs Marcell, dr. Visontai Soma, Pol-

lák Illés, az ügyvédi kar eme kiváló tagjai is elítélően nyilatkoztak erről az odíózus ügyről és kijelentették, hogy az ügyvédi kamarában ezt nemcsak szóvá teszik, hanem a kamara közbeledését is fogják kérni arra, hogy a jövőben hasonló felháborító eset elő ne fordulhasson.

Szó volt arról is, hogy dr. Horváth Ferenc törvényszéki elnök ez esetről kifolyólag be fogja nyújtani nyugdíjazás iránti kérvényét. Ezt a hit maga a törvényszéki elnök sietett legelőbb megczófolni, bár már több, mint negyven éve szolgál. A szegedi tábla elnöke, Kray Miklós másként fogta fel hasonló helyzetét, mert annak idején, mikor ha Szegeden ügyvédi irodát nyitott, az ő finom izlésében még azt sem tartotta állásával összeegyeztethetőnek, hogy ő a tábla elnökségében benmaradjon.

Ugy értesülünk, hogy az ügyvédi Kamara közgyűlésén ez a kirendelési anomália élénk tiltakozást fog kiváltani és hogy ugyane tárgyban az új ügyvédi párt a hó 8-án este félnyolc órakor értekezletet tart az Ügyvédi Kör helyiségében.

§ A Birói és Ügyészi Egyesület beadványairól.

Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület elnöke, Grecksák Károly kuriai bíró, az egyesület igazgatóságának határozata alapján előterjesztéssel élt az igazságügyminiszterhez, amelyben kiemelve azt, hogy a több mint három ezer taggal bíró ez az egyesület van olyan erőtevényezője a magyar igazságszolgáltatásnak, amely joggal tarthat igényt arra, hogy szava mindazokban a kérdésekben komoly meghallgatásra találjon, amelyek közvetlenül a bírói és ügyészi kar, közvetve pedig a magyar igazságszolgáltatás érdekeit érintik. Rámutat arra, hogy számos előterjesztéssel élt már eddig is az igazságügyi kormányhoz, amelyeknek sorsáról mindaddig még csak hírt sem kapott. Az előterjesztés az eddig még el nem intézett előterjesztések közül kiemeli a bírói külön státusz visszaállítása és az automatikus előlépés intézményének az elsőfokon való megeremése iránt, előterjesztését, amelyre nézve hangsúlyozza, hogy ennek megvalósítása oly elengedhetlen alapfeltétele a bírói függetlenségnek, hogy a bírói karban észlelhető eziránti mozgalom mindaddig nyugvópontra nem fog jutni, amíg ez meg nem lesz. Rámutat továbbá a bírósági jegyzők helyzetének tarthatatlanságára, amelynek szanálására már több ízben tett az egyesület megfelelő előterjesztést. Végül kéri a minisztert, hogy rendelje el, hogy az összes igazságügyi törvény- és rendelet-törvényzetek az egyesületnek véleményezés végett megküldöcsenek.

§ Ügyvédjelöltek mozgalma. Az Országos Ügyvédjelölt Szövetség által a szervezeti novellában megállapított átmenti idő meghosszabbítására irányuló mozgalom mind nagyobb méreteket élt. Az elmúlt héten a debreczeni és nagyváradi ügyvédjelöltek határozták el a mozgalomhoz való csatlakozásukat, vasárnap pedig a trencsényi, miskolci, kecskeméti és kolozsvári ügyvédjelöltek határozták el, hogy a folyó hó 6-án a budapesti ügyvédi kamara dísztermében tartandó országos nagygyűlésen küldöttségek útján képviseltek magukat. A kecskeméti gyűlésen a budapesti központ képviselőiben dr. Adorján Imre, a kolozsvári gyűlésen pedig dr. Biró Béla jelentek meg. A nagygyűlésen képviseltetni fogják magukat a vidéki ügyvédjelölti szervezetek és remélhető, hogy az ország egész ügyvédjelölti karának ez az imponáns állásfoglalása eredményes lesz és az ügyvédjelöltek amugy is méltányos kérése teljesülést nyer.

§ A pörvesztes királylányok. Brüsszelből jelentik: Luiza és Stefánia belga hercegnők örököségi perében ma a felebbviteli törvényszék ítéletet mondott. A törvényszék a hercegnők felebbezését alaptalannak jelentette ki és megerősítette az elsőfoku bíróság ítéletét, a niederfullenbachi alapítványra vonatkozó rendelkezések kivételével, miután ezt az alapítványt Belgiumban jogtalannak tekintti a bíróság. — Brüsszelből jelentik nekünk: A fütörvényszék nemcsak elutasította a király leányainak kérését, hanem elítélte a felpereseket az eljárás költségei fizetésére is, amelyek kerék egy millió frankot tesznek ki. Az ítélet felolvasása nagyon hosszadalmas és jogi fejtegetésektől unalmas volt, csak a rendelkező résznél keltett érdeklődést. A tereben mindössze husz kíváncsi, két tucizat ügyvéd, néhány újságíró és Luiza kőburgi hercegnő egyenemely hitelezője volt jelen. Az ítélet megokolásának felolvasása teljes egy óra hosszat tartott. Jogászörökben valósgos szenzáció, hogy a fütörvényszék szembehelyezkedett

Jaurant államügyész véleményével, amely után a felperesek nagyrésze ennél kedvezőbb ítéletet vártak. A pör tárgya, amely holnap már végérvényesen a belga államkincstár tulajdonába megy át, pénzbeli szakemberek véleménye szerint 70 millió frankot ér, de az állam becslió kényegesen kevessebbre értékeli.

§ A tintatartódobálás a törvényszék előtt. A Képviselőház 1910. márczius 21-iki ülésén gróf Khuen-Héderváry akkori miniszterelnök a Ház felosztatását jelentette be. Gróf Batthyány Tivadar, Kossuth Ferenc és Rakovszky István pártjaik nevében helytelenítették a kormány eljárását. Erre szólásra emelkedett a miniszterelnök és reflektálva a felszólalók beszédeire, kimutatni igyekezett, hogy a Ház felosztatása, jóllehet, sem az 1910. sem az 1911. költségvetés megszavazva nem volt, a törvény rendelkezéseivel nem áll ellenkezésben. E kijelentésre oly nagy zaj keletkezett, hogy beszédét nem folytathatta. Az elnök az ülést felfüggesztette. Szünet után a miniszterelnök ismét beszélni kezdett, de miután látta, hogy a zaj nem akar csillapulni, felkelt helyéről s néhány lépést tett a gyorsírók felé, hogy beszédét ezek meghallhassák. A függetlenségi képviselők mikor ezt látták, izgatottan ugráltak fel helyeikről és a terem közepére siettek. Az izgalom tetőpontjára hágott. Papírcsomók, törvénykönyvek és írószerek kezdtek a levegőben röpködni. Egyes eldobott tárgyak az akkor már helyére visszatérő Khuen-Héderváry miniszterelnököt és gróf Serényi Béla földművelésügyi minisztert találták és rajtuk sérüléseket is ejtettek. A tumultus lezajlása után Gál Sándor, a képviselőház akkori elnöke az ülést újból megnyitván, Zakariás János, Hoffmann Ottó és Beck Lajos képviselők kijelentették, hogy a tettlegességben résztvettek és erre a miniszterelnök törvénymagyarázata által keltett felháborodásukban ragadtatták el magukat, A sértett miniszterelnök felhatalmzására a királyi ügyészség hatóság elleni erőszak büntette és súlyos testi sértés vétsége miatt indította meg ellenük az eljárást, majd rajtuk kívül még Markos Gyula és ifjabb Madarász József képviselőkre és Mérey Lajosra is kiterjesztette a vádat. A vizsgálat befejezése után a vádtaács dr. Zakariás János, Markos Gyula, dr. Hoffmann Ottó, dr. Beck Lajos, Mérey Lajos terhelteket kértrendbeli súlyos testi sértés vétsége miatt, ifjabb Madarász József volt országgyűlési képviselőt pedig egy rendbeli hatóság elleni erőszak büntette miatt vád alá helyezte. A budapesti büntető törvényszék dr. Balogh György elnöke alatt holnap és holnapután tárgyalja a vád alá helyezett volt országgyűlési képviselők büntünyét. A tárgyaláson, amelyre közel 60 tanút idéztek meg, a vádat dr. Sélley Barnabás királyi főügyész helyettes, az ügyészség vezetője képviseli. A vádlottakat dr. Edvi Illés Károly, dr. Sebestyén József, dr. Szegheő Gábor ügyvédek védik.

§ Sajtópör fölmentéssel. A tiszabogdáni postamesternőt a máramrosszigeti törvényszék annak idején hivatali sikkasztás és 32 magánokirathamítás büntette miatt négy évi fegyházra ítélte el s ezt a büntetését az elítélt asszony Márianosztrán ki is töltötte. A vizsgálat és fütárgyalás során a postamesternő egy szóval sem árulta el büntársát, Lyachovich Orosztes ügyvédjelöltet, akivel pedig hosszú ideig együtt élt és a kinek külföldi szanatóriumokban való gyógykezelésére uszott el az elsikkasztott 40.000 korona. Fényes László hírlapíró megirta ezt „Az Est” 1911 november 5-iki számában és különösen kiemelte, hogy a vizsgálat vezetésével megbízott Lyachovich Miklós vizsgálóbíró az ügyvédjelölt ellen nem tudott, vagy nem akart bizonyítékokat találni. Lyachovich Miklós vizsgálóbíró erre az igazságügyminiszter felhatalmzására rágalmarási sajtópört indított Fényes László ellen, amely ügyben a budapesti esküdtbíró előtt ma volt a fütárgyalás. A folytatott tárgyalás után az esküdték felmentő verdiktje után Fényes Lászlót a bíróság a rágalmarás vétségének vádjá alól felmentette.

§ A lövöldöző megyei aljegyző. Szombathelyről jelentik: A vas megyei munkapárt egyik oszlopos tagja, aki az általános választások során a munkapárti képviselő támogatójában különösen előljárt, Guary Leó, mulatozás közben dr. Kovács Gáborra lött s a golyó az ügyvédet súlyosan megsebesítette. A vizsgálóbíró Guary Leó ellen szándékos emberölés büntetőnek kísérlete és gondatlanagságból okozott súlyos testi sértés miatt egyesítő folytatott vizsgálatot. A vizsgálóbíró több tanút hallgatott ki, kik valamennyien erősen terhelő vallomást tettek a virtuskodó aljegyző ellen. A vizsgálóbíró a vizsgálatot már befejezte és az iratokat a törvényszékhez áttette. Az esküdtészi tárgyalást a májusi eziklusban fogják megtartani.

§ Egy rendőrtiszt bűnpöre. Nagyváradról jelentik: Még élénk emlékezetben van a nagyvárad rendőrségnek az a botránya, amikor Vass Árpád rendőrtiszt egy urilányt, Lieber Laurát, a rendőrségen előállított. A leány igazolását nem fogadta el és a rendőrorvossal történt megvizsgálása után csak szülei és véglegnyé közbelépésére engedte szabadon. Lieber Laura ügyvédje utján hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentette a rendőrtisztet s ez ügyet a nagyvárad törvényszék vádta nála ma tárgyalta és büntésnek találta Vass Árpádot és ezért vád alá is helyezte hivatalos hatalommal való visszaélésért, egyben vád alá helyezte Lieber Laurát is becsületsértés címén, mert amikor a rendőrorvos lovetköztette, rajuk kiáltott: Piszkos gazemberek, mit csináltok velem! Az érdekes tárgyalást május havában fogják megtartani.

§ Lövöldöző rendőrfelügyelő. 1912. évi február 4-én Pausi Emil államrendőrségi felügyelő a Révai-utcai Maxim-mulatóban pezsgőzött. Hajnaltájban a felügyelő urnak széles jókedve kerekedett, ami abban nyilvánult meg, hogy egy poharat a földhöz vágott. A széthulló üvegszilánkok egy része a másik asztalnál ülő Jeszenák János báróhoz repült, amire közte és a rendőrfelügyelő között szóváltás támadt. A szóváltás hevében Pausi Browning-pisztolyt vett elő, amely váratlanul elszűnt és a golyó Pausi baltenyerét keresztülfurva Stavjánik Gyöngy zenész ballábszárába hatott. A súlyosan megsérült zenész feljelentette Pausit, aki időközben kilépett a rendőrség kötelékéből, most pedig kávéháztulajdonos Fiumében. A bíróság gondatlanságából okozott súlyos testisértés vétsége miatt a volt rendőrfelügyelőt 100 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélte el.

§ Kilakoltatás az ősi kastélyból. Id. báró Csávossy Gyula örökösei között éles harc fejlődött ki és daczára a folytonos egyezkedési tárgyalásoknak, a tízmillió hagyaték körül a differenciák mindjobbán növekednek. Rajasich Györgyné szül. Csávossy Adrienne ellen a többi örökösök kétszáz ezer korona erejéig bűnügyi zárlatot foganatosítottak és arra kérték Delimanió Lajost, torontál-megyei főispánt, mint a végrendelet végrehajtóját, hogy Rajasichnének lakoltassa ki az ősi fényes kastélyból, mert az nem az övé, hanem az örökösöké. Minthogy az örökösök egy része a kilakoltatást nem kívánta, a főispán a hagyatéki bíróságra birta a döntést, amely az előterjesztések meghallgatására folyó hó 5-ik napját tüzte ki.

§ A zugbankárok pöre az ítéletablán. Neumann Miksa és társai bűnpörének tárgyalását ma folytatták a táblán. Az egész délelőtt az ismert zugbankárok ügyiratainak ismertetésével telt el, majd a vádbeszédre került a sor. Dr. Polgár Viktor főügyési helyettes súlyos ítéletet kért. Az ítéletet az ötös tanács csütörtökön délután 12 órakor fogja kihirdetni.

SPORT:

Alag. Harmadik napján a meetingnek a Kereszturi akadályverseny a legjobban díjazott futam. A zászlók közti konkurrenciában nagy mezőnyre van kilátás. A verseny handicap-jellegű és az első chanceot mi Vacant-nak adjuk Laski és Formosa előtt. Az Urlevas-handicap nyitja meg a napot s tekintve, hogy a táv 1800 méter, Sirene sánszaira hívjuk fel a figyelmet Bengházi és Sonate előtt. A Hároméves nyeretlenek versenyét meg kell nyernie Mirobolant-nak, habár a nagy formában levő Dávid-istálló lovai (Fajankó, Madaram) kemény ellenfelei lesznek. Jól fognak futni Waste és Renalus is. A Verbung gátverseny huszonegy kötelezettje közül nehéz a nyert eltalálni. Frontban várhatók: Royal Mail, a Schlesinger-istálló (Blue Aidan, Littleworth, Money Talks) kiválasztottja, továbbá Gnat és Minca. A Csomádi handicap mértékdjén a top weight Víz mellé állunk s a helyekre is a nagy súlyu lovakat: Munkást és Matchless várjuk. A meglepetés lova Illner. Végül a napot záró Megyeri díj 2100 méterén Rex, Csavargó és General várhatók elül.

Jelöltjeink:

- I. Sirene—Bengházi
- II. Mirobolant—Dávid-ist.
- III. Vacant—Formosa
- IV. Gnat—Royal Mail
- V. Víz—Matchless
- VI. Rex—Csavargó.

KÖZGAZDASÁG.

A jegybank kimutatása. Más években március hónapban szokott a jegybank helyzete a legkedvezőbb alakulni, az idén azonban ez a hónap nem hozott javulást. Az utolsó márciusi heti kimutatás ma teszi közzé a jegybank, amelynek minden tétele az igények nagy megnövekedésére vall. Az adóköteles bankjegyforgalom 145 millió koronával emelkedett 330 millió koronára, holott a múlt évben ilyenkor 73 millió korona volt csak az adóköteles bankjegyforgalom. A váltótárca 115 millió koronával emelkedett, éppen annyival, mint a múlt év márciusának utolsó hetében. A leszámított váltók összege 981 millió korona a múlt évi 919 millió koronával szemben, tehát 72 millió koronával nagyobb tétel rendelkezik a jegybank, mint a megelőző esztendő hasonló időszakában. A lombardtárca pedig 123 millió koronával nőtt egy év alatt 248 millió koronára. A rövid lejáratú tartozások, melyben a zsiró-követelések is bennfoglaltnak, 16 millió koronával kisebbek a múlt évi álláshoz képest. Az érczkészlet ismét csökkent s 118 millió koronával kisebb, mint egy évvel ezelőtt. Amíg a jegybank kimutatása fölötté kedvezőtlen, addig tegnap és ma a pénzpiac határozottan javult. A német magánkamatláb 5 és negyed százalékra csökkent, s lejjebb szálltak a devizakurzusok is. A pénzpiacot nem befolyásolta a flottademonstráció Montegró előtt s úgy remélik, hogy a háboru egyre-kettőre befejeződik s azután a pénzpiac kedvezőbb alakulásának nem lesz akadály. A jegybankok ugyan még rossz kimutatást publikálnak, de máris megindult a kombináció a kamatláb leszállítására. Sajnos, a deviza-kurzusok még magasak, de a magánkamatláb csökkenéséből arra lehet követheteni, hogy a külföldi váltókban támadt kereslet is mérséklődni fog. Jelenleg a kurzusok ezek:

Váltó (pénzfolyam)	1913. ápr. 2.	Érmeperitás	1912. ápr. 2.
London	24.13¼	24.01¼	24.10½
Berlin	117.85	117.56	117.85
Páris	95.52½	95.22½	95.52½

Látványos ebből a kis összeállításból, hogy ma a berlini és párisi váltó árfolyama teljesen egyforma a múlt évi jegyzéssel, amikor a hivatalos ráta öt százalék volt, egyedül a londoni aranyszelvény váltó drágább egy és háromnegyed fillérrel. A kamatlábleszállítás nálunk is attól függ, hogy a nyugati jegybankok leszállítják-e rátájukat, mert mi sem a német, sem az angol jegybankot meg nem előzhetjük. Egyébként az Osztrák-Magyar Bank állása — a megfelelő múlt évvel összehasonlítva — a következő:

	1913. márc. 31.	1912. márc. 31.
ezer koronákban		
Bankjegyforgalom	2,444,754	2,305,889
Érczkészlet	1,514,532	1,632,143
Váltótárca	981,325	919,637
Lombard	248,502	125,866
Rövid lej. tart.	229,138	245,594
Adóköteles bankjegyforg.	330,222	73,745

Biztosítási hírek. A magyar és osztrák biztosítási világnak egyik legnépszerűbb és tiszteltebb és külföldön is legismertebb alakja, ráczalmási Frigyesy Adolf, udvari tanácsos, az Adria Biztosító Társaság vezérigazgatója, 70 éves. Aki Frigyesy szerteágazó munkakörét, nagy üzleti birodalmát, hihetetlenül nagy agilitását és mindezeket nyomon kísérő sikereit és tevékenységét ismeri, valóban nem is sejti, hogy a tiszteletreméltó és rokonszenves megjelenésű öreg ur vállait hét évtized nyomja. Olyan hét évtized, amelyből 53 esztendőt napról-napra megújuló munka, a jövőért való küzdelem, a szépért való lelkesedés töltött be. Ugy halljuk, hogy a nevezetes évforduló alkalmából az ország összes magyar és osztrák, valamint velünk összeköttetésben álló külföldi társaságok elviszik hódolatukat és tiszteletüket Tricszbe Frigyesy Adolfnak. — Az Első Magyar Általános Biztosító debreczeni főgynökségének vezetését Glatz Antal nyugalmazott főispán vette át. Glatz Antal az elhunyt Ormódy Béla helyét tölti be. — Ludasi Sámuel, az „Adria” élet- és járadék-biztosító-társaság magyarországi ügyvezető igazga-

tója ma meghalt. Helyébe Kállay Dezső került, ki már több mint egy éve vezeti is nagy szakértelemmel az ügyeket. — A Nord British and Mercantile Insurance Company magyarországi igazgatója, Dähler Gyula, ma kilépett a társaság kötelékéből.

A Neuschloss-nasiczi közgyűlése. A Neuschloss-féle nasiczi tanningyár- és gőzfűrészes-részvénytársaság tegnap tartotta rendes közgyűlését, amelyen Hajós József főrendiházi tag elnökölt. Az igazgatóság jelentése konstatálja, hogy az elmúlt esztendőben a körpiacon évek óta készülőben levő teljes decale tört ki, amelynek folytán a tanningyár termékeinek eladása sokat szenvedett. Ennek következtében a többi üzemre kellett fokozott tevékenységet fordítani s így vált lehetségessé, hogy az elmúlt esztendő mérlege 1,540.186 K 93 f nyereséggel zárult az előző évi 1,229.008 K 73 fillérrel szemben. A részvényesek így nagyobb osztalékot kaphatnak. A részvénytársaság az üzemek ellátására új erőseket vásárolt és a régiéket kiirtására új vasúti vonalakat fog építeni. A tiszta nyereségből az amortizációs alapnak 400.000 K-át utaltak át. A múlt évben 5 millió K-val történt tőkeemelést sikerrel fejezték be, úgy, hogy a tisztviselői nyugdíjalapnak 100.000 K-val való dotálása és a kibocsátási költségek levonása után 1,844.429 K 89 f-t, mint ázsíót, a rendes tartalékalaphoz csatoltak, amely ez idő szerint 2,894.429 K 89 f-t tesz ki. A közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak a tiszta nyereség hovatfordítására vonatkozó indítványát és elhatározta, hogy a 17. számú részvénytársaságot 35 K-val váltja be, 73.376 K 39 f-t pedig új számlára írta át. A közgyűlés kegyelettel emlékezett meg a társaság érdemes elnökének, Neuschloss Emilnek haláláról. Ezután egyhangúlag beválasztották az igazgatóságba Waldert Gyulát, a Hazai Takarékpénztár vezérigazgatóját. A közgyűlés Rosenbergné Armin vezérigazgatónak, valamint a tisztviselői karnak teljes elismerést szavazott. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Haberkfeld Miksa igazgatóhelyettes igazgatóvá, Bartos Armin és Vermes József főtisztviselőket pedig cégvezetőkké nevezték ki.

A Magyar Gazdák Hitelintézetének fölszámolása. A Magyar Gazdák Hitelintézetének Részvénytársaság, amely a Forgalmi és gazdasági bank részvénytársaságból alakult át 1910-ben, kezdetben 100.000 korona, majd később 300.000 korona alap-tőkével, mint már hónapokkal ezelőtt jeleztük, felszámol. A banknak a legutolsó mérleg szerint körülbelül 1 millió korona tartozása van, melylyel szemben áll egy 824.000 koronára értékelt ingatlan és 432.167 korona követelés, ennek a bonitása azonban bizonytalan. Az alapitőke elveszett.

Az Iparegyesülettől. Az Országos Iparegyesületet végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöke alatt ülést tartott, amelyen az igazgató jelentést tett az alsó-ausztriai iparegyesület látogatásának Bécsben való viszonzásáról. Minthogy e látogatásban a többi egyesületek tagjai is részt vesznek az előkészítési ügyében az Iparegyesület holnap, délelőtt tizenegy órára egyesületközi értekezletet hívott össze. Gondoskodott a bizottság az egyesület ez évi közgyűlésének előkészítéséről is és a közgyűlés napját május 4-ére tüzte ki. Bemutatta az igazgató dr. Szirt Lajos javaslatát egy nagyobb munkát megindítására vonatkozólag, amelynek célja a magyar ipar általános termelési viszonyainak megállapítása. Dr. Soltész Adolf titkár bemutatta a Magyar Védőegyesület átiratát, amely a főváros nagy iskolai beszerzésére való tekintettel arra kérte az egyesületet, hogy a magyar ipar érdekeinek megőrzéséről gondoskodjék. Az ügyben személyes eljárás történt, amelynek az egyesület biztositókat nyert, hogy a magyar ipar érdekeit minden tekintetben meg fogják őrizni.

Részvényesek a vezetőség ellen. Nagy vihar készül a Budapesti Józsefvárosi Bank és Takarékpénztár közeledő közgyűlésén. A részvényesek közül sokan elégedetlenek s súlyos természetű váddal támadják meg a bank és takarékpénztár vezetőségét. Az intézet még tavaly 109.547 korona nyereséget mutatott ki, ami egy millió alapitőke után nagyon szép eredmény, az idén azonban az érdeklő körbe tartozó szövetkezet bukása nagy veszteséget okozott, amely azonban a vád szerint vétkes mulasztásnak tudható be. Első sorban — mondja a vád — az 1908-ban keresztülvitt tőkeemelést 500.000 korona részvény értékét nem fizette be és ez összeget az említett szövetkezet kontójára írta. Ez sem fizetett és a valóságban 500.000 koronával kisebb tőkével dolgozott a bank, a józsefvárosi kispolgárok pénzével. Ezenfelül az igazgatósági tagok

saját üzletükbe fektették az intézet megmaradó pénzét és ami itt elveszett, azt is takarékpénztár veszteségül tüntették föl. Ezek azok a vádák, melyekkel szemben a józsefvárosi intézetnek táznie kell magát

A gyáriparosok az államvasuti beruházások redukálása ellen. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége tudvalevőleg ülést hívott össze, hogy az idei állami költségvetésben megszavazott államvasuti beruházások tervezett csökkentése ellen állást foglaljon. Az ülés csütörtökön, április 3-án, délutáni négy órakor lesz a Szövetség helyiségeiben s ez alkalomra dr. Chorin Ferenc, a Szövetség elnöke, megszakitva pár hétre tervezett üdülését, ma visszaérkezett a fővárosba. A Szövetség válaszmánya egyrészként a napirenden levő nagyfontosságú kérdéseken kívül munkásbiztosítási és különösen balesetbiztosítási ügyekkel, valamint az idei rendes közgyűlés előkészítésével is foglalkozni szándékozik a holnapi ülésen, amely iránt mindezeknél fogva ritkán tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg.

Igazgatóváltás az Értékbanknál. A Magyar Érték- és Iparbank részvénytársaság a következő sorok közlésére kért fel minket: Az intézet egyik ügyvezető igazgatója, Czako Emil, egy külföldi pénzücsoporttól érdekeinek állandó képviselőtére megbízást kapván, bejelentette az intézetnél viselt állásáról való lemondását. Az igazgatóság a lemondást mély sajnálattal és a távozó igazgató nagy érdemeinek hálás elismerése mellett elfogadta. Czako Emil az intézet igazgatóságában továbbra is megmarad.

Czementgyárak üzletéve. A Beocsini Czementgyári Unió Részvénytársaság, mely április 8-án tartja közgyűlését, a közzétett 1912. évi mérleg szerint — amint már megirtuk — 3,334,917 K 22 fillér nyereséget mutat ki. Ezen nyereségben bentfoglaltatik az újbányai köszénbánya kb. 600.000 K nyeresége, továbbá a Zsolna-lédecei portlandcmentgyárak r.-t. 400.000 K osztléka, ugyisint a Pétervárad-beocsini h. é. vasut 1911. évi jövedelme. Az igazgatóság a közgyűlésnek az előző évihez hasonlóan, 45 korona osztlék fizetését fogja javasolni. — Ugyanazon napon tartja közgyűlését a Zsolnai és Lédecei Portlandcmentgyárak r.-t. is, mely szintén az előző évi osztlékot — azaz 16 koronát — fizet, mely osztlék, mint fentebb mondtuk, 400.000 koronával járult a Beocsini Czementgyári Unió r.-t. nyereségéhez. A Beocsini Czementgyári Unió r.-t.-al szoros kapcsolatban álló „Croatia“ portlandcmentgyár r.-t. Zágrábban a végrehajtott újjászervezés folytán, fejlődésében kedvező haladást mutat, az 1912. évre azonban még nem fog osztlékot fizetni.

Egy új gabonabizománycség. Balla Vilmos és Samek czimen a budapesti gabonatözsden egy új bizománycség alakult. Az új cségtulajdonosok régi emberek a tözsden és azelőtt egy elsőrangú cség szolgálatában állottak. Balla egyébként értékes újságírói tevékenységet is folytató évek hosszú sora óta és tiszteletet, megbecsülést szerzett nevének.

Fölmondások a gabonatözsden. A gabonatözsden ma fölmondtak 89.000 mm. búzát, 27.000 mm. rozst és 80.000 mm. zabot. A fölmondott buzamennyiségből átvettek mintegy 60.000 mm.-t, a zabból is nagy mennyiséget vettek át.

Lemondott az igazgatóság. Az Újságbank részvénytársaság most teszi közzé első mérlegét, mely a 100.000 koronás alaptőke mellett 1190 korona nyereséget mutat föl. A mérleg aktívái között szerepel 802 darab Messenger Boy-részvény 25.800 korona értékben. A közgyűlés április 12-én lesz, amikor a lemondott igazgatósági felügyelő bizottsági tagok helyére új tagokat választanak.

Bajok a vidéken. Szatmárnémetiből jelentik: A Szatmári Bankgyűléslet és Áru-részvénytársaság 600.000 korona alaptőkével mai közgyűlésén kimondotta az intézet felszámolását. Az intézet 1911-ben alakult s a legutóbbi mérleg szerint 7715 korona tiszta nyeresége volt. Nem fizetett osztlékot, hanem a nyereségből 6000 koronát a tartalékba tettek s a többit új számlára vitték át. Az intézet felszámolásáról nincs közelebbi hír, a szükséges távirat súlyos gazdasági válsággal indokolja az intézet felszámolását.

Az osztrák osztályorszájték. Bécsből jelentik: Az osztrák osztályorszájték első húzása ez év október heteitől és nyolcadikán lesz. Most dolgozzák ki az utasításokat az elárusítók számára s aztán az egész sorszájték-tervet a szabályzatokkal együtt nyilvánosságra fogják hozni. A bankokon

s egyáltalán a fölarusítókön kívül magán-elárusítók is lesznek s ezeknek számát 150-ben állapították meg.

Az osztályorszájték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket nyerték: Tíz ezer koronát nyertek: 60269 80363; ötezer koronát nyertek: 32285 36428 67386; kétezer koronát nyertek: 1212 5175 9333 16557 19683 19586 22960 26188 30990 30684 35506 39569 46036 56443 63090 68020 69911 70426 84750 85323 87692 92026 104751 104705 109444 109690 109797; ezer koronát nyertek: 0692 1597 5912 5504 7590 7739 9672 10571 14123 15412 20664 23525 25000 26817 27410 28525 29083 29351 30903 33765 33669 38155 38155 39324 42506 43415 43910 47624 49905 51748 52521 52858 54802 57535 58128 68904 67453 69732 74081 78359 78280 81108 83386 86583 88239 89890 92520 99040 99654 100226 102715 102983 105921 106539 109976; ötszáz koronát nyertek: 0559 0914 3606 4676 6303 6049 7530 8800 10067 11248 11134 14061 16755 17791 19294 20546 21564 21305 22164 24519 24682 30545 30017 31566 32401 32841 34093 37362 38217 39799 41031 41622 42289 42299 42502 43018 43419 43384 46955 50474 50530 51221 52193 54775 57948 6245 64293 65263 65099 67344 71022 72931 74436 78054 78978 81805 81877 81316 83574 87603 87693 89595 93727 94123 95479 96519 98562 98540 98865 104876 105450 106657 106755 107359. A többi kihuzott corszjegyek kétszáz koronát nyertek.

A 31. sorszájték 6. osztályának mai húzása alkalmával a tízezer koronás főnyereményt ismét a Dörge Frigyes Bankban (Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.) vásárolt 80363. számú sorszegy nyerte meg.

A francia járadék áresése. Párisból jelentik: A francia járadék ma olyan alacsonyán jegyzett, mint még sohasem 22 év óta. — A járadék ugyanis a tegnapi 87.40 árfolyamról leszállott 86.92-re.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésektelenségeket jelenti: Első horvát művirágipar F. Stern Zágráb, Szőlősi Hermin Esztergom, Grósz József Pépa, Berényi és Frankl Budapest, Károly-körút 7., Spitzer Jakab Eszék, Goldmann Samu Szászrégen, Weisz Ignác Eger, Lang Bertalan Szatmár, Feiner Gyula Losonc. — Mézei Adolf könyvnyomdász (Rádai-utca 40.) fizetésektelen. Összes tartozása 102.000 korona, 48.000 korona aktív vagyonnal szemben. — Dusic J. (Ilija) zágrábi kézműművező, mely már közel 25 éve áll fenn, beszüntette fizetéseit. Az áru- és pénztartozások 137.000 K-át tesznek, amivel szemben az aktívák 42.000 K-át érnek. — Ugyancsak fizetésektelenséget jelentett Szvetlik János torontálvásárhelyi kézműműves kereskedő, akinek státusa 105.000 korona tartozás; 41.000 korona aktív vagyon. Valamennyi bájba jutott cég bíróságon kívüli egyezsége törekszik.

A Gschwindt-gyár tőkeemelése. A Gschwindt-féle szeszgyár részvénytársaság legközelebb fel emeli 1,200.000 koronás alaptőkéjét 2,000.000 koronára.

Védelem az adósoknak. Nagyváradról jelentik: A kereskedelmi és iparkamara mai ülésén tárgyalták Bruder Jenő beltag indítványát, melyben elmondja, hogy a Bihar megyei takarékpénztár új vezérigazgatója egyes vállalatoknál veszteséget szenvedett adóssait kimételelenül szorongatja. Ezért felszólítja a kamarát, hogy nyújtson védelmet. Élénk vita után elfogadták azt az indítványt, mely szerint az elnökség járjon el az intézetnél és bírja azt rá, hogy legyen kimételesebb adósaival szemben.

A Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézetének felszámolása. Nagyváradról jelentik, hogy a Bihar megyei gazdák áru- és hitelszövetkezete nemrég 60 százalékkal lebélyegezte részvényeit. A mára egybehívott rendkívüli közgyűlésen az igazgatóság indítványára kimondták az intézet felszámolását. A három év előtt alakult intézet sertéshizlaldát létesített, birtokot vásárolt, de a rossz konjunkturák nagy veszteséggel sujtották. Az intézet főhitelezője, a Bihar megyei takarékpénztár megvonta a hitelt és a hizlaldára zárlatot vezetett, mire az üzlet megakadt. A részvényesek, Bihar megye legelőkelőbb gazdái, teljes részvénytőkéjüket elvesztik.

Egybehívott közgyűlések.
 Április 5. Urikány-szilvölgyi magy. köszénbánya r.-t.
 Április 8. Angol-Osztrák Bank.
 Április 8. Beocsini cémentgyári Unió r.-t.

Felolós szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.
 Kiadó-tulajdonos:
Magyar Újságkiadó Vállalat.
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TÖZSDÉK.

Gabonatözsde.

Budapest, április 2. A készáruüzletben ma csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben, a malmok eleinte nagyon tartózkodók voltak, később azonban jobb vételkedvet mutattak, de jobb árak fizetésére nem voltak hajlandók. Mivel az árubirtokosok nem voltak rátartósak, elég élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 30.000 q buza, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.47 és fél korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.90 korona 76.5 kilós raktárbuzáért. Egyéb gabonamétek közül a rozs 5-7 és fél fillérrel drágább, a zab változatlan, a tengeri szilárd, a zab ártartó. Forgalomba került: 1600 q rozs 9.15-9.40 koronás áron, 300 q zab 9.65-9.90 koronás áron, 500 q árpa 8.50 koronás áron és 100 q tengeri 7.80 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban jó vételkedv mutatkozott, minek folyamán szilárdult kissé az irányzat és az árfolyamok is meglehetősen emelkedtek. Különösen az áprilisi rozs és az áprilisi zab volt sürgős fedezési vásárlásokra élénken keresve és így eme cizkkek jegyzései emelkedtek legjobban. A déli tözsden a felmondások elégtelen felvételére lanyha volt az irányzat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 1-1 fillérrel, az áprilisi rozs 11 fillérrel, az októberi rozs 4 fillérrel, az áprilisi zab 20 fillérrel emelkedett, az októberi zab ellenben 4 fillérrel gyöngült.

A készáruüzletben kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 kg. 22.75 K, 200 q 79 kg. 22.95 K, 100 q 79 kg. 22.95 K. Felsőtisza: 300 q 79 kg. 22.75 K. Fejérmegyei: 150 q 77.4 kg. 22.00 K. Pestvidéki: 500 q 79 kg. 22.80 K, 400 q 79 kg. 22.80 K. Felsőmagyarországi: 100 q 79 kg. 22.90 K, 2000 q 77.5 kg. 22.40 K, 4000 q 77.3 kg. 22.95 K. Raktárból: 5000 q 76 kg. 22.20 K, 5000 q 76 kg. 21.80 K. — Rozs: 200 q 18.80 K, 100 q 18.80 K, 100 q 18.80 K, 200 q 18.75 K. — Zab: 100 q 19.80 K, 200 q 19.30 K gpf. — T. árpa: 200 q 17. — K kppar. — Tengeri: 100 q 15.00 K kesira.

Az árak száz kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.

Buza 1913 áprilisra 10.79-78-86-82-83-
 Buza májusra 11.01-12-06-07-
 Buza októberre 11.58-69-62-63-
 Rozs áprilisra 9.30-42-38-
 Rozs októberre 9.28-27-37-33-32-
 Zab áprilisra 9.12-31-28-
 Zab októberre 8.46-48-43-42-
 Tengeri 1913 májusra 7.52-51-62-54-
 Tengeri júliusra 7.79-78-86-78-

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	10.88-10.84
Buza októberre	11.63-11.84
Rozs áprilisra	9.38-9.39
Rozs októberre	9.34-9.33
Zab áprilisra	9.28-9.29
Zab októberre	8.42-8.43
Tengeri 1913. májusra	7.54-7.55
Tengeri júliusra	7.78-7.79

Bécs, április 2. (Saját tudósítónktól.) Jelenkéntelen forgalom közepette buza változatlan, rozs, zab és tengeri 5 fillérrel drágult, árpa üzletetlen.

Buza: Új tiszavidéki 11.90-12.33, Mosoni és győri 10.90-11.30, Felsőmagyarországi és csepeli 10.00-11.35, Délvasuti 10.95-11.35, Alsóausztriai 10-10.50. — Rozs: Felsőmagyarországi 9.50-9.70, Csepeli 9.45-9.65, Pestmegyei 9.65-9.85, Délvasuti 9.45-9.70, Ausztriai 9.20-9.60, Magyarországi 9.45-9.70, Csehországi 9.35-9.60. — Árpa: Morvaországi 8-9, Marchfeldi és bécsvidéki 8-8.40, Felsőmagyarországi 8-8.30, Csepeli 7.80-8.25, Mosoni és győri 8-8.50, Délvasuti 8.25-9. — Malta: 7.90-8.15. — Takarmány: 7.40-7.80. — Magyar tengeri 8.05-8.30. — Cinquantine: 9.90-10.40. — Magyar zab: új válogatott 10.50-10.90, elsőrendű 10-10.40, közepes 9.60-10.05, Ausztriai 9.25-9.80.

Erléktözsde.

Budapest, április 2. A montenegrói konfliktus miatt a spekuláció tartózkodóan viselkedik, mert félnek attól is, hogy Skutari elesik. A ki-

sebb elemek ugyan az üzlet elején vásárlásaikkal igyekeztek az árfolyamokat fentartani, ami azonban csak igen rövid ideig tartott, mert a forgalom hiányában az árfolyamok lassankint elgyöngültek. A készáru-piacon a forgalom szintén gyenge volt. Az árak változatlanok. A járadékpiac változatlan volt. A zárlat csendes maradt. A déli tőzsdén a berlini jelentés hatása alatt az irányzat javulásnak indult. Ámde árfolyás az összes értékekben alig 1-2 koronát tett éki, mivel a spekulánsok most is igen tartózkodóan viselkedtek. A készáru-piacon számottevő változás nem volt. A zárlat csendes maradt.

Az előtőzsdén keltették: Magyar hitel 800.75-811.50, Per. kor. 82.75, Jelzálog 427-427.50, Magyar bank 554-554.75, Lészámítóló 510.50-511.50, Rima 719.50-720.25, Atlantica 348.50-349.50, Közúti vasút 652.25-653, Városi villam. 365-366.50, Déli vasút 117.50-119, Ált. közszénb. 1067-1068, Salgó 746-748, Városi élvj. 150-150.50.

A déli tőzsdén keltették: Osztrák hitel 637-637.75, Lészámítóló 511-511.50, Prompt. kor. 82.80, Per. kor. 82.75-82.80, Ker. Iparh. 350, Jelzálog 426.00, Magyar bank 554.50, Lészámítóló 511-511.50, Lipótv. takp. 201, Központi takp. 1590, Rima 718.50-719.50, Atlantica 347.50-349.75, Közúti vasút 652.50-654, Városi villam. 366-366.57, Déli vasút 117.75, Ált. közszénbánya 1070-1003, Phübus 199-200, Danica 260, Városi élvj. 151 K.

Utótőzsdé: Osztrák hitel 637.50, Magyar hitel 811, Lészámítóló 511, Jelzálog 427, Rimamurány 419, Államvasút 708, Városi 366.50, Közúti 654, Magyar bank 554.

Bécs, április 2. Gyenge forgalom után jobb külföldi hírekre nézve megkönnyebbülésre és a Skutari elleni bombázás megszüntetéséről szóló híresztelésre megszilárdult.

Utótőzsdé: Osztrák hitel 637.25, Magyar hitel 808.50, Anglo 340.50, Bankverein 519.75, Union 591.75, Laenderbank 520.50, Államvasuti 706.25, Délivásuti 118.25, Skoda 833.50, Dohányrészesvény 321, Rimamurányi 718.50, Alpési 1065.50, Májusi járadék 83.75, Magyar koronajáradék 82.80, Török sorsjegy 229.50, Márka 117.92 - 95. Tartott.

Berlin, április 2. (Értéktőzsdé.) A tőzsdé egyenetlen lefolyású volt. Eleinte a Skutari-kérdés kiéleződésével kapcsolatos politikai aggodalmak és a belga vaspiacról érkezett kedvezőtlen jelentés-

sek sokrétűbbel realizációkra adtak okot, főleg bányá-, gőzhajós és villamossági értékekben, melyeknek vesztesége 1 százalékgig és azon túl is terjedt. A többi változások többnyire tartott árfolyamok mellett eseklyek voltak. Szilárdak voltak Newyorkkal egybehangzóan Kanada-részvények, melyek 1 százalékkal emelkedtek, további a 3 százalékos birodalmi kölcsön, mely szintén emelkedett. Miután ezenfelül a politikai optimizmus a nagybirtalmak egyértelmű magatartására való tekintettel ismét túlsúlyra vergődött, később fedezések és visszavásárlások hatása alatt általános megszilárdulás állott be és az árfolyamok a kezdetben szenvedett veszteségeket helyreállították. Kanada-értékek folytatták emelkedésüket, a többi értékek javulása azonban csendes forgalom mellett esekly volt. A második és harmadik ületörében némiképp eseklyenő árfolyamok mellett a magánkamatláb esése dacára ismét realizációra való hajlam érvényesült, mert a bécsi, londoni és párisi politikai jelentések tartózkodásra adtak okot. A készáru-piac ipari értékei tartottak voltak. Napi pénz 6 százalékgig, magánkamatláb rövid lejáratra 5 és fél százalékgig, hosszú lejáratra 4 és hétényolcad százalékgig.

Berlin, április 2. Eleinte 6 százalékgig volt a napipénz árfolyama, később 5 százalékon lehetett kapni. A Seehandlung, amelynek holnap nagy esdekességeket kell befizetni, nem volt a piacon. A magánkamatláb hanyatlott. Rövid lejáratra 5 és egynegyed, hosszú lejáratra pedig 4 és hétényolcad százalékgig.

Üzleti tudósítások.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Április 2. Hízott sertés árak I. Magyar elsőrendű: Fialat nehez (párnkint 320 klgon felül) 150 fillér, Fialat közép (párnkint 291-320 klg.) 152-154 fillér. II. Magyar szedett: Közép (párnkint 240-280 klg.) 154-280 klg.) 154-156. Sertéslétszám: 1913. március 31-ik napján volt készlet 37.939 darab. 1913. április 1-én felhajtott 152 darab. 1913. április 1-én elszállított 145

darab. 1913. április 2-ára maradt készlet 37.946 darab. A hízott sertés üzletirányzata: üzletlen. Az árak: névlegesek.

Kivonat a hivatalos lapból

— Április 2. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Hajdu Gábor komáromi ügyészségi irodatisztát a győri törvényszéki fogházhoz fogházfelügyelővé;

a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a belügyminiszteriumi számvevőséghez Postl Hugó számellenőrt miniszteri számvizsgálóvá, Cseregy Andor számintézet miniszteri számellenőrré, Petróczy József díjas számgyakornokot miniszteri számintézet, végül Árvay Jenő díjtalan számgyakornokot segélydíjas számgyakornokká;

a máramarosszigeti törvényszék elnöke a felügyelet alatt álló ruhái járásbírósgágnál üresedésben levő III-ade osztályú hivatalosallásra Balaban Sándor máramarosszigeti állami elemi iskolaszolgáti nevezte ki.

Mege erősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Opris György ujozart (volt határovidéki) községi elemi iskolai tanítót jelen állásában végleg megerősítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Vajda Péter nyitrai törvényszéki és Roltsek Dezső erzsébetfalvai járásbírósgái telekkönyvvezetőket kölcsönösen; Ramadanszky Lyubomir nagyszentmiklósi járásbírósgái irnokot a törökkanizsai járásbírósgághoz; Kovács István gyéni járásbírósgái hivatalosallgát az igazságügyminiszteriumhoz;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Alt Irén márii állami óvónét saját kérésére a márczai állami óvodához jelen minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A székesfehérvári törvényszéknel irnok állásra 4 hét alatt; a nagyváradi pénzügyigazgatóságнал két pénzügyi főigazgató állásra 14 nap; a sepsiszentgyörgyi állami tanítónéköpöz-intézetnel tanítóné állásra április 25-ig; a kassai ítéletáblánál ítéletáblai bíró állásra; a komáromi pénzügyigazgatóságнал pénzügyi számintézet állásra; a fémhányászati tisztviselők létszámában segédnöki állásra; a balassagyarmati pénzügyigazgatóságнал számintézet állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsdé, Allamadossag, Bankok, Takarékpénztarak, Biztosító társasagok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pesti haz. tp. ny-k. Columns include various financial instruments and their values.

MOST JELENT MEG A MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA LEGUJABB KÖTETE

A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE 1900-IG

FERENCZI ZOLTÁN SZERKESZTÉSE MELLETT ÍRTÁK ENDRÓDY SÁNDOR,
SIMONYI ZSIGMOND, KARDOS ALBERT,
PINTÉR JENŐ ÉS FERENCZI ZOLTÁN.

Az első magyar irodalomtörténet, mely a teljes anyagot egyetlen kötetben nyújtja. Megemlékezik minden munkáról, melynek jelentősége van és minden íróról, aki maradandót alkotott a magyar irodalomban. A szépirodalmat épen olyan alaposan tárgyalja, mint a tudományos és a régi irodalmat épen olyan gondosan tárgyalja, mint 1900-ig a legújabbat. A szaktudóst épen úgy kielégíti, mint a nagyközönséget, mert alapossága mellett mindig érdekes. Kiterjed a részletekre, anélkül, hogy terjengőssé válnék, és népszerű, anélkül, hogy felületessé lenne. Semhol sem feledkeznek meg az összefüggésekről, mindenütt rámutat arra a kölcsönhatásra, melyben nálunk a közélet és az irodalom állottak. Szép könyv, érdekes könyv és kiállításával is növeli az olvasóközönség élvezetét. — Kétszázkilencvennyolc szöveggel, ötvennégy fekete és négy színes műmelléklettel van illusztrálva.

KIADTA AZ „ATHENAEUM” R. T. BUDAPEST.
RÉSZLETFIZETÉSRE IS MEGRENDELHETŐ
MINDEN HAZAI KÖNYVKERESKEDÉSBN.

A teljes mű ára
diszkrétésben
24 kor.
Ugyanaz két
kötetbe kötve
30 kor.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

66

A házat körző magas kőfalak védtek a lakókat a „Thugok” gyakori betörési kísérletei ellen.

Négy nappal megérkezése után beköltözött a gróf villájába, anélkül, hogy tudná: meddig fog bent lakni? Miután ő maga többnyire gondolataiba mélyedt el, csak is komoroka rendezett és működött.

János, Soleure grófné utasításainak s bizalmának pontosan kívánt megfelelni. Még két szolga volt mellé helyezve, kiket a véletlen vezetett utjába, egy férfi és egy nő. A férfi angol volt és kocsié, a nő francia és szakácsné, ami igazi szerencse volt, mert a grófnak csakis ezekre volt szüksége.

Csakhamar elterjedt a város arisztokrata köreiből, hogy Soleure gróf, egy gazdag francia magnás, kinek anyja orosz hercegnő volt, Kalkuttába érkezett s határozatlan időre kibérelte a Patrich-villát.

A gróf számos látogatásokat kapott, mindenkit teljes barátsággal fogadott és megmutatta nekik, hogy mindazok, kik a barátságot ismerni és méltányolni kívánják, benne egy művelt, elegáns, a világot ismerő s a párisi magas körökben jártas egyént, ki mindenütt, ugy Kalkuttában, mint bárhol is, jelenségével feltűnik, s számot tesz, találhat.

A gróf mély bánata mindenkit meggyőzött arról, hogy szívét emésztő szomorúság gyötri.

Kalkuttá, hasonlóan a többi angol, francia, spanyol vagy hollandi gyarmatvárosokhoz, nagyon társaságos és vendégszerető, lakosai tehát azonnal mindnyájan úgy vélekedtek, hogy a gróf feledni jött Bengáliába, vetélkedtek abban, hogy ezt neki megszerezzék. Ebédeket, vacsorákat s ünnepélyeket ren-

deztek számára. Daczára embergyűlöletének s a társaságok iránti ellenszenvének, nem ellemezhetette e kitüntetések.

Igaz ugyan s nem tagadhatjuk el, hogy János volt az, ki mindezekre rávette a gróft. Még a kormányzó és alkirály is szerencsésnek tartá magát, hogy ünnepélyeire megnyerje őt.

Mindenütt, ahol csak jelentkezett a gróf, szelleme, jó modora, páratlan eleganciája és kellemes beszéde nagyon feltűnt.

Rövid idő múlva vezére lön a gyarmati életnek. Nem volt a városban egyetlen gazdag ház sem, ahol nem ő róla beszéltek. Az angol hölgyek a fellegekig emelték őt s a legtekintélyesebb egyének vetélkedtek barátságáért.

Csakhamar átalakult kedélyhangulata. Igaz, hogy mit se feledett a gróf, de kedélye nem volt oly sötét, s nem látszott annyira belemélyedni gondolatába. Többé nem volt lélek nélküli test.

A hü komornok örömmel látta új életre ébredni urát. „Minden jól megy” — mondá magában, — a feledés meghozza neki a gyógyszert. És anélkül, hogy urának valamit szólna, már két levelet írt a grófnak, melyeket az természetesen meg nem kapott.

Maga a gróf is megérkezése napján írt egy levelet édesanyjának, s néhány nappal később ismét egyet. Várta a választ.

Egy reggel két levelet kapott. Egyiken felismerte anyja irását, anélkül, hogy észrevette volna a vonások bizonytalanságát. A másik levél borítéka, melyet Valenszki Péternek ismert, gyászkerettel volt ellátva.

— Mit jelentsen ez? Miért e gyász-jelzés? Talán meghalt Raymunda... vagy talán a gyermek? E gondolatnál nem tarthatta a megindulást. Vajjon nem kívánta-e a gyermek halálát?

Először is a grófnő levelét nyitotta fel. E szavakal kezdte meg: „Kedves fiam, édes gyermekem, meg fogok halni.” Egy átható kiáltással roskadt ülésére.

Csak egy negyedóra elteltével, miután fájalmát a sok könyv áttörte, olvashatta végig a levelet. Könyvekkel fátyolozott szemei végre a végső sorokhoz értek: „Légy boldog, légy boldog!” mire szíveszködő zokogással összerogyott.

Most már vége van. Ő egyedül áll e világon. Ah, mennyivel nagyobbak, mennyire mélyebbnék tűnt fel most szerencsétlensége.

E levélben többek között édes anyjának következő szavait olvasta: „Néhány napra, miután gyermekét a világra hozta, Raymunda szabad lön. Isten tudja, hova fordult. Mindazáltal reményelem, hogy e borzasztó lényről többé hallanij sem akarsz. Az újszülött egy leány; elég épen jött e világra, megtettem, amit neked mondtam. Az általam használt elővigyázati rendszabályok biztosítanak engemet arról, hogy még az anya sem találhatja fel gyermekét, ha csak egykor jobb érzésűvé nem lesz.

Valenszki Péter levele a grófnak utolsó szempillantásairól tett jelentést, említé a parancsokat, melyeket tőle kapott, de egy szót sem szólt Raymundáról vagy gyermekéről.

A gróf e naptól kezdve nem ment ki és sehol sem mutatkozott, daczára János sürgős kérelmeinek, aki nem ok nélkül rettegett, hogy ura ismét bele fog mélyedni sötét gondolataiba. A nagy bánat nem engedte meg a grófnak, hogy bárkitől is meghívást fogadjon el. Csak az volt felelete: „Siratom és gyászolom anyámat.” Ugy van! Ő anyját siratta és megsemmisített, elvesztett reményeit.

Anyjának halála egy újabbat csatolt régebbi fájdalmaiból és talán szívének minden sebeit megújította. Előbbi, egy pillanatra elnémult östét érzelmei ismét feléledtek, hevesebben, mint azelőtt, mert agya még erősebben támadtatott meg. Alig evett valamit és mit sem beszélt; folytonos láz emésztette. Különbben is merev szemeiben ideges tűz fénylett, mit lehetetlen kiállani.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1913. április 3-án.

Nemzeti Színház

Este 8 órákor
Uj botanálissal
Horvát Paula és Hettyei Aranka
első feljegyével:
Az egér.
Vígjáték 3 felvonásban.
Írta: Pailleron.

Vigszínház

Este 8 órákor
Az elnöké.
Böhözát 3 felvonásban. Írta:
Hennequin és Veber. Fordította:
Karinthy Frigyes.

M. Kir. Operaház

Délután 4 órákor
Hamupipóke.
Mesejáték 3 felvonásban Szöveg-
gény: H. Kálmán. Zene: G. B. Andr.
Vígjáték szerző: Billy az A.

Király Színház

Este 8 órákor
Pálmai Ilka, Fedák Sári és
Nyárai Antal vendégfeljegyével
A cigányprimás.
Operetta 3 felvonásban. Írta:
Wilhelm és Grünbaum. Fordította:
Harsányi Zsolt. Zenejét szerzte
Kálmán Imre

ROYAL ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 118-22

Ma, csütörtökön április 3-án két előadás: Délután 3 1/2 óra-
kor mérsékelt helyárakkal, este 8 órákor rendes helyárakkal,
a pazar áprilisi műsor.

JARROW a ciztrómos
ember. :
THE PICCOLO CO.
15 tagú lílípúti ciztrómos és variató társulat. 4426
LUCIE KÖNIG

a népszerű művésznő. 6 Comedy Piccaninies, ragtime
csoport. **Blanche de Pannac** élő rellőfel. **Dottie King**,
The Records Paris Trio. **Diákklakli** operett. „**Piti**
mozi” moziszekecs paródia. **K. Solti Hermin**, **Szász Ilona**,
Virág János, **Máthé Sándor** új nótákkal és a többi új szen-
zációs attrakció. Előadás után **ROYAL-CABARET**.
Jegyek az összes előadásokra elővételi díj nélkül, válthatók a
Royal-Orfeum jegypénztáránál és az összes városi jegyárúsi-
helyeken. — Minden csütörtök, ünnep- és vasárnap d. u. 3 1/2
órákor mérsékelt helyáru családi előadás teljes esti műsorral.

PALAIS DE DANSE

(TÁNCPALOTA). Kezdete este 8 1/2 órákor.
VI., Szerecsen-u. 35. Telefon 120-77.

Szenzációs áprilisi műsor!!!
IRIS táncoló
élőképek.

Les 3 Paz Calzado
a spanyol táncok királynőjé.

DIE 6 SONNENKINDER strandidyll. **Les Armanis**
francia exentrikusok. **Hans Jackson** szubrett. **La Malot-
tas**, **Myriam & Danseur** s. b. stb. Előadás után párisi vig-
hangulat és táncmulatság zeggelig. Kétfő vacsora. Pénztár-
nyitás 10 órákor. American bar.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma:
A hadtestparancsnok ur

Böhözát 1 felvonásban. Írta: **Tábori Emil**.
Rendező: **Rótt Sándor** és

„Die Geschichte vom Wolf“

Jegyek elővetelben: a nappali pénztárnál d. e.
9-1-ig és d. u. 3-6-ig **Hirsch** Andrassy-ut 19.
Sopronyi Rákóczi-ut 1. „**Az Est**” kiadókban és
Breuer tőzsdé, **Teréz-körút** 54. — 12 óra után az
első emeleti „**Casino de Párisban**” a világ legjobb
ének és táncszámainak fellépte.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. 44206 Nagymező-
utca 17.

Ma két előadás

ASTA NIELSEN

felléptével. Kezdetük 1/4 és 8 órákor
Délután a rendes d. u. helyárak.

Mister Galambos

és új áprilisi attrakciók.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6
óráig a nappali pénztárnál.

FERENCZY KABARÉJA

Gyár-utca 21. Telefon 73-27.
Kezdete este 8 1/2 órákor

Szenzációs új műsor! Új művész attrakciók! Új sze-
replők. Pompás bohózatok! Sláger
számok; Kacagtató politikai tréfák. Aktuális kárpéki Molnár
Ferenc vig jelenete. Liptai Imre szinpadai tréfái. **Ferenczy
Károly új dala!** Felolvasás a Petőfi-Társaságban. A bizo-
nyítás. Debella. Az utolsó levél. A parlamenti ország. Rendezés
a Nemzetiben. Aranyeső stb. — Jegyek válthatók az összes
városi jegyirodáknban és a kabaré pénztáránál délelőtt 10 től
1 óráig és délután 4 óratól az előadás végéig.
Vasárnap délután FÉHER KABARÉ!

Ön már tudja?

hogy minden ár-
ban kaphatja a
legjobb és legol-
csóbb saját készítményű
világ-gyártmányú
Szállítás az ország minden részébe. Még nem felolót kicse-
rölök. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen ingyen árjegyzéket.
Szóló és pontokiszolgáltatás. Kivonat az árjegyzékből:

„Új módszer!” Orthopéd-cipők Páris kébra
kébra útán készülnek
Budapest, VII., Szondi-u. 23a.
nyugodt pályaudvar közelében.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi
amerikai cipő-
különlegességek
kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

- BUDAPEST**
IV., Kilyó-tér 1. (Királyi bérpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körút 42.
DEBRECEN
Piac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Heti műsor:

Aprilis hó	Nemzeti Színház	Magyar Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Budapesti Színház	Úranta
4 Péniek	A fátylak	Siegfried	—	Aranyeső	A mumus	Az isteni szikra	A cigányprimás	Szókik a nagysága	Napoleon
5 Szombat	A faun	Eladott menyasszony	—	Hoffmann meséi Jaslowski felléptével	Lakások	A farkas	A cigányprimás	Szókik a nagysága	Az országos szín- művészeti akadé- mia előadása
6 Vasárnap	Délután: Este:	Cirano de Bergerac A fátylak	A denovér Torca	— Aranyeső	Bella A mumus	Királyok Az isteni szikra	Eva A cigányprimás	Szókik a nagysága Szókik a nagysága	—

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1913. április 3-án.

Magyar Színház

Este 7 1/2 órákor
Az isteni szikra.
Komédia 4 felvonásban.
Irtá: Drégely Gábor.

Népopera

Este 7 órákor
Adlowker Herman füléptévet
Faust.
Opera 4 felvonásban, 6 képben.
Irtá: Barbier és Carré. Zenéjét
szerezte: Gounod.

Uránia Színház

Este 7 1/2 órákor
Fischof Gyula
felolvasása.

Budapesti Színház

Este 7 1/2 órákor
Szókik a nagysága.
Enekes bohózat 3 felvonásban
Irtá: Brody Miksa. Zenéjét
szerezte: Mar. os Ferencz.

Várszínház

Nincs előadás.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31
Telefon 110-22.

Ma, csütörtökön, április 3-án
két előadás: délután 3 1/2 órákor
méréselt helyekkel, és este
8 órákor rendes helyekkel
a pazar áprilisi műsor.
Jarow, a citromos ember.
The Piccoló Co. 18 tagú líli-
puti cirkusz és variété-társulat
Luolo König, a népszerű mű-
vész. 6 Comedy Piccolanin-
nos, ragtime-csoport. Blanche
de Paunac élőreliefjei. Dottie
King. The Records. Farris
Trio. Dik-lakzi operett. „Piti
Mozsi” morizskócs-paródia.
K. Solti Hermin. Szász Ilona.
Virág Jenő, Maté Sándor új
nótákkal és a többi szenzációs
új attrakciók.
Előadás után **Royal-Cabaret.**
Jegyek elővételi díj nélkül vál-
thatók a Royal-Orfeum jegy-
pénztáránál és a városi jegyár-
sító helyeken.
Minden csütörtökön, ünnep- és
vasárnap délután 3 1/2 órákor
méréselt helyre nagy családi
előadás teljes esti műsorral.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órákor nagy nemzetközi cabaret előadás.
szenzációs ének és táncatrakció. Művezető: **HANS OTTO**, a bécsi Hölle rendezője. Legújabb sláger-számok, táncok és egyvonalak. **Felépnek: 6 COMEDY PICCOLANINOS, NIES, DUETT BONNOYS, Abonyi Irén, FRITZI CAJERE, Anny Douissant, Fodor Vilma, Dottie King, Mital Koltör, Frieol Löwy, LA BELLE LISBETH, Toni Linstadt, Jenny Lili, Koloman Búske, Thea Barenin Malburg, Erdélyi Farkas, Margot v. Müller, Ade- Iaina Rogers, Virág Marcsa, Margaretha v. Walden, Milti Vorolli, Frida Röck, Marietta Serena, Vahy Renée, The Records, Ely Schalk, Kukó Vince** zenekara. Bal máblo. Keringverseny. Egyvonal, leg-
újabb dalok és kuplék. stb. stb.
Belépődíj 1 korona. Egy óra után nincs belépődíj.

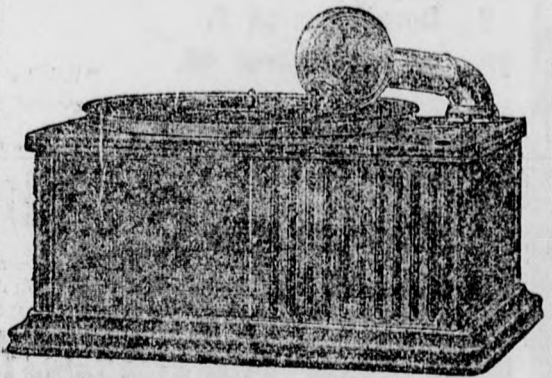
STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-út 63. szám. Telefon: József 21-16.

11 órákor Kezdeté fél 9 órákor. Ujdonság!
Sláger! 44239
Az utolsó lepedő!
9 órákor. 9 órákor
Fegyvergyakorlat.

Bohózatok. Irták: **GLINGER és TAUSSIG.**
Steinhardt új kuptékkal és kitűnő külföldi számok!
Előadás vezértánc (éjfélkor) kedélyes kabaret-előadás.
Elsőrendű ének- és táncszámok. Fellépnek: Reggeli cigányzene.
Belépődíj nincs. Jegyek: Délután 10-től 1-ig és délután
3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagyter-
sében, Andrássy-út 19. és a Hungária-fürdő pénztáránál kaphatók.

! Megoldva a kérdés!

Bármely beszélő gépen Pathéfon lemez játszható,
mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik,
— nem kell tü. —

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen
alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.
Ujdonság: Beszélőgép 2 hang doboz. — 1.
lemezzel 70 korona kizárólag

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszer telepén
Budapest, Király-utca 58. szám.
Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcseres grammophon
: 10 lemezzel 40 korona. :

A japánok gyakorlati érzéke

azonnal felismerte az új

„BERSON”

gummisarok
számos előnyeit!

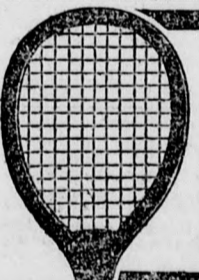
Japán
levélhordó.

Ferdére taposás, kisiklás, fáradtság, az idegek rázkódtatása
kizárva!
Bersonmüvek, Budapest, VII.

Beketow-cirkusz

Városliget. Telefon: 107-46.

Ma
csütörtökön **2 előadás 2**
Délután 4 órákor családi előadás. Teljes műsor félhelyárak
Este 7 1/2 órákor nagy előadás. CIRKUSZ SENZÁCIÓ.
10 BOHÓCZ. 10

Sportszerű Lawn-tennis pályák
építését, helyben környéken és vidéken
szakosított munkásával elvállal
KERTÉSZ TÓDOR
sport áruker
Budapest, IV., Kristóf-tér
Költségvetés, építési utasítás díjtalan.
Lawn-tennis és mindenféle sporteszközök-
ről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Lányok

Képes hetilap
fiatal lányok
számára.

Szerkesztő
TUTSEKANNÁ

Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Költeményeinek nagy része a háztartás, a kézimunka, a foglalatosságok körébe vág. Választókos szép-irodalmi részét pedig jeles írők írják. Igazán fiatal lányok lapja, melynek minden sora nekik íródik. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az új évfolyam ápr. 1-én kezdődik.

Mutatványszámot kéreésre INGYEN küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 16. szám alatt.

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

ANDRÁSSY-ÚT 39

ANDRÁSSY-ÚT 39

TAVASZI SLÁGERCIKKEK

Körülbelül 1000 darab **fiu tirolinadrág 2.90** kor.

bőrutánzatú (Fustian-szővetből), csinosan damborozva, 3-4 évesnek, occasios ára 2 kor. 90 fill., minden következő szám csekély áremeléssel.

Azonkívül érkezett egy óriási mennyiség fiu játészónadrág damasztvászonzóból, drapp és kék színben, jól mosható, 2 kor. 50 fill.

I. emelet „Lift!”

Körülbelül 2000 darab **női delénbluz 1.50** kor.

rajz szerinti kivitelben, finom mosódelénkelméből, különböző szín, fehér vászongallérliszítéssel, kitűnően mosható, occasios ára 1 kor. 50 fill.
Azonkívül érkezett óriási mennyiségű gyapjú-klottbluz, 3 koronás, vászonbluz 4 kor. 50 filléres, tiszta gyapjú-szővetbluz himzett gallérral 5 kor. 90 filléres, rendkívüli elegáns fehér batiztbluz valonionbetéttel 4 kor. 50 filléres. I-36 emelet „Lift!”

Körülbelül 300 darab **női szalmakalap 7.50** kor.

sikkos boleroforma, gyöngyszalmából, gyönyörű selyemvirágúrandia, ugyanaból a virágból oldalt fess, magas díszítéssel, occasios ára 7 korona 50 fillér.
Azonkívül érkezett nagy mennyiségű bájos bakskalap, japán szalmából, bárszonszalag masnival 3 koronás. — Elegáns leánykalap, finom angol szalmából, recs szalag, angol kokárdával, 4 kor. 80 filléres. Elegáns Girardikalap selyemszinórliszítéssel, teget és fehér 5 kor. 80 fill. Óriási mennyiségű formák és eredeti párisi modellek.

Földszint, elől jobb.

Körülbelül 2000 darab **fiu matrózing 40** fill.

kitűnő minőségű, szintartó tricotszővetből, fehér alap, piros, világoskék vagy sötétkék csíkkal, I-es nagys. occasios ára 40 fillér. Nagyobb, csekély áremeléssel.
Azonkívül érkezett óriási mennyiségű egész finom (fiór) fiu matrózing, rendkívül olcsó árak mellett.

Földszint, közép

Körülbelül 2000 darab **diszváza virággal 98** fillér

selyemszallaggal díszített kristályüvegváza, művirágcsokorral együtt, occasios ára 98 fillér.
Kalapdíszítéshez alkalmas virágcsokrok 75 filléres, óriási mennyiségben.

Földszint, elől jobb

Körülbelül 3000 darab **Madeira fűzővédő 1.70** kor.

Igen finom áttört madeirából, rendkívül elegáns kivitel, cakk és keresztűlfont finom selyemszallaggal, occasios ára 1 kor. 70 fill.
Azonkívül érkezett nagy mennyiségű fűzővédő chifonból, cakkal díszítve, melyek 90 filléért és ugyanolyanok batiztbluz-chifonból, himzéssel díszítve, hátul gombóli, melyek 1 kor. 30 filléért lesznek elárulva.

Földszint közép.

Körülbelül 5000 pár **női cérnakeztyű 48** fill.

2 patengombbal, kitűnő minőség, fehér, szürke és barna occasios ára párja 48 fillér.
Azonkívül érkezett nagy mennyiségű hosszuszárú, félujjas keztyű csipkedíszszel 28 filléres és valódi svédutánzatú női keztyű fehér, szürke, barna és sárga színben, párja 90 filléért.

Földszint, elől bal.

Körülbelül 1000 darab **leánykaruha 2.90** kor.

angol szabás, igen finom damasztvászonzóból, fehér színben, külön legombolós gallér és közel, selyemcsokorral, I-es szám occasios ára 2 kor. 90 fill. Nagyobb számok csekély áremeléssel.
Azonkívül érkezett leánykaszóvetruha sötétkék chevrotból, egészen bélelve, I-es szám 3 kor. 80 filléért és egy óriási mennyiségű vászonruhácska himzéssel díszítve 1 kor. 80 fill.-es árban.

I. emelet „Lift!”

Körülbelül 2000 darab **térfi puha kalap 2.90** kor.

elsőrendű nemezéből, legújabb forma, minden divatszín, occasios ára 2 kor. 90 fill.

Földszint, hátsó terem.

Az egész világot uráló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfel- emelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és eszszéket óriási forgalmunk következtében mindenféle legújabb nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhová.

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VII., József-körút 41. szám.
Fiókhelyek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Hottel Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpár forgalombahozatalát megszüntetni. **Díszárjegyzékünk 1500 képpel kerékpár és alkatrészekről** ingyen és bér- mentve.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatonként 2., 4, 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucattal 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle finom óvszer 4 K.

NAKIRA
tövé. védett valódi indiai paragammal férfi-különlegesség tucattal 12. — kor. 3 tucattal 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség 14. — korona. Pozs. Delsiv, orvosi rendelésre 5-10. — koronáig vasállványon

Bidet 10. — korona és feljebb.

Irrigátor 3. — koronáig feljebb.

Részletes, Abrás Árjegyzék ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., kor., Rákóczi-út 32.
(A Rókus-kórházal szemben.)

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

- Negyedévre — 2.50 korona
- Félévre — 5. — korona
- Egész évre — 10. — korona

SINGER és WOLFNER
„VI., Andrassy-ut 16. szám.”

Szabadalom-értékesítés.

Kosoltskai Boleslaw házilagdonos és báró Kraudener Struve Alexander császári kamarás, dumaképviseelő, szentpétervári lakosok

az **50601.** számú és „Gépturfa feldolgozására” című magyar szabadalmuk gyakorlatbavétele céljából gyárosokkal vagy iparosokkal összekötötést keresnek. A szabadalom tulajdonosai hajlandók szabadalmukat eladni, esetleg gyártási engedélyeket adni. Bővebb felvilágosítással szolgál a **Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,** Pásztor cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. sz.

FÉRFIAK
NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphillist, önfertőzéstől származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotenzia) **makaos alakjait,** melyek már más kezeléssel daczoltak, meglopó eredményrel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI
szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegok osztályán)

Díztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerék.

Rendelés: 9-3, este 5-7-ig.
Budapesten, Rákóczi-út 8/a.
(Lépesóházi bejárat.)

Veszek
régi levélbélyegeket

az 50-es, 60-as és 70-es évekből, magas áron, különösen régi kereskedőháztól az elrakott régi levelezést. Mindent azonnali készpénz ellenében. Kívánatra előbb ajánlatokkal is szolgálhatok.

ANTON PETSNIIG
GRAZ, ANNERSTRASSE 7.

„Altvater”
Gessler
Budapest

Modern tőkeértékesítés.

Magánosan álló egyének, gyermektelen házaspárok és olyanok részére, kiknek szükséglettel túlhaladják vagyonuk kamatait, kiknek inkább áll érdekeikben, hogy maguknak minden veszteség nélkül előtosh- sziglan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkéjüket örökösök részére megőrizsék, legalkalmasabb egy **életjáradék** megszerzése. Például egy 65 éves egyén 10.000 K betét után a takarékpénztártól **kamatokban 3.5% = 350 K-t** kap évente, ellenben **életjáradék fejében 10.58% = 1068 K-t** kap évente, tehát több, mint háromszoros **jövedelmet** szerez magának, ha a szerszódést

„AZ ANKER”
élet- és járadék-biztosító társaságnál
Budapest, VI., Deák-tér „Anker-palota”
köti meg.

Alloomány 1910. végén { Összes vagyon — 195.116.550.02 korona.
Biztosítási állomány — 90.008 Kötvény
596.142.373.27 korona biztosítási tőke
1.701.779.11 évjáradék

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Férjet keresnek: gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz ca. 50.000 rubel vagyonnal, néhány bécsi és magyar hölgy 50-200.000 korona vagyonnal, 22 éves német árvalány 400.000 márka vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy és özvegy. Komoly szándéku uraknak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) díjtalan felvilágosítást ad: Schlesinger, Berlin 18.

Szólóoltványok szőlővesszők és kintű ér-melléki hegyi borokból téssek azonnal egy levelezőlapon ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes főárjegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírek örvendő Ermelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cim: Györgyevich és Lakatos, szőlőnagybirtokosok, Székelyhid, Biharina.

Házasságokat díszkötésben, minden igénynek megfelelően közzvetít Nagy Jenő elismert legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 8. Czégnélküli levelezés

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megújított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legálap-sabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Borítkozás napoként. Tan-díj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Pár-huzamosan eszt. tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

ÚJ KÖNYVI!

GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK
1854—1861.
Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és féltetes polemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. **Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal.** Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt). A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 64—68.

Feltalálók díjtalanul küld szabadalmi tanácsadóit találmányokat minden Államban értékesít Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvált min denféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wessely-ut. 51/E
Telefon 113-42. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ASSZONYOK!

Csak az én kipurált szerem felülmúlhatatlan háviba zavarok esetében. Eredménytelen, drága és ocsó szerkeztől óva intek mindenkit. Cseppel-nék merítésű és után (I. erejű Márka 4.50. II. erejű Márka 6.50.) On azonnal meg fog gyógyulni. K. S. asszony írja: „A küldött cseppek a célnak azonnal megfelelték; alkalommal kérek tőle még II.-ed erejűt, mivel sok ismerősöm van.” Csak postával, vámentesen, titoktartás mellett küldi St. Antoni-laboratorium Berlin 494. Breitestrasse 3

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható **Társalgás Művészete** című könyv. Szégyen az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánuakorra nézi az ifj embert! **Akar ön szelímes lenni?** Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekciót mutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezhető.) Áttekinthető ki-vonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, díszkötésben küld a „Csodás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Találmányokat

tömegileg megvételre külföldnek Állandóankeres Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Haj fiatalkori szín visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beküldésével. Ránélt óvó rózsá-arcnőcs 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér beküldésével portmentesen szállíthatók. Rejháné Nagy-káta. Pestmegye.

Tokaji számoródit 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 filliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

MIKSZÁTH KÁLMÁN
utolsó könyve:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regényteredőke.)

Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Örökre

írója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Rejháné, Nagy-káta, Pestmegye.

Diszkertkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő faskolától. — Tulajdonosa: Copony Béle Körmenten. 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, díszeserjék kaphatók.

Kitűnő tanerő

elismert legjobb módszer szerint tanít gymnáziumi, reál- és polgári iskolai tárgyakból. Előkészít teljes-skorrel bármely magánvisz-gára, érettségire, önként-ségire. Egyenkénti oktatás. Abámulatos eredményeket igazoló okiratok felmutathatók. Külön gyorsírási tanfolyam. Két tanuló teljes ellátásra felvétetik. Fordítások elfogadottnak. G. H. Budapest, VIII. ker., József-utca 52., III. 22.

A magyar memoir-irodalom érekessege I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet
Ára 6 korona

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Hízalagosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.

200.000 darab dísz- és sorfa

különbe szép vadgesztenye, gombakáca, gombkőrös, tölgy, krisztustövös, juhar stb valamint különféle szomorfa; Ára darabonként 60 fillértől feljebb. 1 millió gyümölcsfa a legbecse-szebb fajokban; 100 drb. magas-törzsű almafa minőség szerint 25 koronától feljebb. 100 drb. dísz- és sorfa valamint 100 drb. díszbokor, tehát összesen 200 darabot álló gyűjtemény 10—15 fajban K 70.—, 100 drb. dísz- és sorfa gyűjtemény (60—80 darab) K 40.— Legjobb sövény-osemetek: akácz- és gladiólia (krisztustövös) 1—4 éves magoncok 1000 darabonként 15—55 kor., Akácz-suháng: 3—5 éves magoncok 250—400 cm. m. 1000 drb. 65—100 kor. Kocsányostály: 3—5 éves magoncok 1000 darabonként 15—25 kor., suháng 150—250 cm. magas 100 drb. K 7.—, 1000 drb. K 65.— Fajbaromfi és ezek tojásai 12 legértékesebb fajban, valamint vadász- és díszfácánok és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gróf BATHYÁNYI ZSIG-MOND** uradalmi intézősége **CSENDLÁK**, u. p. Ferencz-lak, (Vasmegeye.)

MAGYAR LÁNYOK

Képes hetilap fiatal lányok számára. Szerkesztő: **TUTSEK ANNA**. Előzetési ára negyedévenként 3 K.

SINGER és WOLFFNER
Andrássy-ut 16. sz.

„Hungária” beszélő-gépek

tölcsermélküliek is kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, rész-letfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Köröz árjegyzéket.

10.000 magas tövis

rózsafa 2 éves erős koronával, minden színben és fajban kapható 1 korona árban darabonként Ujhegyi Rózsatelep, Székelyhid Bihar megye.

Régi jó üzlet vegyeskereskedés **Buda-pest** környékén teljesen berendezve olcsón bérbe adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. I. 4.

Vigyázzon ha meghült és valódi Réthy-féle cinkorkát vásároljon 60 fillérért.

Egyedül álló keresztény árvalány, karcsu, magas termetű, széke, százezer korona vagyonnal, gyorsan férjhez menni óhajt. Komoly jelentkezők, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket „Fides 32490” alatt Swarz József hirdetési irodája, Budapest, Andrássy-ut 7. továbbít.

Ajtók, Ablakok

vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapítatott 1880-ban.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

A francia forradalom izgatón érdekes eseményei a világ-hírű író ragyogó fantáziájának a megvilágításában.

Anatole France: Az istenek szomjaznak 190 Regény. 384 old. Ára

Eddig megjelentek:

- KÓBOR TAMÁS:** Komédiák. Nov. (424 old.)
- BIRO LAJOS:** Glória. Novellák (448 old.)
- BALZAC:** A számfárba. Regény (387 old.) Fordította Barsanyi K.
- ZOLA:** Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS:** Hét város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
- ANATOLE FRANCE:** A Finislinéi szigete. Regény. Ford. Bőlsny Gy. (320 o.)
- CSEHOV:** Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
- BÖLSCHÉ:** Szerelm az első világhábor. (1152 oldal). Két kötet.
- TOLSZTOJ:** Hadzi-Murát. Regény. Az őrök. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHÁRD:** A kőltő és az asszony. Regény. (384 oldal.)
- TÓTH BÉLA:** A boldog-asszony dervisó. (372 oldal.)
- MAUPASSANT:** Edy élet. Regény. (372 oldal.)
- C. F. HEYER:** A barát né-sza és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELTAL JENŐ:** Hét so-vány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
- GEIJERSTAM:** Az őcsike. Az örök rejtély. (384 o.)

Minden kötet 190 K

Kapható minden könyvrusnál. Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Soványság

Az egyedüli eredmény-től kísért háziasan dr. **William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jó-állást. Verszőgényesség, gyengesség, időgység ellen és gyomorba-jo-soknak nélkülözhetetlen tápszor. Kifűntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 fűt 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár **Balázs Károly** drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28—29.

ADORJÁN ANDOR

könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A LÁP VIRÁGA

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet-bű-bajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti le-írásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ára 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Fajbaromfiak és ezek tojásai.

Chochin-China, Brahma, Langshan, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rocks, vörös Rhode-Island, Houdan, törpe; Ára törzsenként 1 kaktas és 2 tyúk) 50 korona; 1 tojás 80 fill. Peking, Aylesburg és pézsmakacsák, törzsenként 45—60 korona, 1 tojás 300—150 fillér. Bronze és virginiai hófehér pulykák törzsenként 60 kor.; 1 tojás 150 fillér. Oriási emendi ludak törzsenként 75 kor.; 1 tojás 2 kor. Vadászfácánok (angol zöldhajú) törzsenként 30 kor.; 1 tojás 1 korona. Továbbá igen nagy készlet **tölevelűfákban** és pedig luc, erdei, fekete, vörös, tölgyfa-fenyő stb. 1 drb. 50—300 cm. m. 25-300 fill. Soványnek alkalmas **akácz és gladiólia** (krisztustövös) esemetek 1—4 éves magoncok minőség szerint 1000 drb. K 12—55. Akácz és tölgy suhángok 250—400 cm. magas 1000 drb. K 65—100, gyümölcsfák, dísz-fák, díszbokrok, rózsák, stb. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gróf BATHYÁNYI ZSIG-MOND** uradalmi intézősége **CSENDLÁK**, u. p. Ferencz-lak, (Vasmegeye.)